

منتدی اقرأ الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

منتدی اقرأ الثقافی

للکتب (کوردی - عربی - فارسی)

www.iqra.ahlamontada.com

که مانچه زهن

وهرگیڙانی له نه ئمانییه وه بۆ تورکی: توفیق کهرکووکی میرنالی
وهرگیڙانی له تورکییه وه بۆ کوردی: توفیقی پیردمیرد
ناماده کردنه وهی بۆ چاپ و پهراویز لیدانی: نه حمهد تافانه

نالی

كەمانچە ژەن

وهرگيرانى له ئەلمانىيەوه بۆ توركى:

تۆفيق كەركووكى مىرئالاي

وهرگيرانى له توركييهوه بۆ كوردى:

تۆفيقى پيره مئيرد

ئاماده كردنه وهى بۆ چاپ و پهراويتز ليدانى:

نەحمەد تاقانە

دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوهى ناراس

هەولیر هەريئى كوردستانى عبراق

هه موو مافیک هاتووته پاراستن ©
دهزگای چاپ و بلاوکردنه وهی ئاراس
شهقامی کولان - ههولیر
ههرتیمی کوردستانی عێراق
ههگبھی ئهلیکترۆنی aras@araspess.com
وارگهی ئینتەرنیت www.araspublishers.com
تەلەفۆن: 00964 (0) 66 224 49 35
دهزگای ئاراس له ٢٨ تشرین (٢) ١٩٩٨ هاتووته دامهزران

که مانچه ژهن

وهرگێرانی له ئهلمانیهوه بۆ تورکی: توفیق کهرکووکی-ی میرنالای

وهرگێرانی له تورکییهوه بۆ کوردی: توفیقی پیرهمێرد

نامادهکردنه وهی بۆ چاپ و پهراویزێدانی: نهحمهه تاقانه

کتیبهی ئاراس ژماره: ١٢٢٦

چاپی پهکهم ٢٠١٢

تیریز: ٦٠٠ دانه

چاپخانهی ئاراس - ههولیر

ژمارهی سپاردن له بهرۆهههرایهتیی گشتیی کتبخانه گشتیهکان ٣٥٥ - ٢٠١٢

نهخشاندنی ناوهوه و رازاندنه وهی بهرگ: ئاراس نهکرهم

رێنووسی پهکگرتوو: بهدران نهحمههه حهیب

ژینک:

ژمارهی پێوانهیی ناودهولهتیی کتیب

ISBN: 978-9966-487-33-1

جلدی یہ کہم

سه‌ره‌تای وهرگێری کوردی

بیرمه‌تێرد

هه‌شتا له ئه‌سته‌موول بووم رۆژی ئه‌و منداڵانه‌ی رۆژنامه نه‌فرۆشن به هه‌موو کۆلانا‌دا رایان نه‌کرد و نه‌یانقیژاند: "چیکدی چیکدی چالغیچی"،^١ فۆرمه‌یه‌ک که هه‌شت لاپه‌ره‌یه له رۆمانی سه‌رگوزه‌شته‌ی چالغیچی، که ئیمه تارژهنی پێ نه‌لێن ده‌رچوو نه‌یفرۆشن. یه‌کیکم کړی، شه‌و خوێندمه‌وه زۆر خوێش بوو، ئینجا دانیه‌شتین به‌ کۆمه‌ل خوێندمانه‌وه ئه‌مه‌نده خوێش بوو له دلمانا بوو به‌ گری، ئاخۆ سه‌به‌ینه‌ی فۆرمه‌ی تری ده‌رمجی؟ به‌یانی فۆرمه‌یه‌کی تری ده‌رچوو کړیمان، شه‌و هه‌موو کۆ نه‌بوینه‌وه یه‌کیک ئه‌یخوێنده‌وه ئه‌مه‌نده پێی پێ که‌نین مه‌پرسه .. ئه‌م کتێبه‌م له بیر ما‌بوو تا پترار یادی به‌خیر (عه‌لی دایی)^٢ ی کاتبی خه‌زینه بوو، لیسته‌ی کتیبی فرۆشته‌نیی که‌رکوکی پێ نیشان دام (چالغیچی) ی تیا بوو زۆرم لا خوێش بوو کړیم، شه‌وی زستان به‌کوردی ئه‌مانخوێنده‌وه، منداڵ و مه‌زن به‌ چه‌شنی دلیان دایی لێی تیر نه‌ده‌بوون، ناحه‌قیان نه‌بوو، رۆمانه‌که زۆر خوێشه، له ئه‌وروپادا ته‌نها (پۆل ده‌قووق)^٣ مه‌شه‌وره به‌ حیکایه‌تی گالته و که‌پ و له‌ناو تورکیشدا (حوسین ره‌حمی)^٤ له‌م چه‌شنه هه‌زه‌لییاتدا له پۆل ده‌قووقی تی پهراندوو. به‌لام ئه‌م رۆمانه له هه‌موو ئاساری^٥ ئه‌وان خوێستر و به قیمه‌تتیره، هه‌چی په‌رده بیروونه‌ی^٦ تیا نییه، سه‌راپا پیکه‌نینیکی له‌سه‌رخۆ و به‌ ئادابه.

ئه‌مه هونه‌رمه‌ندیکی ئه‌لمان نووسیویه، تۆفیق به‌کی میرالا، که مه‌شه‌وره به "تۆفیق به‌کی که‌رکوکی"^٧ و ئه‌ویش کورده، وه‌ری گێراومه سه‌ر تورکی،

به لام تورکییه که ی ئەم، له شیوهی ئەلمانییه که ی شیرینتره. چەندیکە ئەمویست منیش بیکەم به کوردی، زاتەن ئەو تۆفیکە ی که کردووێ به تورکی دیسان کورده، تا ئەمسال بۆم نەدەکرا، هەتا چەندیک مستەفای خوشکە زام خەریکی بوو، به خەریته زانی، هەندیکیشی تەرجمە کردوو، به لام ئەشکالی ئەشغال مەیدانی نەدا، ناچار وا خۆم دەستم پێ کرد، ئێمە دوو تۆفیک.. تۆفیکیش له خوا.

که مانچه ژون

"چالغیجی"

ئالفرید موللر

جیی بهسەر هاتووو ئه یگتیریتتهوه

له ئیباله تی "باویرا" له دتییکی بچووک له دایک بووم، باووکم جووتی گای بوو، فه لاحتیی پتوه دهکرد، داخی ئهوم له دلایه، که دایکی خۆم نه دیوه، بهسەر منهوه چوو. باووکم هیچ ناوی لای من نه دههینا، بهلام وهک خه لک و خوا بۆیان ئه گتیرامهوه، ژنه لادییکی باش بووه، باوکیشم له وانه نییه خوو بداته مندال، ته پاله ی گاکانی له مندال خۆشتر ئهوی، ئه وهنده ی ئه منی نه دهویست منیش ئه وهنده له شاخی گاکانی ئه و بیزار بووم. به رۆژ لیتی ئه گه پام تا ئه و ئه چوو بۆ جووت، له گه ل دور ئه که و ته وه، له خوار دتیه دار به پروویی بوو، ئه چووم له سیبهری ئه و داره دا رئه کشام. له "گل" وهک سه رین جیدییکم بهرز کردبووهوه، سه رم ئه کرده سهر، یا لقی داره کهم ئه ژمارد یا ئه و میشانه ی که پیمه وه ئه نیشتنه وه. راهاتبووم، ئه مزانی لقی داره که چهنده، به لام حیسابی میشم پی رانه دهگیرا، ته رحم نه دهزانی.^۸

ئیواران ته هاتمه وه، گاجووته کانم بۆ باووکم ئا و ئه دا، خۆیشم سا، شله ساومری، هه نجیره وشکی، قنچکه پاسدیرمه ییک، نانه ره قتیکی (!) هه رچیم دهست بکه و تابه ئه مخوارد، شوکری خوام به ناچاری دهکرد و لیتی دهنووستم.

هه ندی جار ئه چوومه کلێسا، راهیبیکی زۆر چاکمان بوو، خوا کاری راست بیننی فییری خۆیندن و نووسینی کردم، ژنه که یشی که مانی چاکی لی

ئەدا، خستميە سەر سەوداي كەمانچەژەني. خوايش وای بۆ كرددووم لە
 ھەموو ھونەریك كەمان چاك لى ئەدەم، دەنگیشم خۆشە، خۆیشم لە خۆم
 نەگەييوم كە لەم سەنعەتە پەسندەدا ئەمەندە بە كارم، بەم رەنگە گەيمە ١٨
 سالى ھەروا بە بيكاري و بيكارهیی رامبوارد. رۆژتيكيان باوكم ليم توورە
 بوو دەري كردم، سویندی لى خواردم جارتكى تر پیت نایە بە مالما، زانیم
 بەراستیە، توورەكەييكي پینەكراومان بوو، باوكم تووی تیا دەبرده
 سەرچووت، ئەووم پر كرد لە نانەرەقەي كۆن و ھەندى ھەنجیرەوشكە و
 لەتکە ھەرمى و قنچكە پاسدیرمە، كەمانەكەيشم كە پوولە پوولە لە باوكم
 دزیبوو ئەو كەمانەم پى كرى بوو. ئەمانەم ھەموو لە خۆم بار كرد يا ئەللا و
 يا رووحوللا لە مال ھاتمە دەرى ئاوړم نەدایەو، قولی كریانم دەھات، جا،
 روو بكەمە كوئى؟ تا ئەم عومرە، لە خودووی مالان بەلاوہ ھیچ كوئییە و ھیچ
 ریتیكم نەدیوو و نەناسیبوو. چووہ سەرشەقامی گەرە، رۆيیم... جا نازانم
 چەند رۆييوم، دیتم، خاو و شلك بووم، ھیزم تیا نەما. بەردیكى گەرە لە
 كەنار ریدا بوو، چووہ سەر بەردەكە دانیشتم، ھەندى نانە رەقم دەرهینا
 زگی خۆم تیر كرد و دەستم كرد بە كەمانە لیدان، ئاھەنگیكى ئیتالیانیی
 خۆشم گرتبووہ پیش، ئەووم لى ئەدا، سا نازانم چەندم رابواردوو، لە پر
 دەنگی ئارابانە ھات، گەیشتنە راستی من، وا دەردەكەوت لە دوور گوئیان لە
 دەنگی من و كەمانەكەم بوو، لە بەردەمما راوستان.

منیش نەجیبانە ھەك پرنسیك^١ بە شووكەتیکەوہ^{١٠} ھەستام تەماشام كرد
 ئارابانەییكى لاندووی^{١١} زۆر گەرە، كە جیتی ھەشت كەسى تیا ئەبیتەوہ،
 چوار بارگیری تى بەستراوہ، لە پیشەوہ ئاراباجیكى پۆشتنە و لە داوہ دوو
 ئافرەتى نازدار، یەكیكيان زۆر جوان و تازەكچ و ئەویتر ئافرەتیكى قەیرە،
 ئافرەتەكە كەلەگەت و بەخۆوہ، رەنگیكى سوور و سپی، پرچ زەردى چاو
 شین. تازە كچەكەش یەك دەفەعە وام ھاتە پیش چاو كە موئەلقا^{١٢} ئەمە
 پەری ئاسمانە، ئەمەندە جوان بوو، نەمپەرزا تەماشای سیمای بكەم، كە

ئەمە رەنگى چىيە و چاۋى چۆنە و برۆى چۆنە و دەمى چۆنە؟ ھەر ئەومندە بە شوعلەيتكى نوورم زانى.

زاتەن من تا ئەو دەمە نەمزانىبوو ئافرەت چىيە؟ وام ئەزانى ھەك مانگا ژنەكانى دىتى ئىمە بۆگەورمالىن^{۱۲} و نان بە تەپالە كردن و مندال بەختوكردن و دەغل ھارپىن ماكىنەيتكىن لە ئىسك و پىست دروست كراون. چووزانم تووشى ھى وا دەم بە جارى جنسى لەتيفم پى دەناسى.

من ھەروا، واقم وپ ما (تريپر) لە بەنجەرەى ئارابەكەو ھە سەرى كىشا و ھەندى جريوھى لىو ھات لە زبانهكەى نەگەيشتم، پى كەنى، منىش توورە بووم ھاتم برۆم، كەچى كچەكە بە شىوھىيتكى شيرىنى ئەلمانى لىي پرسىم:

– ئەفەندى بۆچ تۆ ئەلمانى؟

– بەلى خانمەكە (لىرەدا لە لەھجەى فرانسزىدا مادام ھەيە كە بە ژن ئەلەين، ئىمە يايە بلەين، مادماوزىل ھەيە كە مەخسوسى كچانە، ئىمە بلەين خانمەكە).

– ئەفەندى گويمان لە دەنگى كەمانەكەت بوو، زۆر خۆشت لى ئەدا، ئىستا بۆ كوئى ئۆغر ئەكەى؟

– ئەگەر راستت ەرز بەم خۆيشم نازانم.

– چۆن؟ بە پىدا ئەرۆى نازانى بۆ چە جىيتىك دەچى؟

– ئەيشرۆم و نايشزانم رووم لە كوئىە.

– كەوا بى فەرموو لەگەل ئىمە وەرە، كە ھىچ نەزانى بۆ كوئى دەچى.

– منىش بۆ ئەمە قسەمت لەم سەر پىيەى دانام، لە خزمەتدام، سوارىم؟

– بەلى سوار بە.

لە پشت ئارابەكەو جىيە خدمەتكار بوو، خۆم ھەلدا و سوار بووم. ئارابەچى قامچى لى پاكىشا، ولاغ كرديانە چوارنالە، ئەومندەى نەمابوو شەبەكەم با بىبا، لە خۆشيانا باكم نەبوو دوو سەعاتى مابوو بۆ ئىوارە

چون بجمه سلّوی؟^{۱۴} زوریشم پئی گران بوو، ههروا لئی خوری تا پوژ ناوا بوو، نهو جیگای دواى نهرا به که، که بق خدمه تکار کرابوو جیی سه^{۱۵} که سی به فه پاحی لئ نه بووه وه، لئی راکشام، تووره که ی نانه که م نایه ژیر سه رم. جار جار له دئی، (وهجه) توتونم^{۱۶} نه چنییه وه و سبیلکیم (پیپق) پهیدا کردبوو، بیرم که وه وه دهستم له باخه لم کوتا، سبیله که ی تیا بوو، وتم با سبیلکی لئ بکیشم، توتونم پئی نه مابوو، جا، ئینجا چی بکه م خق نه م عه ره به چیه تووره مه هینده نه کریسه ناوړیکى لئ نه دامه وه و خوښی و چلوښیه کی له گه ل نه کردم که وتویشته کلیشه مه وه سبیلکی لئ باده م له دلی خو ما وتم سوالی توتون عیب نییه.

- هق نهرا به چی، توتونت لا نییه.

خوستی^{۱۷} له خوږی بری نقه ی نه کرد، وام زانی که ره، گوئی گرانه، له تکه سیوړیکم تئ گرت که وت له سه ری، ناوړی دایه وه، به دمنگیکی کر و لووتیکی منگنه وه بۆله یکی کرد، وتی:

- کابرا جیت لئ بهر نه بیته وه، وهخت بوو شهبه که م بخه ی؟

وتم:

- توتون.

وتی:

- توتون چی لئ ده که ی؟

وتم:

- ماشاللا له عقل و که مالت، نازانی توتون بق چیه؟

جوابیکی ناشیرینی دامه وه.

وتم:

- دیاره زور نه فامی.

- له تۆيش نه فامتر؟
- ئيمه گهياندمانه ئهم تىكه لىيه، خانمه كه م تىي خورى:
- (مۆزىنق) بىدهنگ به، ئه رابانه كه راگره،
به منى گوت:
- ئه فهندى فەرموو دابه زه،
خۆم فرى دايه خواره وه، دەرگای ئه رابه كه ی کرده وه وتى:
- وه ره ژوروى،
له و كه يفه دا كه چوومه ژوروى له تەنیشت خانمه كه مه وه دانیشتم به
مه عناوه (ئه حا) به كم له كا براى ئه رابه چى كرد، ههنگل ههنگل^{۱۸} ئاوسا، به
كه مالى شه تارمه وه^{۱۹} شه بقمه داگرت و پروم كرده ئافره ته كان، وتم:
- (ئىوارمتان به خىر) قاه قاه پىكه نين.
ناويان پرسيم، فەرمووم:
- (ئه لفرىد مۆلله ر ئه فهندى).
- خانمه كه م وتى ئوخ چەند ناوتكى خۆشه.
- به لى خۆيشم ئه يزائم ناوتكى زۆر خۆشه.
- تق موترىبى؟
- خىر، هه روا بۆ كه يفى خۆم كه مان لى ئه دەم.
- هيج سه نه تىكى تر نازانى؟
- خىر. به لام وهك ئيوه ناوونيشانى من ئه پرسن، كه من له ديدا هه موو
كه س ئه مناسى، ئه گه ر منيش له ئيوه بپرسم كه نه ناسراون، عه يبه يان نه؟
ته رپير، ديسان پى كه نى، به لام خانمه كه م فەرموى:
- خىر عه يب نىيه. ئه و مادام (سارىنا رپىوتۆ)، منيش (مىكا ئىللا
قورتساس).

- چۆن؟ ھەر وا ئەم ناوھ رووتانە و ھیچی تر؟ من راھیب پیتی وتبووم: لە ئەوروپا عائیلەتیکە کە نەختی ناسراویی لە پیش ناوھکە یەوھ یا (دو) یاخود (فۆن) بە لەقەب^{۲۰} ناو ئەبرین یا ھەزەرت، یا جەناب، یا ئاغای فلان، ئەبوابە مادام کە سواری ئەرابە بوون و ئەرابەچی و بە دەعیە و توورەتان ھەبە لەقەبیکتان ببوابە. خۆیشتان نەتانبوابە بتانخواستایە تا لەم رۆبوانە ھەموو کەس شەرمی لێ بکردنایە.

خانمەکەم زەردەخەنەتیکە ناخواھی^{۲۱} کرد و وتی:

- جەنابی ئەفەندی پرجاییکم ھەبە، ئیمە وا بووین بە ھاوڕیتی یەک، وا ئەومندە ناو و نیشانی خۆمان ھەلدا لەوھ زیاتر جارێ مەپرسە تا خۆمان پێت ئەلێین، دوایی یەکتەر ئەناسین.

راستی لەمە، کە نیوھ ھەلکالانی بوو^{۲۲}، منیش کەمێ توورە بووم، خۆ ھێجگار ئەم ھەموو تیکەتییەمان بە بەینا رابورد، ئەومندە ئەم جووتە ئیکرام^{۲۳} نازانن کیسە توتونەکیان بخەنە بەردەمی من و بلێن فەرموو سبیلی تیکە.

ھاتم بە کوردی داوای توتونیان لێ بکەم، دوایی وتم بە نەزاکەت^{۲۴} بێ خۆشترە، سبیلەکەم ھینایە دەرێ وەک بلوێری مندالان کە لە قوری سپی دروست ئەکرێ و فووی پیا دەکەن وەک دووزەلە دەنگی دێ، فیکەم پیاکرد، (تەریبەر) وتی:

- ھەو.. بلوێرژەنیش ئەزانێ؟

ئینجا تەواو خەست بوو، بە توورەیییەوھ وتم:

- خێر بلوێژەن نیم، بەلام سبیلەکەم توتونی تیا نییە، داوام لە ئەرابەچیەکەتان کرد نەیدا وا بە ئیشارەت، سبیلەکەم خۆی داوای توتون ئەکات، ئێوھیش گوێ نادەنی. چی بکا بێ توتونییە.

سارینا دیسان تا تیا بوو بە دەنگتیکە بەرز دایە قاقای پیکەنین.

خانمەكەم وتى:

-تۆ ئەزانى ئەوروپا (دو) و (فۆن)يان ھەيە؟ بۆچ نازانى ئافەرت توتون
ناكىشن؟

وتم:

- ھە، ژنانى ئىمە لە پياو زياتر توتون ئەكىشن، ھەموو جارئى كلكى
سبيلەكەيان ئەخەنە كويچكە مندال و لە سەرھوھ فووى پيا دەكەن كووى
قانگ ئەدەن، رەنگە پوورە سارىنا بيزانى.

ھاتبوومە ئەمە دابەزم سەرى خۆم ھەلگرم. خانمەكە وتى:

- پراوھستە بزائم لە چى وا سخلەتت گەيوھتى؟

- ئەووەلەن لە ئەرابەچيپەكەتان - كە زۆر چورووگە^{۲۰} - سبيلى توتونى
لە پيش چاوه، دووم لە پيگەننى تەپپير. ستيەم ئەوا فەرزمان كرد خۆتان
توتون ناكيشن، ئەى نەدەبوو بۆ ميوان توتون لەگەل خۆتان بين؟

ليرەدا ديسان تەپپير ھەلى داھە وتى:

- ئىمە چووژانين لە پى بە خزمەت ترياكييكي وەك تۆ دەگەين.

بەم ھەلتىقوتانە وازى نەھيتنا ديسانەوھ پيگەننە ناموبارەكەكەى دەست
پى كرد و بە زۆر خانمەكەيشم ھاتە پيگەنن.

خوایە، بە قوربانت بىم بە پيگەننى مىقائىلايش دەلین پيگەنن و بە
شیرەمشيرى تەپپيريش ئەلین پيگەنن. چاريشم نيبە، ئەوا وتمان لە ئيرانە
ھاتمە خواری، بەم شەوھ تاريكە روو ئەكەمە كووى؟ لەم دارستان و جەنگەل و
بيابانەدا چى ئەكەم، ھەر دپندە ئەمخووا. لە دلئى خۆمدا قەرارم دا، كە ئەوان
پى كەنن ھيچ سخلەت نەبم منيش (ھى ھى) وەك جوانووه ئەسپ بحيلينم،
ھەروا لەبەر خۆمەوھ لىكەم ئەدايەوھ ماتى داى كرتبووم خانمەكەم لىتى
پرسيم:

- ئەوھ چى لىك ئەدەيتەوھ مۆللەر ئەفەندى؟ نيوھى ھەزار پىنجسەدە.

- چى ليك بدمهوه؟ بى توتونيه.

- باشه توتونت له مۆرينۆ بۆ ئەستينم، بەلام نابى لاي ئيمه سبيل بكتيشى،
هەلسه بچۆره لاي ئەرابه چيبه كه. پىي ئەلئيم توتونت باتى.

ئەمەم زۆر پى ناخۆش بوو، من كالتەم بە ئەرابه چى كردوو و ئىستا بچم
له لاي دانيشم سەرى توتونم بداتى، رووم كرده ميقائيللا وتم:

- خانمەكەم من ليره ئيوه نارەحت ناكەم، سبيله كەم تى كرد سەرم له
پەنجەرەكەوه دەبەمە دەرى، دووكەلەكەى دەدم بەبا.

ديسان تەريير هەلى دايه وتى:

- ئەفەندى، ميقائيللا كه ئەمەندەى تۆ خۆش ئوئى، تۆ بۆچ ئەمەندە
سخلەتى ئو ئەدەى؟

ئيتەر نەبەشتەمە رەت، بانگى كرد:

- مۆرينۆ راوہستە.

ئەرابەى پراگرت بە منى گوت:

- فەرموو لاي مۆرينۆ هەتا ئەتوانى سبيل بكتيشە، بەلام ئاكاھدار بە له
پشتەوه دووكەلمان بۆ نەيئت.

بى دەسلەتتیه و له دابەزیندا ترسى گيان، ناچار چوومه لاي ئەرابه چى
بۆ سەرى توتون ئەم پەتپەتتیه م بە سەر هات، توتونم لى بوو بە دانە
گەنمەكەى حەزرەتى ئادەم، ئینجا وتم:

- ئەرابه چى من بۆ سبيل كيشان هاتمه لاي تۆ مەبيندار^{٦٦} دەرکرايم،
ئەرابه چى كيسه توتونەكەى فرى دايه بەردەم، وتى:

- نەخەلەتابى له سەرى توتون زياتر دەربىنى.

كه واى گوت ئینجا ئەوم كەوتەوه خەيالەوه كه چنگىكى لى بدزم، ئەگەر
واى نەگوتايە ئەوم بە خەيالاً نەدەهات.

ههتا گرتی سبيله کهم داگرت و چنگیکیشم لئ کرده باخه لم و کیسه کهم
بۆ فری دایه وه.

ته ماشایشی نه کرد، کردیه وه به قه دیا. ئەوا توتونم دهست کهوت و سبیلیم
تئ کرد، جا ئینجا ئاگر له کوئی پهیدا کهم؟ ئیستا بهم ههزار حاله توتونم له
ئهرابه چی سه ندووه داوای ئاگریشی لئ بکه م دئ به گژما. چی بکهین چاکه؟
وتم با داوا له سارینا بکه م، ئه گه ر خویشی نهیبی ئەو به ئهرابه چیه که بلئ
ئاگرم ئەداتی، وهرگه رامه وه بانگم کرد:

- جهنابی عیقفهت و نهزاکهت مه ئاب^{٢٧} سارینا خانم، له سایه ی تووه
توتونم دهست کهوت، به لام ئاگر دهست ناکه وی.

له م ئه لقب^{٢٨} و فه ساحه ته ی^{٢٩} من ئه مجاره به خویشی خویشیه وه پئ
که نی به لام خانمه که به قاقاوه وتی:

- له م ئیحتیراماته یشی ئیمه ی تیا نییه.

وتم:

- تو به بی ئه لقب جوانی، زاده گانی بی ئه لقب و جوانی بی ئارایش و
توالیت.

سارینا تووره بوو وتی:

- که وای من ناشیرینم، تویش گۆرت بی سبيله کهت پراگره به یانی
ئه گه یته دیتیک له وی ئاگری بخه ره سه ر.

میکائیللا بانگی کرد:

- ئوسته مؤرینۆ ئاگر بده به به گ.

هاها.. به مه دحیک بوویشین به به گ، ئهرابه چی خودگیریی^{٣٠} نه کرد،
قوتووی قاوی دامی، سبیلیم داگیرساند و لنگم دایه سه ر لنگ، باوکم له
کوئییه؟ سه یری ئه م عه زمه ته م بکا... نیو سه عاتی سبیلیم دهوامی کرد، ئینجا
فتم کرد^{٣١} و هه ر چاره یی بووم بانگم که نه وه ئه ودیو، دهنگ نه بوو، ئینجا

تووړه که م نایه ژیر سهرم و بوی که و تمه کنگه خه و،^{۳۲} سا نازانم چهند
نوستووم، له پرتکا نه رابه به جارئ هه لبه زیه وه، وام زانی لهت و پت بووه،
که خه بهرم بووه تیفکریم نه رابه چی نووستووه، میکائیللا بانگی کردووه
بوی خه بهر نه بووه ته وه، ئینجا من بانگم کرد دیسان هه لنه ستا، میکائیللا
کوئی له دهنگم بوو بانگی کرد:

- نه لفرید نه فندی توخوا نه و ماندووه هه لی مهستی نه خوت بزانه
نه رابه که ره وره وه که ی^{۳۳} نه شکاوه؟

بازم دایه خواری تئ فکریم، نه رابه هیچی لی نه هاتووه به لام و لاخه کان
وه ستاون، منیش به فرسه تم زانی قاچیکی مؤرینوم گرت و رام کیشا له پیر
خه بهری بووه وه ژؤد تووره بوو وتی:

- بوج من سه کم لاقم راده کیشی؟

نه و تووره بوو، من تووره بووم، له و دیوه وه میکائیللا بانگی کرد:

- موسیق مؤلله ر سه رکه وه ره وه جیی خوت.

منیش وتم:

- باشه، به لام خو من له سبیل کیشان بووه وه.

کوئی نه دا، وتی:

- جارئ بچوره شوین خوت.

چارم نه ما، کلکم به خوما گرت و سه رکه و تمه وه لای نه رابه چی، سا نازانم
چهند سه عاتی تر رڼوین، هه موومان به جارئ خه ومان لی که وتبوو. من که
چاوم کرده وه روانیم و لاخه کان وه ستاون، له شوینیکداین دارستان و شاخ
سیتبه ری درمخت دنیای تاریخ کردووه، شهوقی فهناری^{۳۴} نه رابه که به رده می
ولاخه کانیش نابینئ، پیره ژنان حیکایه تیان بؤ کردبووم که له جهنگه لی وادا
دیو و پیری و جنوکه و درنده هه یه، سامم لی نیست و له پیش چاوم
ته ریده^{۳۵} و دیو نه رڼوین وه کوو گویم له دهنگی پتی زه لام بی وا بوو، هیز له

ئەزۇنما نەما، لە پرىكا گرمەيىك وەك پۇمەي جانەوهرىك پەيدا بوو، من
كەوتوبومە خوارى لە زمەي من ئەرابەچىيەكە خەبەرى بوو بوووه تىي
خوپىم:

-كوره كىي؟

هاوارم كرد:

-رەستا مۆرىنق منم.

وتى:

-بۆچ كەوتووى؟

وتم پازده هەنگاو لە بەردەممانا دەنگى پىي زەلامم بىست و پۇمەي
جانەوهرىك، ئەرابەچى قاه قاه پىي كەنى وتى:

- خوا حەقە پەهلەوانى چاكي و دلاوهرى بە جەرگى، لە پۇمەي ئەسپەشى
كەوتوويته خوارى.

لەم گفتوگۆي ئىمەيە ميكانىلا خەبەرى بوو بوووه بانگى كرد:

- ئەوه چىيە؟

مۆرىنق لە پىش مندا جەوابى دايەوه وتى:

- خانم ئەفەندى ماشائەللا موسىق مۆللەرى پالەوان ئەمەندە نازايە لە
پۇمەي بارگىر كەوتووته خوارى.

ئەم پلارەي ئەراباجىيە تەئسىرى كرده جەرگم، بەلام هىشتا ترسم بەسەر
نەچوو بوو لە دللى خۇما وتم ئى با بگەينه شاتق و ترسم نەمىنى خۇم
ئەيزانم چىت پىي دەكەم. مىقائىلا وتى:

- رەنگە لە خەودا ترسابى قەيد ناکا.

من وتم:

- خانمەكە من لەوانە نىم بترسم مۆرىنق درق ئەكا.

مۆرىنۆ وا تى بگەم درۆزنى پى ناخۆش بوو قامچىيى بۆ ولاخەكان
داوہشاندا، ئەيوست تىم بگەيەنى كە منىش وا ئەداتە بەر قامچى، لەتاو
قامچى، ولاخ كەوتنە لۆقە^{۳۶} و منيان بەجى ھىست.
بانگم كرد:

- ھەي لە پتى خوادا بەجىم مەيىلن، عەرەبەچى وتى قەيد ناکا^{۳۷} نەختى
پى ھەلگرە بۆ بەياني ئەمانگەيتى.

ناچار رام كرد، خۆم گەياندە پەنجەرەى مىقائىلا، بانگم كرد:

- بەجىم دىلن؟

سارىنا وتى:

- بەخوا بۆ بەجىھىشتن باشى بەلام ئەگەر بەجى بىمىنى من پەكى
پىكەنىم ئەكەوتى، بىرۆ سوار بە و عەرەبەچىيى راوستاندا.

ئىنجا، كە ترسى بەجى مانم نەما، خۆم كوتايە بەردەمى خانمەكەم وتم:

- تۆ دەربارەى من زۆر بە پىحمى، من كە كەوتوومە خوارەو ھەموو لەشم
تىك شكاو، توخوا ئىتر مەمنىرە لاي ئەرابەچى.

فەرموى:

- وەرە لامان سوار بە.

خۆم ھاويشتە ئەرابەو.

- سبيلمان لەلا ناكىشى؟

- ئىتر تۆبەم بى حەز ئەكەى ھىجگارى توتون ناكىشم.

- خىر، خۆ ھەمىشە لە پى و بان نابىن، لە شاتۆكەدا^{۳۸} ئەتوانى سبيل

بكىشى.

- ئاي بۆچ لە شاتۆ لىك جوئ دەبىن.

دىسان سارىنا ھەلى داىە وتى:

- خۇمان حازركەين كە گەيشتينە "شاتق" ميقاتيلا لە پرنس ئەلفريد مارە دەكەين.

هەرچەند كە خەجالەتتەش بووم ئەمما ئەمە گالتە بوو بۆيە مەدارى هيوا و ئومىد ئىتر چەسپيە كەللەمەو، ميقاتيلا بەرەكەت دا پى كەنى، شەرمەكەم بەسەرچوو.

ئىتر بە ئەراپەچيى وت:

- مۆرينق نەختى كورج لى خورە زوو لەم ئۆرمانە^{۳۹} دەرىچين.

قامچيى كيشا سا ھەروا رۆيىن تا رۆژ بووھو، بە راستى كزنگى ھەتاو لەو دەم شاخەوھە لە كەنارى جەنگەلستان و^{۴۰} ئۆرمان زۆر شاعيرانە بوو، ھەندىكى تر رۆيىن گەيشتينە شوئىنى، جۆگە ئاوي ھارەھار ئەپوا روو ئەكاتە دەشتى مېرغوزار^{۴۱} و لالەزار، لەوي دابەزىن. مۆرينق و لاخەكانى كردهوھ و ئاوى دان و ئاليكى كردن بەسەرھوھ و خانمەكەم وتى:

- ئەفەندى برسيت نىيە؟

وتم:

- ئارەزووى ئىوھيە.

لەسەر ئەو چيمەنە مۆرينق سفرەھى راخست، سفرەيىكى شاھانە.

بانگيان كردهمە سەر سفرە، پام كرد چووم توورەكەى نانەپەقەى خۆم ھيتا دەرەك كردهوھ بە جارئ ھەلم پشتمە سەر شەكرلەمە و كوفتە و بريانييەكە، سارينائو دەشتەى پر كرد لە قەھقەھە^{۴۲}، من زۆر توورە بووم و تم:

- من بە سوالكەر ئەزانى.

خانمەكە فەر مووى:

- توورە مەبە سارينائو ھەز ئەكا لەم دارستانەدا قەھقەھە بەجى بىلى.

له نان بووینهوه، میقائیللا به حوزنیکهوه^{۴۳} وتی:

- ئینجا نهگەر لوتف^{۴۴} بفرمووی ئیره جیتی کهمانه.

پام کرد کهمانه کهم هانی وتم:

- چی نارمزوو نهفرمووی؟

وتی:

- نهگەر بهستهی "هیجرانی"ی مهشهور "لویجی" بخوونی زۆر مهمنوون
ئهیم.

خاواراستان من خۆم زۆرم نهو بهستهیه لا خۆش بوو و چاکیشم نهزانی،
عهینن هیجرانیی کوردی، بهلام گلهیی له بیوهفاییی یار، به ههموو حوزنی
خۆمهوه کهمانه هینایه واوهیلا^{۴۵} و خۆیشم بهر و پرو نهو بیسهیه^{۴۶}
زرنگاندهوه.

کاتی روانیم خانمکهکم پووی کردوه بهولاوه. دهستهسپرتکی ناویشمی
به دهستهویه چاوی ئهسپرتی، زۆر بهشیمان بوومهوه، وتم ئیتر نه مقامهی
بۆ نالیم.

قاوهلتی و گۆزانیی ناو دارستان برابهوه و سواری نهرا به بووین، ئینجا
قهردم زیادی کردبوو، ههتا نهرا بهچی مۆرینۆیش به خۆشهویستییهوه
ئهپروانییه من.

ئینجا عهربه بهسه شۆسهییکی پێکۆپتکدا ههرا لهخۆیهوه وهک خل
بیتهوه بۆ خشه و خریه نهپۆیی، منیش لهناو نهرا بهکهدا بهرا بهر به
خانمکهکم دانیشتبوووم، گا گا به حورمهتیکهوه تماشای چاویم نهکرد به
لادیتی و هیچ نهزانیی خۆمهوه حوزن و کهدمرتکم له چاویا نهدی، له بهختی
خۆی نارمزا بوو، به خوا نهو چاوه گهشانه بهماتییهوه هینده جوان بوو
نیمنیگا هتکی^{۴۷} جهرگی ئینسانی دهبیری، ئینسان له شیرینی نهندامی
زیاتر عاشقی شیوه و نهتواری نازکی و کیباریی نهبوو، خهیاڵم دابووه حالی

ئەو، منیش ماتى و ماتەمى گرتىبومى، خەو بردىبومىيەره كه خەبەر بوومەوه
تارىك بوو شەو بە سەردا ھاتىبوو، خانمەكە فەرمووى:

- ديارە لە ئەرابەدا ماندوو بووى وا منت لە بىر چوووه و تىر نووستى.
- زۆر شەرمەسارى بۆ منە كه جىگايى تەشرىفى تۆى لى بى و من بنووم
لە خەوئەكەيشدا ھەر لە خزمەت تۆدا بووم.
ئەمە خواوراستان ھات زۆرى لا خۆش بوو بە درۆيشى نەخستەوه،
ئىنجا لىم پرسى:

- قوربان زۆرمان ماوه بۆ شاتق؟

- بىروانە لە پىشمانەوه رووناكىي چرا ئەبىنى؟ ئەو دىيىكە بە ناو ئەو
دىيەدا تى ئەپەرىن، نىو سەعات لەو دىيە بەولاولە ئەگەينە شاتۆكەى خۆمان.
من لە خۆشى خۆشى ئەمەدا بووم كه ئىتر لە سەفەرى ناو ئەرابانە
دەردەچىن و ئەگەينە مەنزل، كەچى تەپپىر وتى:
- ئەو ميقانىللا دلخۆشيت ئەداتەوه، ھىشتا زۆرمان ماوه. نەختىكى تر
ئەگەينە سەر پردىكى گەرە، ئەو پردە نىوھى رىيە.

زۆرى نەمابوو باوھەرى پى بكم، بەرەكەت دا خانمەكە فرىام كەوت وتى
باوھەرى مەكە، ھىندەى پى نەچوو بە دەنگى رەو پەوھى ئەرابەكەدا زانىمان
كە ھىشتووینە سەر پردەكە، سا تى پەرىن و تى نەپەرىن مۆرىنۆ بە دەنگىكى
مەردانەوه بانگى كرده پىش خۆى:

- كورە كىي؟

ئەرابە راوھىستا و روانىم لە ھەر دوو پەنجەرەى ھەردوو دىوى ئەرابەكەوه
دوو سەرى زل سەريان كرد بە ناو ئەرابەكەدا، دوو كەللەى كۆلكنى
جەھەننەمى، ناوچاوان گرز، بەكىكيان دەستىكى ھەلبرى و وتى:
مەجولتىن.

که وای گوت ئەمەندە ترسم لێ نیشتم ئەو شەوێ که لە پێمە ی بارگیرەکه
که وتمە خوارێ لە چاوی ترسی ئەمشەو دا جهژن بوو، لەگەڵ ئەویشدا چونکه
چاوم لە چاوی خانمەکه بوو هاتم وەک دلاوەر بێمە مەیدان، بانگم کرد:

- چیتان ئەوئ؟ وا سەرەڕێ بە رێبوار ئەکرن.

یەکیکیان وتی:

- تۆ کێی؟ بیسی مردار، ئەوێندە لە خۆتا شک ئەبە ی بێت بەکۆ ئیمە دا؟
میقائیللا بە منی وت تۆ دەنگ مەکه، خۆی، مەردانە دەستیکی نایە
که لەکە ی بەرز بوووهو پووی کرده کابرا وتی:

- بە من بلێ چیت ئەوئ؟

کابرای جەرە بە ئەدایکی چوختییانە^۸ و بیعارانە وتی:

- ئوو، ئوو، جەنابی خانمە بچکۆله وا بە توندی نه، نەختی بە هیواشی،
ئیمە سی کەسین هاتووینه سەر پێت، بەشی گوزهرانی ده پازده سالمان
بدهری داوینت ماچ ئەکەین و ئەڕۆین بە پێی خۆمانا.

- ئە ی ئەگەر نەبێ چی ئەقەومی؟

- ئەوسا خۆت ئەیزانی ئۆبالتان بە ئەستۆی خۆتان.

که زانیم خانمەکه هاته زبان و توند بۆوه، منیش له دوا ی ئەووه وتم:

- ناغا بۆچ خەلک کرد و کۆشی بۆ ئەوه ئەکەن بیدەن بە ئێوه؟ وا پیت
ئەلیم، ئەڕۆی بڕۆ، نارۆی پەلت ئەکرم ئەتدەمه دەست زابیتە^۹، ناومجاخ.

کابرا که ئەمە ی بیست دەمانچهکە ی ئاراستە ی ناوچاوانم کرد، ئەوی
ترینان که له پەنجەرەکە ی ئەولاه سەری هینابوو ژوووهوه، پوانیم هیچی
بە دەستەوه نییه، لەو دنیاییم پەیدا کرد که هیچی پێ ناکرێ، هۆلی ئەوم
بوو ئەمیان بەیدەست^{۱۰} بکەم، کوتوپر پەلاماری دەستی دەمانچهکە ییم دا،
پەلم گرت و بام دا دەمانچه ی له دەست کەوتە خوارێ ناو ئەرهبانەکه.

رہفیکہکھی لہو دیوہوہ سہری تہاو ہینایہ ژورہوہ دہمانچہکہ ہلگری،
روانیم ئو میقائیللا نازک و نازدارہ و مک بہچہ شیرئ^۱ ہاتہ جوش، ملیچہ
ٹاوریشمہکھی لہ ملی داگرت و ٹالاندیہ ملی کابرا و توندی کرد، لرخہ
لرخی پی کہوت، سارینایش سہریکی ملیچہکھی کرتیوو توند رای
دمکیشا.

لہ پر زرمہی دہمانچہیک ہستا و نیوہ خنکاو بہلادا ہات، نہمانزانی
ئمہ کی بوو؟ کہ لہ پہنجرمکہوہ تہاشامان کرد مؤرینۆی ئرابہچی بوو لہ
سہر خۆ، ہیچ نہ شلہ ژابوو بہ ہتواشی وتی:

– خانم ئہفندی مہترسہ ہیچ نیہ، ئیتر ئہندیشہمان نہما..

کہ ئو وای کوت، منیش وتم:

– ئای وہستا مؤرینۆ یہکیکی تریان وا لیرہ بہ تہلہوہ بووہ، من پلم
باداوہ، وتی:

– ئافہرین بۆ تۆ، تۆ ئو کورہ بوویت و ئئمہ نہمانناسیووی.

کہ وای کوت (ئہحاییکی ترم کیشا و بہ دہماخ قۆلی کابرام وا بادا
ہاواری کرد، وتم:

– کافر خۆت راوہشینہ و دہستت توند بقووچینہ، پارہکانی کہ لہ
خانمہکھی منت وەرگرتووہ لہ دہست نہکہوتہ خوارئ.

– لہو وہلہولہ^۲ و ہہرایہیشدا دیسان "تہرپیر" دایہ قاقای پتکہنن، ئہمما
مؤرینۆ وتی مہیکوژہ با ئہمہیان بہ زیندووہتی ببہینہ پؤلیسخانہ بیخہینہ
تہلہوہ، مؤرینۆیش ہات دہرکای ئہرابانہکھی کردہوہ توند و تۆل مہیکہ
چنگیمان پتچا.

کہ ہۆشم ہاتہوہ و تہماشای دزہم کرد فیلہتہنتی بوو، ئینجا ورہ گرتمی
کہ من چۆن ویراومہ دہست بدہمہ دہسی ئو پتیارہیہ^۳، وک جوولہکہکھی
زرتبار ئہوسایہ زۆری نہمابوو زہرہترہک^۴ بم.

لیم بوویوو به مهراق ئایا که ئەمانه هاتن دەوری ئیمەیان دا، مۆزینۆ له کوئی بووه؟ مهگەر له رێوه یهکیکیان چوو له پیشدا مۆزینۆ بگرئ، مۆزینۆ بازی داوته خوارئ لهگهڵ کابرا تیک هه لچوون.

فرسه تی لئ هیناوه خه نجه ریکی له کورته که له کهی ئهویان داوه کوشتوویه تی، ئینجا هاتوو هته فریای ئیمه، دهنگی ئه و ده مانچه یه هی ئه و بوو که نیچیره کهی خانمه کهی کوشته.

ئهمه هه رسیکمان ئازاییمان نواند، وه لئ نه گه ر حه قی خوات ئه وئ هونهری خانمه که له هه مووان زیاتر بوو. کچیک ده رده شت و دز و جه رده ی نه دیبئ به و جه ساره ته وه دزه په یده ست بکا ئازایی چاک ئه ویه.

مۆزینۆ گورسیکی خسته قۆلی دزه وه و سه ری گورسی به میلی دوا ی ئه رابه وه به ست، وتی:

- تا نه گینه دئ ئه بی گورگه لۆقه بکه ی. هه رچه ند میقائیللا وتی:

- گونا هه با سواری ئه ره بانه ی که ین.

وتی:

- بمکوژی سوار نابئ.

مۆزینۆ سوار بوو لیمان خوپی، له رئ باس باسی جه رده و ئازایی بوو، نازانم چۆن بوو؟ هیتشتا خه جاله تی ئه وم و له دلما گر تیه بوو ئه مه ی پتی بلین ئازایه درۆیتکم هه لبه ست، ئیستایش ده ترسم درۆ ده رکه وئ (یاران ئه مه وه سیه ت بئ له درۆ بپاریزن درۆزنی له هه موو چشتیک خراپتره) به خانمه که م گوت من هه ر ئازا بووم و له پیش چاوی سارینا نانوینم. جاریکی تریش لیم قه وما، میقائیللا به پیکه نینه وه وتی:

- هه ی ناشئ، نه قه ومابئ.

- شیایش و برایشه وه.

- چۆن؟ خۆ نه یانکوشتی.

- له سایه‌ی سه‌ری تۆوه کئی رایه‌ی ئه‌که‌وێت.

- سا که‌واته بۆمان بگێره‌وه با دزه‌یش گوێی لێ بێ. نه‌لێ پیاویکی حیز کرتوومی، با بزانی پیاوی ئازا کرتوویه‌تی، داخی له دلا نه‌مینی.

- پۆژی باوکه‌ هه‌ندێ پاره‌ی له سه‌ر مسکینه‌کان بوو، نارده‌می قه‌رزێ بۆ بینمه‌وه، پێگای چوار سه‌عات له ئیمه‌وه دوور، دیتیکی تر هه‌بوو له‌وێ پاره‌کانم سه‌نده‌وه، هاتم بگه‌ریمه‌وه ئیواره دره‌نگ بوو دیکانی^{٥٥} زۆرم له‌گه‌ل خه‌ریک بوون، به‌ند نه‌بووم هاتم به‌پتوه ته‌نها چه‌قۆییکی باریکم پێ بوو، میقائیللا پێ که‌نی وتی:

- نایه‌رق، چۆن پیاویکی وه‌ک تۆ به ته‌نها چه‌قۆیه‌که‌وه که‌وتیه‌ پێ؟

- پیاوی ئازا چه‌کی بۆ چیه‌؟ تۆ نه‌و چه‌قۆیه‌یشت پێ نه‌بوو.

- ئینجا وا به‌ پێدا نه‌پۆییم و گۆرانی نه‌لیم.

سارینا:

- ئه‌ی که‌مانه‌که‌ت له‌گه‌ل لێ نه‌ده‌دا؟

- خێر، هێجگاری له‌ مالی باوکه‌م دهر نه‌که‌رابووم تا که‌مانه‌که‌م پێ بێ،

گۆرانییم نه‌گوت له‌ په‌نای بنچکیکدا حه‌وت زه‌لامم لێ پاپه‌ری.

سارینا:

- ئافه‌رین بنچک دهره‌ختی (توویا) نه‌بی. براده‌ر بۆت هه‌لناسوورێ تا زوه

پاکه‌ نه‌تگرن.

- چۆن پابه‌که‌م؟ به‌ جارێ ده‌وریان لێ دام، له‌به‌ر ئازایی من هه‌ر حه‌وتیان

نه‌یانووترا بیته‌ سه‌رم. یه‌کیکیان بانگی کرد:

- پاره‌ت چی پێیه‌؟ به‌مانده‌رێ.

- جارێ وتم ئه‌مه‌ حه‌وتن، دیاره ته‌نها پیاویک دهره‌قه‌تی حه‌وت که‌س

نایێ، وا چاکه‌ چیم پێیه‌ بیانده‌می، دوایی وتم: باوکه‌م پێم باوه‌ر ناکا پرووت

کرايم چونکو لای ئيمه ئهسلأ^ه دز و جهرده نهبووه و نابي.

ديسان^ه (تهپير) دهستی کردهوه پتکهنين وتي:

- حافيزهت^ه نييه، له لاييکهوه ئهليتت ههوت جهرده دهوريان دابووم، له لاييکی تریشهوه ئهليتت لای ئيمه دز و جهرده نييه.

تي فکريم راست نهکا خراب گيرام، بهرهکته هاتمه دهست، وتم:

- ئهوانه جهردهی لای ئيمه نهبوون، زانیبوويان پارهم پتیه، له لاييکی ترموه هاتبوونه سهر ريم.

- دهی ریکی خه، ئی بزانین ناخري بهچی گهيشت؟

- ناخري بهچی گهيشت، وهک شیر راپهريم دهسم دایه چهقۆ کوله، هيچيان نهيانووترا جم بدن، ئهه ههويهی من دهستم کرد بوو به شيلانی، ئاوی زۆر ئهويست. بهرهکته دا گهيشتینه دیکه، له بهر قهرهقۆلهکه دا راههستاین، ژاندرمهکان به که مالی ئيحتيرامهوه هاتن ماندوو نهبوونی ميقاتيللايان کرد و دزهيان برد و ئيمهيش کهوتينه پي، زۆر نهپوشتين گهيشتینه بهر دوو دهروازهييکی زۆر گهوره، که ئارابه له گۆشه ييکيهوه ئهچوووه ژوورهوه، سوار به رمهوه پيا تي دهپهري، خانمهکه فرمووی روستهه ئهلفرید ئهفهندي ئهه شاتويه که هر ئهتگوت نايگهيني.

به‌شی دووهم

شاتق

جارتکیان راهیبه‌که‌مان^۹ داستانی "شاتق"ی بۆ کردبووم که له ده‌وره‌ی دهرمه‌گیدا قه‌سری قوله‌دار وه‌ک قه‌لای ئیستیحکام^{۱۰} دروست کراون و ئه‌و پرنسانه که تیدیدا بوون دائیره و حه‌شه‌میان بووه، من وام ئه‌زانی که ئه‌مه خانوویتکه په‌نجا شه‌ست ئۆته‌ی^{۱۱} هه‌یه. که گه‌یشتینه به‌رده‌می شاتق و خانمه‌که وتی ئا ئه‌مه "شاتق"یه.

جاری تۆ نه‌گه‌یشتم شاتق چۆنه، دوا‌یی که پیتی راهاتم و شاره‌زا بووم وا بۆتانی ئه‌گه‌یرمه‌وه:

ئهم بینایه‌ی ئیمه‌ چووین ناوی شاتق لۆرانس-ه. له ۱۷۳۶دا دروست کراوه نازانم ئه‌و لۆرانسه‌ کتیه؟ - (په‌نگه لۆرانسی ۱۹۳۵ بۆ رووحیشی له‌و زهمانه‌دا کاری کردبۆ وه‌ک سه‌رسه‌ری یه‌هوودی) خۆ من هه‌شتا میقائیللا و سارینام ته‌واو نه‌ناسیوه تا لۆرانس بزاتم کتیه؟

جاری ئه‌و دائیره‌ی شاتقیه که من شاره‌زای هه‌ندیکی بووم تا چاو کار ئه‌کا ده‌ورانده‌ور دیواریکی زۆر مه‌حکه‌می بۆند وه‌ک دیواری قه‌لای دروست کراوه، ده‌روازه‌ییکی گه‌وره‌ی تۆ خراوه له‌ ده‌روازه ئه‌چیه ژوورۆ شه‌قامیکی ده‌ مه‌تری شۆسه و ئهم به‌ره‌و به‌ری شه‌قامه‌که باغ و باغچه و دره‌ختی گه‌وره و که‌له‌گه‌ت سه‌ریان کیشاوه‌ته ئاسمان له‌م به‌ری پتوه لای راست دائیره قاپییه‌وان و پاسه‌وان، لای چه‌پ دائیره‌ی خزمه‌تکار له‌و لایشه‌وه جیگای مه‌ته‌بخ و ئه‌را به‌چیه، هه‌ر ئه‌مرۆ له‌ ئه‌هل شاتقوه بدرۆ

زیلیک له نۆدهی خزمهتکاراندا ههیه بانگیان ئەکهن خزمهتکار دێ ئەر به جێی خۆی ئەگهیی.

ئیمه که گهشتینه بهردهروازه، دهسته و دائیره شاتق هاتن به پیرمانهوه، به ماچ و موچ و یهکتري له باوهش گرتن، تا بیست دهقیقه لهو بهردهرگایه منیش وهک سهبهتهی پهت پچراو کهوتووم نه ماچ و موچ و نه باوهش.

له پاش چهندێ یهکێ له ئافرتهکان پرووی کرده میقائیللا پرسى:
رۆله کهم ئەم ئهغهندییه کتیه؟

- پووړئ ئهوه هاوړتمانە (ئهلفرید موالهه).

که وای گوت منیش شهپهه داکرت، بۆچ لهو ته لاشه دا^{٦٢} دستم نه چێ به کونی شهپهه کهما و تیا عاصی بی، بۆم نه کرا تۆقهی له گه ل بکهه.
خانمه کهم وتی:

- پووړئ گیان، کهمانی چاک لئ ئەدا.

- ئۆۆ براوۆ، ئافهرین.

بۆ شاهیدی ئهوسایهیش کهمانه کهم له بن دستما بوو.

که میقائیللا ته عریفی منی کرد ئهوسایه پیاو و ئافرته دستیان کرد به سهیرکردنی من، تا ئهوسایه وهیان زانیبوو ناخۆ سوالکهرم یا دۆمهکان "چنگانه" که دهگه پێن به دهرگانهوه کهمان لئ ئەدهن.

چونکو پانتۆلیکم له پێدا بوو سهه ئهژنۆکانی سێ جار پینه پینه کرابوو و هیشتا ریتاله کانی^{٦٣} گاجووته کانی پتوه بوو.

چاکه تیکى کورتم له بهردا بوو خۆیشم نه مئه زانی ئهسلی رهنگه کهی چیه.
چونکو به کۆنی که کریبووم رهنگی دیار نه بوو.

پۆسه کانه ناله یهکی پان و په نهجی پیم له لووته که یهوه دهرچوو بوو.

شابقه‌گیشم نه‌مونده کۆن، کۆن بوو، نه‌وه بوو په‌نجهی ده‌ستم چوو بوو به کونه‌که‌یا.

باوهرم پئی بکه‌ن نه‌وسایه که خانمه‌گیشم دیقته‌تی کرد نه‌م هم‌وو که‌سانه وام تماشاشا نه‌کن نه‌و له من زیاتر ته‌ریق بووه‌وه، وتی:

- نه‌لفرید نه‌فندی، تا جیت پئی نیشان نه‌دهم، ئوسته قاروون میوانداریت نه‌کا فرمووه لای نه‌و.

روانیم زه‌لامیکی که‌له‌گه‌تی ته‌نگه نه‌ستور، سمیل زهره، پیتشم که‌وت، ناچار دوا‌ی که‌وتم چووینه دائیره‌ییک چوار نۆده نه‌م به‌ره و نه‌و به‌ر پر فهرش، میز و سوراحی... هم‌وو چشتیکی تیا بوو. تومز نه‌مه دائیره‌ی باغچه‌وانه، وتم ئینسان باغچه‌وانی شاتۆ بی.

نه‌و شه‌وه تیر نووستم، به‌یانی له‌خه‌وه‌ستم، کچه کارمه‌گریکی جوان و نازدار به‌له‌نجه‌ولار هات، بوغچه‌ییکی ئاوریشمی له‌بن باخه‌لایه، وتی:

- خانم بۆی ناردی،

جاری جلم له‌بیر چوو بووه‌وه، خه‌شیمان له‌پرسی:

- تو خوا تۆ ئیسمی شه‌ریفت چییه؟

- به‌رتا، کارمه‌گرت.

نه‌مان چه‌ند به‌زبانی شیرین بوو و خۆیشی چه‌ند لئی نه‌هات، به‌لام من که دلم لای خانمه‌که‌ی خۆم بوو، نه‌مانه بۆ مه‌زه تماشاشا نه‌کرین، چاو پیخشانده.

که (برتا) رۆیی بوغچه‌م کرده‌وه ده‌ستی جلی نه‌فندیانه، له‌به‌رم کرد، نه‌مما نازانم چۆنم له‌به‌ر کرده‌وه. ئیوارئ دیسان عه‌ینی کچه هاته‌وه وتی:

- مادموازیل چاوه‌رته فرموو.

هه‌لسام چووم به‌ناو باغچه‌دا قه‌ده‌ری رۆییم که‌ییمه دائیره‌ی شاتۆ،

سەرکەوتم، خانمەکەم لەبەردەرگا چاوەڕێم بوو، وا تۆ بگەم بۆیە چاوەڕێی
نەکرد نەک سەهوێ بگەم، بە خێر هاتنی کردم و چووینە ژوورەوه، تەقدیمی
کردم چا بوو نەیانناسیمەوه، ئافەزین کۆستومی تازە (لە هەموو شوێنی
کەوا بخۆیە) سێ ژن و پیاویک.

یەکیکیان ساردینا (تەرپیر)، دووهم، پووری خانمەکەم، ئەوێترم نەناسی،
پیاوهکەیش مێردی پووری میقائیللا بوو، پیرمێردیکی ریش سپیی نوورانی
- زوج الکبیر -^{٦٤} پیاومکە بە پروییکی مەردانەوه بە خێر هاتن و خۆش و
چلۆنیکی گەرمی کرد. هەندیکی پێ چوو سەری نایە بناگوێ ژنەکەیی بە
گوێیا سریاندا و ئیشارەتکی برتایان کرد، برتا چوو دەری، هاتەوه
سینییکی زێر بە دەستەوه، ئەمە مەربیبا بۆ من دیتنی، روانیم لەسەر
سینییکی زێر قاپی مەربا و لە پیالەیتکدا چوار پینچ کەوچکی شیرینی و لە
پیالەیتکی تردا تەنها ئاوی تیا، وەمزانی ئەم کەوچکانە هەمووی بۆ من و
بۆ ئەوه دانراوه کە بە هەر کەوچکێ جارێک مەربایەک بخۆم، کەوچکەکانم بە
جارێ هەموو گرت بە دەستەوه و یەکە یەکە لە مەرباکەم هەلنەدان، کەچی
دیسان قەهقەهەیی (تەرپیر) پەیدا بوو، لە هەموو جییتکدا ئەم پێکەنینە من
ئەکا بە کەری نیووزەر.

کەوچکەکانم دانانەوه و نەمخوارد، میقائیللا وتی:

- قەید ناکا تا ئەتوانی بخۆ.

من وتم:

- حەز لە شیرینی ناکەم.

ئینجا پیاوه گەوره ریش سپیکە لێی پرسیم:

- ئەزانی بنووسی و بخۆنیتەوه؟

وتم:

- بەلێ.

وتى:

- لە دەرتى شاتق لەسەر جادە دائىرمىتک هەيه ئەوه دائىرهى گومرگى نىمەيه، مەئموورتکمان بوو (باياتۆم) يازدە سال مەئموورى گومرگ بوو، لەم چەند رۆژەدا مرد، ئەگەر پێين مەئموورتکى لە شوين بدۆزینەوه، وا تق هاتى، تۆمان لە جىگای ئەو دانا، وتوومه دائىرەمەت بۆ پاگەوهکەن، فەرموو لەگەڵ ئەو بپاوه (باياپيەر) بچۆرە دائىرهى خۆت.

پيەر پيشم کەوت و من لە دواوه، دەرگای دائىرهى بۆ کردمەوه لەسەر سالۆنىک دوو نۆدە بەرابەرى يەک نۆدەکان هەموو پر فەرش و مۆبيلای جوان و مېز و ناوینە و تاقمى تواليت، يازىخانەيىکى^{٦٥} دروست و شىک، ئەسکەملەيىکى فەرفرۆکەيى، کە لە سەرى دانىشتى بە هەموو لايىکدا ئەتوانى بسوورپيئەوه.

لەسەر ئەسکەملەکە دانىشتم، لە کورسى نيايەت خۆشتر و دائىمەتر، بەم لادا سوورپامەوه، بەو لادا سوورپامەوه، بانگم کرد _ بابە وەرە سەيرى کورپە نابەکارمەت کە، کە ئەتگوت بە هېچ نابى، هيشتا ئەمە ئەوه ئەمانە، ئى فرەشى ها لە مال.

سەيرى قەيد و قيوودى بايا تۆم کرد (فلان ئەرابە زەخىرە لە فلان جىگاوه هات و چوو بۆ فلان جى)، ئەمەندە رەسمى وەرگىرا.

ئەمە ماددەى قەيد و قيوودى بوو، بەلام تەرتيبى نۆتە و يازىخانەى کوپز و لامپا و سوراخى و مېزى ئالاموودى زۆر پىک بوو، تەماشام کرد دۆلابيىکى قەد ديوار، کە کردمەوه، بوغچەيىکى گەورە و لەناو بوغچەکەدا عەزىزىتىکى ئاوريشمى سپى (رۆب دوشامبەر) ئوربەى هۆدە يەعنى لبادەى مالەوه و جووتى سۆلى چنراو.

بە فرسەتم زانى، دەست بەجى ئەمانەم لەبەر کرد و شەوکلۆم نايەسەر (تاقىه)، تەماشام کرد تەقويمىتک بە قەد ديوارمەکەويه، روانيم بە پىي ئەو

تەقویمە ۲۸ی كانونونی ئەووەلە، وتم وا ئەمە تەواو ئەبێ لەسەر ئەمە بە مەرەكەبی شین لە دیوارەكە بۆ خۆم تەقویم ئەنوسم، بەلام بیستبووم لە كانونونی ئەووەلدا بەفر و باران ئەبێ، كەچی هەموو رۆژی هەوا خۆشە، وام ئەزانی لێرە لە كانووندا باران ناباری، ئەو رۆژە كە لە مال هاتبووم نەمیرسیبوو چەندی مانگە .

لەم خەيالانەدا بووم، وتم با جارێ با سبیلی تێ كەم و هیشتا توتنەكەم هەلنەگرتبوو، یەكێ تەق تەق بە پەنجە لە دەرگاکی دا، منیش لەبەر خۆمەوه وتم:

- (ئانترە) وەرە ژوورەوه .

كە هاتە ژووری، كێ بێ چاكە؟ مۆرینۆ. لە دلی خۆما وتم ئاه وەللا ئیستا توتنەكەمی خۆی ئەناسیتەوه .

هەر وایش بوو، كە هاتە ژوورەوه وتی:

- ئەوه سبیل ئەكیشی، لە توتنەكەمی منە .

وتم:

- توتنەكەمی تۆ لە كوێ بووه؟ زاواكەمی خانم دايمي .

- زاوای خانم توتون ناكیشی .

- مۆرینۆ لێرەم سەرم بە رەحەت ناییلی .

- ئای، ئای وا زوو لە خۆت بايی بووی ئەگەر باوكی خۆت نەدیایێ نەتەزانی كۆری كییت، ئەتگوت كۆری سەیفندە بەرۆژی^{٦٦}، هەلسم پانتۆلە دپاوهكەت بخەمە بەردەمت .

لەسەر ئەمە توورە بووم، ئەو رۆی، راكشام، یەكێکی تر لە دەرگای دا لە قینی مۆرینۆ جوابم نەدايەوه، گوێم لێ بوو وتی:

- نوستوو، بابچم بە خانم بلێم نوستوو،

به دهنگيا ناسيمه وه (بهرتا)يه، بانگم كرد:

- تامان نه تگردبئ وا ديم.

كه پايه وه وتي:

- مادماوزيل نه فهرموئ ته شريفى بئ بؤ نان خواردن.

منيش له خوشيانا هه لسام هاتمه دهري، ته ماشاييكي سهري كردم تاقيه و پيم ترلگي چنراو ده مي خوي ناخني، به لام له زگيا قولبي هه لئه دا، پيشم كهوت و راي كرده سهري كه چووم بؤ سهري بؤ سالوني شاتق، جاري له مه تبه خ سهر قزنه سهر قزنه سهريان لي نه هينامه دهري پئ ده كه نين و به سيني ده فيان لي نه دا، ده مزاني كارنواله (كريسميس)ه، زاتن ته قويمه كه يش نه و پوژه بوو. له وي تئ پريم خزمه تچي له م بهر و له و بهر وه نه هيلكانه وه⁶⁷، هه روا سهرم سري ما.

هيجكار سهرم كرد به ئوده دا، نه وه ل كور سارين ديتمي، بپايه وه ئينجا به پيكه نينه وه هه لسا كردي به قيامت، تئ فكريم خانمكه ي منيش كه تا ئيستا پيم پئ نه كه نيوه نه ويش نه كولئ.

له هه موو لايه كه وه ليم كه وتنه گالته، منيش هيجم پئ نه ما كه پامه وه هه ر چهند مي ردي پوره كه ي بانگي كرد نه كه پامه وه، هاتمه وه ئوده كه ي خوم تئ فكريم، بهرنا هات وتي:

- وتي خانم نه فهرموئ جلي له بهر كا و بيت نان نه خوين له سهري پراوه ستاوين،

نيازم بوو نه چم، به لام بئ نه مريي خانم پئ ناكري، ناچار هه لسام چووم له پئ تووشي موزينو هاتم، وتي:

- تو خوا راست نه كه ن نه لين به جلي (كارنوال) مه سخه رهي
كريسميسه وه چويته سهر سفره؟

- چي بكم نه شاره زا بووم.

- ئەوہ خوای من گرتتی توتونیشٹ لی دزیم و دەریشت کردم.
- ئینجا ھەر ئەمەمان پی دەویست تو خوا تۆیش برینم بکولینەوہ.
- خیر ئەوہ گالتم لەگەڵ کردی، کەسمان نادابی خزمەتمان لە زگی دایکمان دەرناھیناوە، دە فرموو سەرکەوہ سەرکەوہ تۆ ئەمەندە دلەساف بی دوابی بە پۆژی خۆت ئەگەیی.
- سەرکەوتم ئەما چە سەرکەوتنیک دلەم لە مستما بوو، ئەگەر کارمەری لەو ھەفتەدا خوویکی لی بکردمایە بە لادا ئەھاتم، سەرم کرد بە ئۆدەدا، ئیحتیاج ناکا من بۆتان بکیرمەوہ، خۆتان ئیتر تی گەیشتون کە تەپپیر و قەھقەھە لیم بوون بە ماری قەھقەھە، بەرھەت دا ئەم جارە خانمەکەم نەھاتە پیکەنین فرمووی:
- فرموو ئەفەندی.
- زۆر تەشەکوری تۆ ئەکەم.
- دانیشتم ئەمما زۆر بە شەرمەوہ، زاواکەمی خانمەکەم خۆش و چلۆنیی لەگەڵ کردم، جوابم دایەوہ، وتی:
- با ئەمڕۆ قەیدی بکەین کە دەستت بە ئیش کردووە، پرووی کردە خزمەتچیەکە وتی:
- بەرتا، ئەمڕۆ چەندی مانگە؟
- من لە پێش بەرتادا جوابم دایەوہ وتم:
- ئەمڕۆ ٢٨ ی کانوونی ئەووەلە.
- چۆن ٢٨ ی کانوون؟ بۆچ سال ئەگەر پێتەوہ؟
- ئەفەندەم تەقویمی ئۆدەکەمی من وا دەنوینی.
- دیسان تەرییری دوابراو پیکەنینەکەمی لە دەستیایا بوو، دایە قاقا، خانمەکەم وتی:

- ئەلفرید ئەفەندی، ئەو تەقویمی پارە،

ئینجا پەرتا وتی:

- ئەمرۆ ۳ ی ئەغستوسە.

منیش وتم:

- عەفو ئەفەرموون کەواتە منیش تەقویمە کە ی خۆم تەسحیح بکەم.

- کام تەقویم؟

- لە دیواری سپییە کە بە مەرە کە بی شین تەقویمیکی سابیتم دروست

کردوو.

- کورە نە تکرەبۆ چۆن لە دیوار تەقویم ئەکری؟

- بەخوا کردوویشمە و براو تەو، کەواتە با بچم پەشی بکەمەو.

- جارێ با نان بخۆین.

هەلساین چووینە سەر سفرە لە سەرەو داماد^{۶۸} ئەفەندی دانیشت و لای راستییەو سارینا و پووری خانمە کەم و لای چەپەو میکائیللا و من هەموو دەردیکم لەبیر چوووە کە لە تەنیشت میکائیللاو دانیشتم، ئاوا سەرم لێ بەرز کردوو و بە پێ بە مەقام لە تەختی فەرشی ژورە کەم ئەدا، سارینا لە زگی خۆیا ئەکولا، هیچ خۆم تێ نەگەیاندا، کاسەییکی زلیان شۆربا هانی، هەر کەسە کە وچکیکی شۆربا تێ کرد و کردە قاپی خۆیەو، منیش کە وچکیکی چیشتانای (م بۆ خۆم) تێ کرد، برا کە خواریم ئەمەندە بە لەزەت بوو، کە وچکیکی تریشم تێ کرد ئەویشم خواری، جاری سێیەم خەریک بووم تەبەقە کەم پر کەمەو میکائیللا بە دزییەو دەستیکی تێو ژەندم، جا، بزانه چەند زیرەکم و تێ گەیشتم کە ئەلێ دە ی لە چاوی منت کە وتبێ ئەو ئەندە بخۆ تا تەریبیر شەق ئەبا، سا کە وچکم داھینایەو، میقائیللا ناچار مایەو ئینجا بە زبان وتی:

- ئەلفرید ئەفەندی بە شۆربا خۆت تیر مەکە، چشتی خۆش لە دواوێ.

~ ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰ دواى نهوه گۆشت هات، ميوه هات، چى هات، چى هات!

ابم بووه كورده نامووسى ئەمەندەم خوارد كەمەرى پانتۆلەكەم شەقەيتكى
كرد پچرا، هيچ ناشكرام نه كرد تا هەستايىن ئيتىر بەند نه بووم، دەستىكم به
پانتۆلەكەمەوه گرت و چوومه ئۆدەكەى خۆم. خۆم لى خالى كردهوه و لىي
راكشام نوستم، رووم نه هات جارىكى تر عەزىزىيەكەى پاپاتۆن لەبەر كەم،
چونكه ئەو پەندەى بەسەر هينابووم.

بهشی سییم

بهیانی له خه و خهبرم بوومه مؤرینق هات وتی:

- ئی.. ئیواره نهو هه موو شوڤریایهت کرده کوئی؟

- ئه ری کردمه گۆری مردووی تو، تۆیش لیم بووی به سارینا، با سارینات لی ماره کهین.

- وس، وس، مردووت مرئی بهم قسانه سهری من و خویشت به فهتهرات¹⁹ نهدهی، جارئی دهنگ مهکه تا شاییه که دهبینین.

- شاییه چی؟

- هه، سبهینئی شاییه و هه لپه رکئی، خۆت حازرکه بزانه چه مهقامیک نهزانی؟

- سئی پئیی باش نهزانه، نه ماما تو خوا پیم بلئی شاییه کییه؟ دلم دهپه ری.

- دلت بۆچ دهرده پهرئی؟ تو چیت لی قهوماوه؟ شاییه و وهسه لام؟

- توخوا مؤرینق نهگه ر پیم نه لیت.

- کوره ناخر بهتو چی؟ سبهینئی نهزانی.

- چۆن؟ من تا سبهینئی نهزانه.

- تو به ته لاش دیاری، خۆت بگره سبهینئی نهزانی.

هرچیم کرد بیهووده بوو، قهرازم دا هه رچۆنی بی نه بی بیزانه.

ها، تا ئیستا هیچ له چیشته که رهکان نه دواوم، نه وهیش له بهر نه وهیه که من له سه ر سفره له ته نیشته خانمه که مه وه دانیشتم، ئیتر چۆن بیزم دی له

٧٠ ناشجی و ماشجی بدووم، به لام نه مرق هوم كه و ته نه وان، خق ناچم به
ميكائيللا بلیم سبهینی شوو به کی دهکهی؟

ناچار چوومه لای چیشتهکه رهکان تی فکريم هموو نیشیان به دسته وهیه.
له خومه وه وتم:

- خوا قومتتان بدا.

- کارت راست بی.

هروا له بهر خویه وه نه وهی گوت هیچ ناوری لی نه دامه وه، عه جائیب؟ من
نه لفرید موللر خق نه زانن کام نه لفرید موللر نه فندی؟ نه وهی که له
سفره دا له ته نیشته ميكائيللاوه دانیشته وه، جا، وهره نه م پیاوه به، وات
جواب بده نه وه.

ته واو قینم هه لسا وتم:

- وادیاره زور سرتان قاله.

- به لی.

- چشتیکتان به دسته وهیه.

- به لی.

- چیه؟ زیافته ته؟

- به لی.

- شاییه؟

- به لی.

- شاییه کتیه؟

- به لی.

- کی شوو دهکا؟

- به لی.

جا، وهره مه پچرئ جه نابی نه لفرئد موللەر، چیشته کهریش کوئی لی
ناگرئ، خه به ریکی راستی نانیته مشته.

نهختی رووی خوّم لی گرژ کرد نیوه هه ره شه ییک تیم خوړی:

- نابی شعورتان بی منم من؟ پیم بلین کئی شوو دهکا.

- که نه زانین له خوّمانه وه کیت بق بدهمین به شوو؟

- ئەمه چ عهقل و که مالیکه پیاو له م شاتویه دا بی و له هیچ نه زانی، تی
فکریم ناشچی له من تووره تر، وتی: خو تو هیشتا جیی کنگت گهرم
نه بووه ته وه چاوت له کتیه که نه ته وئ شوو بکا؟ وا دیاره پیاو وکی زور
هه رزه چه نهی.^{۷۱}

ئوخ وا وهرمان گرت، هه رزه چه نه، ئەگه ر ئیوهش هه رزه چه نه بن و له
دهمتان بترازئ بلین ئەوا فلان شووی کرد، هه ردوو لامان پسکارمان ئەبی،
که زانیم له مانه هیچ هه لئا کپئ، هاتمه ده ری، خزمه تجیی ئۆدهم دی له وم
پرسی چی هه یه؟ چی نییه؟

جاری پیم بلئ تو دهختت به سه رمنه وه چیه؟ دوا ی ئەوه ئەگه ر که سئ
شوو بکا به تو چی؟

ئهمیش نه غمه ییکی تر، ئەگه ر راستت ده وئ زوریش ناحه قیان نییه، به لام
هاوار من ناگرم تی به ربووه نانیشتیه وه سا، خوا و راستان (به رتا) پهیدا
بوو به روویکی خویش و شیرینه وه رووم تی کرد وتم:

- چۆنی؟ چاکی؟ به که یفی؟ له کوئوه دئیت؟ و کوئی ده چی؟

به رتا قهت ئەمهنده خویشی و چلۆنی به گهرم نه دیبوو، عه له لعاده وتی:

- ته شه کورت ئەکه م چاکم ئەچم هه ندئ فهران به ناشچییه کان ئەدهم.

- ئوو منیش له شوین ئەوه ئەگه ر پیم ئەمه چیه؟ ئەلین شاییه، زیافه ته

چیه؟

- به لئی هەردووکیانە.

- کێ شوو دەمک؟

...-

سا لەمەدا بووین قسەئێ لێ دەرکیشم لە سەرەوه تێیان خوری وتیان:

- پراکە.

ئێتر خۆئێ نەگرت پرای کرد.

دە یارەبێ چە دەردێ تووش بووم هەمووی لەمە ئەترسم خانمە کەم لە دەست دەرکەن، هەر چەند کە هەرچی ئەمە بێت بە قەد سارینا پێ دەکەنێ من لە کوێ و پرنس لە کوێ؟ بە لام ئەوانەئێ حەقیقە تێبێن ئەلێن ئافرمتێ کە بتوانێ خۆئێ بەخێو کە لە شوێن مێردێ ناگەرێ تێ و دەعیەئێ بەسەردا بنوێتێ، کە سێکی دەوێ کە تەنھا بە مەحەببەتێ ئەووە دنیا بێنێ و پوچی خۆئێ بە دەورا بگێرێ.

پراست من لەوانەم کە میکائیللا لە دووم بگەرێ جارێ بووم بە پیاوێ کە میکائیللا خۆئێ ئەفەندیم پێ دەلێ، وا ئێستا وەزیفەیشم هەبە، ئێتر چی؟ ئەنووسم، ئەخوێنمەوه، لە جوغرافیادا شارمزا و لاتان بووبووم و بە چاوش دێم، هەبێ و نەبێ ئەمە تەدبیری زاواکەئێ خانمە کەمە خوا بۆئێ ناردوون خەریکن شایبێکی ئەنتیکە بکەن هیچ کەس ناوی زاوا و بووک نەزانێ تا شەوئێ بانگم کەن بێن و میکائیللا خۆئێ تۆئێ پەسند کردووه، ئەمشەو ئێوه بووک و زاوان، مەرامیان ئەووە بزانن من شادمەرگ^{٧٢} ئەم یا نە؟

جا، کەواتە لە ئێستاوه من تەشە کورنامە بێکی بە شیعەر بۆ موسیق رێک خەم با بچمە جێئێ خۆم ئەینووسم، بیستوومه عیشق زۆر کەسی کردووه بە شاعیر، با منیش یەکێ بێم لەوانە، هەر لە ناوهراستی حەوشەوه خولیا ئێ عیشق و شیعەر کەوتە کەللەوه، سەرکەم دامەزانند:

شاتۆ له گهڵ شا، تۆ یه عنی شاتۆ

که وابێ بلیم به سهوقی تالع ریم کهوته شاتۆ، نه، نه، ریم نه کهوت
هینامیانه شاتۆ. ئەمەش قەیتانی له ئەندازه سەر ئەکا بلین هاتمه شاتۆ.
ئای ئای، ئەگەر بلیم هاتم ئەبێ وەک قەرمجە که مانچه ژهنه کان به سوالکەری
هاتبم.

تۆف، خوايه شيعر له کهمان لیدان زهحمه تتره.

جاری هیتشتا ئەووهل (میسرهع) بووه شيعر، خۆ قافییه له وهزن گرانتره،
بابه با شيعری تیا نه بێ.

هر وا به زبان بلیم جهناب سهروهر و پهناوهر له هر چهنده پادشاهان و
نیمپراتۆ و قرال و دهرمه گیان ههیه کهس نهیتوانیوه چشتیکی وا گرانبهها
و نایاب ببهخشێ. نه، نه ئەمەیش نهشود کهسێ چه رایهییکی ئەکهوێ
خانمه کهی من ببهخشێ، نیهایهت ئەم زاته راهبهری و دهلالهت ئەکا با بلیم
به دهلالهتی تۆ. ئەوه دهلالهتیش دهلالیه قهید ناکا وا ئەلیم، لهو خهیا له
خۆشه دا بووم دهستی له شانم کهوت، که چاوم ههلبهری روانیم ئوسته پیهره
وتی:

– ئەفەندی، ئەوه ئەمەنده لیره دا وهستاوی چی لیک ئەدمیتهوه؟ ناخۆ
پهملی چی ئەهاوی؟ پا بیرری بهستهی خۆش ئەکهیتهوه؟ سبهینێ له
شاییکه دا بیایی.

– سوپحانه لالا دیسان ههر بهستهکه و نهقهراته کهیه توخوا ئەگەر راستم
پێ نه ئیتی بووک کتیه و زاوا کتیه؟

– زۆرت نه ماوه سبهینێ تێ دهگی.

ده ئینجا وهره شیت مه به و مه دهره کتو، ئەمیش دهلی سبهینێ.

کوره، ههی سبهینێ هه مووتان به شه ربی ناخر نابێ یه کیکتان له دهمتان
بترازی و ئەم تهلیسمه بشکینن، سبهینێ، سبهینێ ئەمهیان هه موو به جاری

له بهر کردووه. وتم:

- نوسته پيهر، ئهوا دياره سبهينى شاييه، هه مووتان له يه كئاواز ئه مه ده لىن و له هه رچى ئه پرسم ئه لى سبهينى ئه يزانى و به وه منيان خستووه ته مه راقه وه، با سبهينى نه بى ئه مرۆ بى، چى ده بى پىم بلين.

- كه سم نه ديوه وهك تق كارى كه عا ئيد به و نه بى ئه وهنده له سه رى بكه و ته جوستو جوو، چيت له مه داوه؟ خو من بۆيه نه هاتووم پىت بليم شاييه، بۆ ئه وه هاتووم خه بهرت بده مى ئه رابه يتيكى زه خيره له بهر ده رگا وه ستاوه ته شريفت بى، ره سمى گو مرگى لى بستينه.

كه ئه مه مى گوت ده سته جيى جد ييه تىكى وه زيفه شناسيم بۆ پهيدا بوو، ياللا دائيره ي خو م هه رچى مو عامه له يتيكى بۆ بر يمه وه، لى راکشام چوم وه سه ر وه زن و قافيه ي شاتق و شيعرى ته شه كور نامه، ئه م نه خته جد ييه تى وه زيفه يه هه موو وه زن و قافيه يه له بىر بر دبوم وه، سه ره له نو بى چه ند شيعرى كم رىك خسته وه، تا ئيوار ئى له به حرى شيعردا بووم، ئيواره (برتا) هات وتى:

- بانگت ده كه ن.

به په له په ل هه لسام كه چووم تى فكريم ديسان هه ر ئه و چوار كه سه كه ميكا ئيللا و پوورى و زاوا كه ي و ته رپيرى نازمه نين (!) به ئوسوول چووم دانيشتم، هه موو خو ش و چلۆن ييان له گه ل كردم، دواى ئه وه موسيق وتى:

- ئه ي سبهينى شاييه ته بىعى تو يش ئيشتيراك ئه فه رموويت.

وه كوو هيچ نه مبيستبى وتم:

- شايى چى؟

- ئاى، نه تزانيوه سبه ي ئيواره زيا فه ته، شاييه، بالويه، هه لپه ركييه.

- به لى به چاوان.

له ولاره خانمه كه م هه لى دا په فه رمووى:

- ئەلبەتتە لە ھەموو کەس زیاتر ئەو پیتی خۆشە کە بە شەرەف منەو
گۆرانی بلتی، کەمان لێ بدا، ھەلبەتتە، ھەموو چشتی بکا.

چی چی، بە شەرەفی میکائیللاو کەمان لێ بدەم؟ دەک نەزیم میکائیللا
شوو بە بۆرە زەلامتیکی بیگانه بکا و من کەمان لێ دەم، دەک پەنجەیی من و
دەستی تەپپیر ھەلوەرئ ئەگەر من لە شاییی میکائیللا کەمان لێ بدەم،
تەمام بوو بیدرکینم خۆم راگرت، بە دڵ ئەمەم گوت، بە لام بە زبان ھیچ
نەگوت ھەروا لە دلی خۆما لیکم دایەو زۆر چشتی وا ھەیه ئینسان بە خیر
و سەعادەتی دەزانی، کەچی بۆی دەبێ بە شەر.

کاشکی ملم بشکایە، با جەردەکان بیانکوشتمایە و نەھاتمایە ئێرە،
ھەروا ئەمەم لیک دایەو زبانی بەسترابوو تا چووینە سەر سفرە قورگم
گیرابوو، ئیشتیھام بەسترابوو، ھەروا بە زۆر چینیەم ئەکرد تا ھەلساین لە
پەناییکو ھە خۆم گەیانە خانمەکەم پرسیم:

- زۆر زۆر رجا ئەکەم پێم بلتی ئەم شایییە بۆ کێیە؟ و زاوا کێیە؟

بە پیکەنینەو و تی:

- جارێ راوھستە سبەینێ بی ئەوسا تێ دەگەین.

کە ئەمەیی گوت تاسیتکم بە سەردا ھات لەوێو تەمام بوو بێمە دەرئ و تا
پێم بر دەکا راکەم، سەری خۆم ھەلگرم، میکائیللا تێ گەیی پەلی گرتم
بردمیە ژوورەو ھە ناچار دانیشتم، جەناب موسیق حیکایەتیکێ دەست پێ کرد
بوو ھیچ نەمئەزانی چی ئەلێ. ھەر وەنەوزم ئەدا تا درەنگی، لە پر دەنگی
بۆرپەیی ئەرابەیی پۆستە ھات و کاغەزیکیان ھینا دایانە دەست ئەفەندی و
دای بە میکائیللا، خۆتندیەو، ئەمەندە نووسرابوو:

لەبەر ھەندێ چشت کە پوووی داو و لە پاشا تیتان ئەگەیتنم سبەینێ
شایی ریک ناکەوئ تا ھەفتەیتکی تر.

کە ئەم کاغەزە خۆتێراپەو ھەموو پێیان ناخۆش بوو من نەبێ، ئیتەر من

هه لسام هاتمه ئۆدهكهی خۆم به جلهوه لئی راکشام نووستم.
به یانی له تهقی دەرگا خهبرم بووهوه له دەرگایان دا، کردمهوه دیسان
مۆرینق:

- ئۆۆ، سبهینی بهخیر، کهمانچهژهن بۆچ وا درهنگ خهبرت بووتهوه؟
- هیچ ئیشم نییه، ئەمه عهززی جهنابی ئهرا بهچی بکهه که بۆچ درهنگ
خهبرم بووتهوه.
- تووره مه به نهک پهشیمان ببیتهوه، چونکو ئهروم، به لکو ئیتر یه کتری
نه بیننهوه.

- به ملی شکاوت بۆ کوئی دهچی؟
- جهنابم به خیر پووری میکائیللا و میتردهکهی ئەبهم بۆ ویانه.
- ویانه دووره؟
- ئهڕی، قهدهرێ دووره.
- ئەمی خانم؟
- ئەو لیره دهمینێ.
- ئەمی من؟
- تۆیش به ناسهلامهتیت لیره پاسهوان ئەبی.

که وای گوت ههرا راست بوومهوه و دهستم کرده ملی، ومخته بوو له
خۆشییانا بیخنکینم، له مانهدا بووین بانگیان کردم وتیان موسیق بانگت
ئەکا، که چووم خۆیان حازر کردبوو، نامادهی سهفه ربوون وتی:
- جهنابی ئەلفرید مولهه ئەوا ئیمه ئهروین، ئەم شاتۆیه به ئەمانهت بۆ تۆ
بهچی دێلم ئەبی وریابی و سهریه رشتیی بکهی.
میکائیللایش وتی:

- ئیتر ئەلفرید ئەفهندی له عائیله مهحسووبه، ئەلبهته به دهماغی ئیوه

خزمەت ئەکا.

سەرتا نەئىشىتىم ئەوان پۇيىن و پەوانەمان كىردن، كە گەراينەو، پووم
كرده ئۆدەكەى خۆم، خانمەكەم فەرمووى:

- ئەو چى دەكەى؟ بۇ كوئى مل ئەنتى؟ ئىتر تۆ نابى لىرە بنووى، ئەبى
بىتتە لای ئىمە شەو ئاگادارىمان بكەى.

ئەى خوا تۆ ھەر ئەو خوای دوپىنى لە چە دەرد و خەفەتىكدا بووم و ئەمىر
وا خانمەكەم ھاتووە قۆلم ئەگرى ئەمبا بۇ لای خۆى، چونكو زەرىف^{۷۲}
باوهرم نەدەكرد دووبارە پرسىم:

- چىت فەرموو؟

- تا ئەفەندى زاوامان دپتەو تۆ ئەبى بىتتە ژوورەو، لەوئى بنووى.

- لە چە ئۆدەيك ئەنووم؟

دىسان تەپپىر و پىكەنن بەرابەرم وەستان، تەپپىر وتى:

- مەرامت^{۷۳} چىيە ئەفەندى؟ ئەلبەتە جىگايىكت پىشان ئەدەين، خۇ بەخىر
ئاتكەينە باخەل مىكائىللاو.

ھەر وا لە راستى خۆم وشك بووم، زىانم بەسترا ھىچم نەوت، مىكائىللا
فەرمووى با بچىنە سەرى، سەركەوتىن، ئۆدەيىكى گەورە بوو، تەپپىر و
خانمەكەمى تيا ئەنووستن، لە تەنىشت ئەويشەو ئەدەيىكى تر بچووك بە
مىيان گوت:

- ئەو ئەدەى تۆيە، جارى باچىن دانىشىن، كە خەومان ھات تۆ ئەچىتە
ژوورى خۆت.

چووین دانىشتىن، من لە خۆمەو وەتم:

- ئاى دىسان ھەر سى ھاورىكەى سەفەر ماينەو، تەنھا مۆرىنۆمان
كەمە.

هەروا بردمانە سەر تا ئیوارە من لە ناوەراستی خانمەكەم و تەپپیردا دانیشتبووم و شاییش بەکی کەوتبوو، ئیتر مەپرسە چەند بە دەماغ بووم، لووتم قەندیلی ئەکیلا، لە نان بووینەو، دانیشتین تا ومختی نووستن، هەر من قسەم ئەکرد و تەپپیر پێ دەکەنی، وتم:

- خانمەكەم ئەگەر بە حیساب بووایە مادام سارینا پارەى زۆر ئەکەوتە سەر، ئەووەلا من قسەى بۆ دەكەم ئەو پێ دەکەنی، ئەبووایە پارەى بدامایێ، دووم ئیستا ئەبینم سارینا عینەن ماکینەى پتکەنینه، ئەگەر ئەم ماکینەیه بە بەنزین بگهرايه، مەسرەفیکى زۆرى دەبوو، بەرکەت دا، نە من پارەم دەوێ، نە ئویش بەنزین.

خانمەكەم پێ کەنی، سارینا وتی:

- سەیر کەن (پەلۆله) ^{۷۵} یش دەم ئەسووتینێ.

ئینجا تێ فکریم وادهى خوه هەلسام وتم شەوتان بە خیر، کە من نزیکتان بم ئەلبەتە ناترسن، من جار جار سەرتان لێ ئەدەم.

- ئەمەم گوت هاتمە دەری.

بەلام تا گەیمە ئۆدەكەى خۆم قەهقەهەى تەپپیر دەنگى ئەدایەو، ئیتر نووستم، بەیانى کە هەلسام خۆم گرد کردووه، یەكە وراست بگره ئۆدهى ئەوان، سەرم کرد بە زوورا، ئەمجاره له باتى پتکەنینه سارینا بانگی کرد:

- وۆجە، وۆجە ^{۷۶} چشتی نەشکینى.

- ئەمە مەعناى چى؟

- کوپىرى، چاوت نابینى ئیمە هیتشتا پرووتین خۆمان پۆشته نەکردووتەو، ئینجا تەریق بوومەو، هاتمەووە ئۆدهى خۆم تا ئەوان هەلسان خۆیان کۆ کردووه نارديان بە شوینما، ئەم جارە کە چووم لە پێشدا بە پەنجە لە دەرگام دا و ئنتەرمیان ^{۷۷} دا، چوومه چوورەو سارینا وتی:

- بزانه (نەقیزه) ^{۷۸} چۆن فێرى (هۆرتەوبەرە) ^{۷۹} ی کردى.

- من به نه قیزیټیک هاتمه رمت، ئاخو خه لک چهند نه قیزیټی خوار دبی؟
قاوه لټیمان کرد، تی فکریم خانمه کهم نه ختی ماته، وتم:
- ئارمزوو نه فهرمووی هندی که مانت بۆ لی دهه؟
فهرمووی:

- باشه.

چووم که مانم هینا، خه ریک بووم (ئاقورد)^{۸۰} بکه م پۆسته چی هات
کاغه زټکی به ناوی میکائیللاوه هینا، ومرم گرت و وتم:
- بۆت بخوینمه وه.

فهرمووی:

- جاری با خۆم ببینم.

کاغه زی خوینده وه، به زبانی ئیتالییانه له گه ل ته پیردا قه ده ری
گفتوگۆیان کرد، پاش نه وه پرووی کرده من، فهرمووی:
- نای نه لفرتد نه فندی حالی دنیا وایه، نه مجارمیش گوتمان له دهنگی
که مانه کهت نه گرت، سبهینی نه رۆین.

- ئۆغور بی؟

- بۆ لای پووم.

هر نه و پۆژه دوو نه رابه حازر کرا، خوین و دهست و پیوه ندیان سوار
بوون و بارگیرتکیان بۆ من هینا سوار بووم و نه بی به دواي نه رابه کاندایه
غار برۆم، نهی خوا داد... له شاتو هاتینه ده ری.

دوو نه رابه له پیتشه وه به لۆقه^{۸۱} لی نه خوین، منیش له دواي نه وانه وه به
سواری و به (کورکه)^{۸۲} ئاوزهنگی نه کوتم دیته کۆلی سواری^{۸۳} و تا نه مرۆ
خۆمان که ریشمان نه بووه تا سواری یم، زۆر به سه خلهت و لآخم بۆ لی
ده خورا، هیجگار که نازانی من سوار نیم به هه وهسی خۆی نه بوایه

نەدەپۆیى، لەقەم لى ئەدا ھەلى ئەتیزاند، بەھەر حالى بوو تا ئىوارە دوور و
نزيك ئەر ابەكانم گوم نەکرد، دەمى ئىوارە زۆر دوور كەوتىبونەو، ھەر چۆنى
بوو خۆم گەياندە ئەر ابانەكە، ھاوارم كرد:

- وا تاريك داھات، ئەسپەكەم ئاپوا، نەختى ھىواش لى خوړن،
تەپپىرى نەگبەت لەو سخلەتییەشدا ديسان پى كەنى، وتى:
- تۆ لەسەرخۆت وەرە.

دەك تەپپىر خوا لەناوت با، وتم:

- لەسەر خۆ لى خوړم دوايى ئىووم لى گوم ئەبن چى بكەم؟
- تا ئەتوانى لى خوړە، كە دواكەوتى بە پرسىار ئەماندۆزىيەو.
- لەم چۆل و ھۆلەدا لە كى پرسم؟ پى دواوھىش نازانم تاكو بگەپتەو.
تى فكريم سارىنا ھەر ئەيەوئى من دواكەوم، ئىنجا ھاوارم برده بەر
خانمەكە، وتم:

- تۆ چارەى بدۆزەرەو.

- من بلىم چى؟

- سواری لای خۆتانم كە.

- ئەگەر جىگا ببوايە بۆچى سواری ولاخم ئەكردى؟

- بارئ، يەكئى لە كچەكان كە سواری ئەزانئى بىت سواری ئەسپەكە بىئى،
من بچمە جىئى ئەو، بىستووومە لە ئەورويانى (ئامەزۆن) ھەن سوارجاكى ژن،
بەلكو برتا سواری چاك بزائى، با بىت سوار بئى.

ھەموو بە جارئ دايانە قاقاي پىكەنئى، "خۆتان ئەزانن من دلم چۆن بوو
بە خوړن، وا بە نەشئە پى دەكەنن."

ئىتر چارم نەما، پر چاوم بوو لە گريان. ئەر ابەكانى ئەوانىش تى پەرين،
لە قىنا ھەر ئاوزەنگىم لە بارگىر ئەدا، ئەویش مانى كرتبوو چەقۆكەم

دهرینا کردم به پشت ملیا، له تاوانا کهوته چوارناله و منی فری دا، خۆی
بۆی دهرچوو.

له تاو کهوتن و ئازاری سهر و لهشم قهدهرئ بیههژش کهوتم، دوایی
هاتمهوه ههژش تا تیاما بوو بانگم کرد:

– های خانمهکه، های خانمهکه بمگهرئ وا لیره خراب کهوتووم.

تهنها ئهوهی من ئهنگوت ئهه دهنگ و بانگ و هاواره لهناو چهه و جفورد و
دارستاندا دهنگی ئهدهایهوه و هیچی تر.

دوای ئهه هاوار و بانگه هیچ چارم نهما ههستام بهملادا و بهولادا وهک
ههروهلهی حاجییانی سهفا و مهروه ئهکرد، له هیچ شوینیکهوه بارگیر دیار
نهبوو، جارئ دانیشتم تیر و پر گریام. نهختی به گریانکه کهکولوکۆی دلم
دامرکایهوه، ئینجا ههلسام هههچهنده لیکم ئهدهایهوه، نهمزانی روو بکهمه
کوئ؟ ورده ورده جوولام له بهر خۆمهوه لیکم دایهوه خۆ ئیستا جارئ وا
رابورد ئیتر من ناگهه ئهوان، بارگیریش سههری خۆی ههلگرتوه و پۆییوه
جاریکی تر بۆم نادۆزیتهوه با جارئ بچه سهههقام، ئینجا بزانه رووم
له کوئ دهبی؟ چونکو بارگیرهکه وای ههلگرتبووم له پتی دور
خستبوومهوه، که هاتمهوه سهه شهقامهکه، ناوی خوام هینا لای راستم
گرته پیش، دیته له ولاتی خۆمان بهپتخاوسی فیر بووبووم، پۆتینهکانم
داکهند نامه باخهلم، کهوتمه ری، ورده ورده ههژشم هاتوه به خۆما بیرم
کردهوه یاران خۆ مۆزینۆ که پورهکهی میکائیلای برد من لیم پرسی بۆ
کوئ ئهچی؟ ئهه گوئی:

– ئهیانبهه بۆ ویانه (هیهننا).

وا دیاره ئهوانیش که پۆییون بۆ ویانه، چون من که پرسیم ویانه
ئهدههزهوه یاللا و ویانه.

ههر وا بهه خهپالانهوه پۆییم، دوو سهعاتیکی بی چوو، ماندوو بووم،

زۆرىشم برسى بوو، نايشزانم شهو سهعات چهنده، خواوراستان له
پيشمهوه بينايىكى سى قات دهر كهوت، وتم نۆخ ئەلبهته ئەمه له م سهر رپيه
هه بى و نه بى ئوتيله، نانىش ئەخۆم و تا رۆژ ئەببتهوه لى دهنوم، له دهر گام
دا، دهنكى پيرىژنىكى دهنگنير برسى:

- كتيه ئهوه؟

- منم ئەلفرىد موللر بهگ.

ليزهدا له بيرم بوو جارئ پتيان وتبووم بهگ؟

- هاى هاى بهكى كوتى؟

- بهكى ناو ئهراپانهى ميكائيللا.

- جارئ ئيره جىي بهگ نييه و ميكائيللايش نانا سم، خوا ئهيزانئ
بهگزادهى توونى همامى، يا كيرفانبرى يا سهرسهرىت چييت؟ برۆ به رپى
خۆتهوه.

- بابو خوا هه لئاگرئ، تۆيش ليم مهبه به ته رپير، له گه لم رى نه ده كهوت،
بارئ تۆيش پى بگنه، به لام دهر گام لى بگه موه ماندووم.

- خرته خرته خه ريكى دهر گاكردنه وه بوو تا دهر گاي لى كردمه وه ئاوى پيم
داهات، كه دهر گه ي كرده وه چى بييم؟ ته رپير ئەمه نده ئەستور بوو ئەتگوت
(كه ندوو)ى نه زان كردوه، كه چهل، سووراو سيباوكراو.

جارئ تيم ورد بووه وه له نووكى په نجه موه تا ته وقى سهرم پيا هه لروانيم،
ئينجا وتى:

- جلوبه رگ و ته قيه و غراوات⁴ تازه و جوانه، به لام وهك له كه ر په رپى
سهرتا پات له تۆزايه، ئەمانهت وا، پۆتینه كانت بۆ ناومه بن باخه لت و به پى
خاوسى به ريدا هاتوو، وا دياره تازه پيا كه وتوو فيرى پۆتين نه بووى، كه
وابى ئەم جلانه يشت دزيوه.

وتم:

- خیر مادام. به گیکم له به گه کانی که خۆت نه یزانی، به لām لی قهوماوه،
جاری با بچینه ژوره وه بۆت نه گپمه وه.

- شهو لیتره نه مینیته وه؟

- نه گهر دام کهی^{۸۵} و جیوریم به یتتی هیچ کوئی ناچم.

- منه تی تیا نییه، نه مه ئوتیله، هرچی پاره بدا هه موو چشتیکی دست
نه که وی.

لیکم دایه وه هه موو چشتیک نه بی چی بی؟ جاری نه مپه رزایه سر
مه عنا، پرسیم:

- شهوی چه ندم لی نه سیننی؟

- نووستن قرانیک، نه گهر نانیش بخۆی به نه دنازی زکت قرانیک، نه مه
نیو روپییه، به لām نه بی له پیشه وه پاره ده رکهی، چونکه زۆری وامان دیوه،
هاتوه خواردوویه، نووستوه، له پاشا ورده تری بۆ ده ور کردوینه وه.

- زۆر نه سهف بۆ تۆ که له رووی نه لفرید به گدا نه م گوستاخیه^{۸۶} ده کهی،
من به تهام بيمه ساحیب شاتۆ و مؤزینۆ نه رابه چیم بی، نیسته تۆ له سر
نیو روپییه رام نه گری؟

که وام گوت باوه ری پتی کردم، وتی فه رموووه ژوره وه. له قابی چووینه
ژوره وه، هه وشیکی گه وره و دالانیکی پان و دریز، فه رشه کهی گل، چوار
پنج نه سه که مله ی شکاو له نه سه که مله کانی قه لنده رخانه کۆنتر و شکاوتر،
قوتووله یه کی^{۸۷} نه وتی رهش، گۆزه یه کی کۆنی ده م کهل، پیا له ییکی ناو
درزبردوو، میزۆی پیچکه شکاو، بری داری سووتاندنی درابوو بهر، ئوتیلی
سه ره ری نه مه بوو.

به لām ده سه تلات چیبیه، له سه ر کورسی دای نام وتی:

- ئی ئینجا ده ردی خۆت هه لرێزه.

- جاری برسیمه، ورچی برسی یاری ناکا.

هه‌لسا له دهرگایه‌کی بچووکه‌وه چووو ژوورئ، که هاته دهرئ قاپئ ناوی ئی‌سقانی کولاو و هه‌ندئ که‌له‌رمی پیشاو و خه‌پله‌یه‌کی نیو‌ه‌بزآو و ماسییه‌کی سلآموره‌ی که‌نیوی هانی.

به‌م لادییی خۆمه‌وه ده‌ستم بۆ هه‌رچی‌کیان برد په‌شیمان بوومه‌وه، خه‌پله‌که‌یش پاروویتکم لئ خوارد بۆم قووت نه‌ده‌چوو، ئاوه‌ که‌رمه‌که‌م کرد به‌ سه‌ریا، به‌ هه‌زار نزگه‌ره‌ بۆم قووت نه‌ده‌چوو، هه‌رچۆئ بوو ئاوگیرم کرد، هه‌شتا نه‌هاتومه‌ ئه‌وه‌ تیر دانیشتم هه‌تاش هه‌تاش به‌ په‌له‌پیتکه‌ له‌ دهرگا درا، ته‌رپییر وه‌ک کێچ راپه‌ری دهرگای کرده‌وه، دوو به‌دشکلی جه‌ه‌ننه‌می هاتنه‌ ژووره‌وه‌ نوور له‌ناو چاویاندا نه‌بوو، من له‌ ترسا ئه‌له‌رزیم، په‌کیکیان وتی:

- ئه‌م کابرایه‌ کتیه‌؟

نه‌هه‌شته‌ به‌ر مادام من جوابم دایه‌وه‌ وتم:

- خۆمانین.

وتی:

- چۆن خۆمانی، تۆش له‌ یارانئ، په‌عنی له‌ ئیمه‌ی؟

- به‌ئئ.

- که‌وابوو خۆت گورج که‌ شکاریکی باشمان له‌ پیشه‌وه‌یه‌ با بۆی بچین.

له‌ حه‌یه‌تا له‌رزیم وتم:

- برادهر من له‌ یازان نیم و له‌ عومری خۆم مریشکم ئاوه‌رووت نه‌کردوه‌.

ئینجا ره‌فیه‌که‌ی هه‌لئ دایه‌ وتی:

- که‌وابوو ئیشت چیه‌ لێره‌؟

- ره‌تبارم ره‌یم لئ گۆرا بوو خۆم کوتایه‌ ئیره‌.

ئینجا سه‌ری نایه‌ بناگوێ ئاوه‌رته‌ ئوتیل‌چییه‌که‌، به‌ سرکه‌ هه‌ندئ

ورتهیان کرد و پرووی کرده من وتی:

- ئی ئی.. تیت گهشتین، تو جاسوسی له پی و شوینی ئیمه دهگه پیت.

- کوره پیاوهرتیتان بی من ئه لفرید ئه فهدیم.

- ئیستا ئه فهدیه تیت نیشان ئهدم، "خاته" دهرگای ژیرزه مین بکه رهوه.

"خاته" ناوی "ئوتیلچییه که یه".

دهرگای ژیرزه مینی کردهوه و منیان له پتیلیکانه ی ژیرزه مینه که فری دایه

خوارهوه، سه ره پای ئه وهیش خاته بانگی کرد:

- ئه وی کوویه ی شه رابی تیا به نه خه له تابی لئی بخوخته وه.

من (ترپ) که وتمه خواروی و خاته دهرگای له سه ره داخستم. له که وتنه

خواره وه دا سه رسام بوو بووم، ژیرزه مینیش ئه وهنده ته ره بوو پتووبه ت⁸⁸ له

هه موو ئه ندام کاری کرد. که رام بق چشتی له سه ری پاکشیم هیچ نه بوو،

له سه ره کوویه بیکی شه راب دانیشتم لیکم ئه دایه وه چیم به سه را هات، که

گویم گرت له سه ری هه رایه، له کونیکه وه روانیم جهرده کان بوون به ستیان

و ئافه رته تیکیشیان له ناودا، به هه رسکیان لئی ئه دن، به کیکیان خه نجه ری

هه لکیشا نایه سه رسنگی وتی:

- هه ره ده تکوژم، راست برۆ. پروویان کرده کوئی؟

ئافه رته له ترسا چشتیکی گوت، به لام باش گویم لئ نه بوو. جهرده کان

وتیان:

- با ئه م ئافه رته لیره بی، وا ئیمه ده چین به شوینیا نا، ئه گه ره ئه مه درۆی

کرد، دینیه وه ئه یکوژین، خاته ئه مپیش بکه ره ژیرزه مینه که.

خاته وتی:

- ژیرزه مینه که پیاوی تیا به.

وتیان:

- قهید ناکا .

خاته وتی:

- کوره‌که‌ی ژیرزه‌مینکه وهک بی دسته‌لات وایه، با ئه و بیه‌مه قاتی

سه‌ری.

وتیان:

- چونکو ئه کوره لووسه، ئه‌تووی بیکه‌یته باخه‌لی خۆت.

خاته پی‌که‌نی وتی:

- که‌وابی هه‌ردوکیان ئه‌که‌مه نه‌ومی سیتیهم.

منی هینایه ده‌ری و له‌گه‌ل ئافره‌ته‌که کردینییه ئۆده‌ی سه‌ری. که

سه‌رکه‌وتین و ده‌رگای لی داخستین، چرایشمان نه‌بوو، قه‌نافه‌یه‌کم

به‌به‌له‌کویتی دۆزییه‌وه و له‌گه‌ل ئافره‌ت له سه‌ری دانیشتن، لیم پرسی:

- تۆ چۆن تووشی ئه‌مانه هاتی؟

وتی:

- مه‌پرسه، من لادییم، شه‌و له سه‌ر خه‌رمان ئه‌هاتمه‌وه تووشی ئه‌مانه

بووم، وتیان: "دوو ئه‌رابه لی‌روه تۆ په‌رین روویان کرده کوئی؟. وتم "نازانم"،

له‌سه‌ر ئه‌وه گرتیمان هینامیانه ئیره، لی‌ره ومخته بوو بمکوژن، ناچار وتم

روویان کرده دیتی ئیمه، وا، چوون به شوینیا نا.

- ئای ده‌خیل و ئامان، جا به راست تۆ دوو ئه‌رابه‌ت دیبوو.

- به‌لێ، دوو ئه‌رابه به لای خه‌رمانه‌که‌ی ئیمه‌دا تۆ په‌رین، ئافره‌تی تیا

بوو.

- ئای نه‌تکرده‌بی، شوینی میقائیللات پی‌گوتبن. هه‌ر ئیستا شوینیان

ئه‌که‌وم سیتیان نه‌بن شه‌ش بن وهک کاره‌ کۆریه هه‌ر شه‌شیان سه‌ره‌ئه‌برم،

ئه‌وان رایه‌یان ئه‌که‌وئی بچنه سه‌ر پی‌ی خانمه‌که‌م؟ هۆ دایکتان وا، باوکتان

وا، خۆتان راگرن رامه‌که‌ن وا بۆتان هاتم.

ئیتیر بئی ئیختیار به ئۆده‌دا رام ئەکرد و ئەم نەرا‌ند و په‌لاماری جه‌رده‌م ئەدا شیت بووبووم، ئافرەتی قور به‌سه‌ر له ترسا ددانەچۆقیی پئی که‌وت، ئەله‌رزی، وای ئەزانی شیتم، هاواری ئەکرد:

- نای له پئی خوادا مه‌مکوژه من چووزانم ئەرا به خانمی تۆی تیا‌بووه.
- ئینجا په‌نجه‌رم هه‌له‌داپه‌وه روانیمه خوارئ، سئی نهۆم به‌رزه و ئیمه له قاتی سیدی‌مداین، که‌رام گوریسی په‌یدا که‌م پئی بچه‌م خوارئ نه‌بوو، هاتم به‌رگی قه‌نه‌په‌م پارچه‌ پارچه‌ کرد و پیکمه‌وه به‌ست وه‌ک گوریس دام هیشته خوارئ سه‌ریکم به‌ست به په‌نجه‌ره‌که‌وه، خه‌ریک بووم خۆم دا‌هیلّم ئافرەت وتی:

- - به‌خوا ئەگه‌ر له پیتشدا من دانه‌هیلی خه‌به‌رت لی ئەده‌م،
ناچار له پیتشدا ئەوم دا‌هیشته خوارئ، له‌نگه‌رم گرت له دیوار نه‌که‌وت، به سه‌لامه‌تی گه‌یشته خوارئ، له‌گه‌ل پئی نایه زه‌وی فرکه‌بیکی کرد و وتی:
- (خالق)^{۸۹} تۆ جیت خۆشه دانیشه تا دزه‌کان دینه‌وه، جوابی منیشیان بده‌ری بلی: "من ده‌ربازم کرد."

- وتم حه‌فته شه‌رتی دنیایی که‌ به‌ته‌نها له ئۆده‌بیکی تازی‌کدا لازم بوو به‌جیی بینم قسوورم کرد، تۆیش زۆر چاکت کرد که له‌سه‌رم رانه‌وه‌ستای به‌جیت هیشتم.
دووباره خه‌ریک بووم خۆم ده‌رباز که‌م، په‌کئی له ده‌رگای دا، خاته بوو،
وتی:

- چۆنی؟ ناره‌حه‌ت نیت؟

وتم:

- چاکم.

وتی:

- نافرته که چی نهکا؟

وتم:

- نووستوه،

- سا که واته با من بیمه لات،

وتم:

- زور نه خو شم، یارای دانیشتم نییه،

جوابم دا پوئی، ئینجا هه لاسام منیش خۆم داهیتشه خواری، نزیك به پهنجهره ی قاتی زهوی که وتم له دیواره که هه لبه زیمه وه دوور که وتم وه، ئینجا که دامی به پهنجهره دا هاره ی کرد شووشه تیک شکا، تومەز جهردهکان هاتبوونه وه رایان کرد هاتن دایان گرتم قهدهریکیان لی دام، وتیان:

- خهریک بووی راکه ی له شوین نافرته که، که زانییان رای کردوه، که وتنه ته لاش، جارێ منیان خسته ژیرزه مینه که و گوریسیکیان هینا، توند توند شه ته کیان دام و بهستمیان به کوپه ی شه رابه وه، زور نارمهت بووم هه رچۆنی بوو قۆلی خۆم کرده وه، سه ری کوپه ی شه رابه کهم لادا به مست خواردمه وه، مهست بووم، کرده گۆزانی و به زم، خاته هات وتی:

- نه وه چی نه که ی؟

- وتم ناخر شایبی من و تو نییه؟ وا گۆزانی نه لیم.

خاته پی که نی، چوو چراییکی هینا وتی:

- بابتکه مه وه.

که تی فکری نه به سترام، وتم:

- مه ترسه من نابستریم.

به هزار تاین و ئۆین به دمیه وه پی که نیم تا بردمیه ژوورمه که ی خۆی که

له خواروه بوو، په نجره‌ی به‌سەر کۆلاند بوو، ئه‌متوانی له‌ویوه باز ده‌مه کۆلان.

که چوینه ژوره‌وه وتم:

- تو خوا جارێ زۆر کولکم^{١٠} با نه‌ختی بنوین.

پراکشاین ئه‌وم کرده‌ خو، هه‌لسام چووم بۆ لای په‌نجره‌وه وتم:

نزمه له‌ویوه باز نه‌ده‌مه خوارێ، دیته شه‌و تاریک بوو، شووشه‌ی په‌نجره‌که‌یش پاک بوو وه‌م زانی شووشه‌ی پیوه نییه، سا سه‌رم کرد به په‌نجره‌دا و شرنقه‌ی هه‌لسا، تومز شووشه‌ی پیوه بووه به جارێ شووشه خورد و خاش بوو و سه‌ری منیش شکا، خاته راپه‌ری وتی:

- ئه‌وه دیسان نیازت بوو راکه‌ی؟ سا بۆم راره‌سته.

به‌خوا ئیتر نه‌مکرده نامه‌ردی تا ئه‌و که‌وته خۆی من هه‌ر له‌و په‌نجره‌یه‌وه بازم دایه خواروه بانگم کرد:

- خوا بتگرێ ئه‌گه‌ر به‌سه‌ربه‌ستی به‌رتدامایه پارهی هه‌موو چشتیکم ئه‌دایتی و له‌باخه‌لیشتا ئه‌نووستم، ئیستا منیش و پارهیشت له‌کیس چوو.

من وام کوت، ئه‌و کردییه قیژه و هاوار های بیگرن دزه، منیش تا تیاما بوو رام کرد، نیوسه‌عاتی سه‌ری ده‌سته رام کرد تا گه‌یمه دارستانیک، لام دا دانیشتم هه‌ندی حه‌سامه‌وه، هه‌ر ئه‌وه‌نده‌م زانی تریه‌ی پی په‌یدا بوو، له ترسانا چوومه سه‌ر داریک، هه‌یشتا ته‌واو خۆم نه‌شاردبووه‌وه، دوو زه‌لام په‌یدا بوون بانگیان کرد:

- تارمایی سه‌ردار، دێوی، درنجی، ئاده‌میزادی چیت؟

وتم:

- کرمی دارم.

قه‌مه‌ری پی که‌نین.

به پیکه نینه که یانا، تی گه ییشتم که جه رده کانی له مه پر خاته نین، زۆر
خۆش حال بووم وتم:

- کارتان راست بی که ئه وان نین.

وتیان:

- کی نین؟

وتم:

- جه رده کانی له مه پر خاته،

نیوه سه رگوزمشتیکی خۆم بق کیرانه وه به زه بییان پیاما هات وتیان:

- ده وه ره خوار بی برۆ، خوا ئاگادارت بی،

دیسان که وتمه ری، قۆنده ره کانم له ئوتیلی خاته به جی مابوو به پی
خاوسی ملی ریتم گرت، ماندوو و مردوو، که مانه که ییشتم که که وتمه خوار بی
شکا بوو. نه مئه زانی به چی دلخۆشیی خۆم بده مه وه؟ سا زۆر روییم که م
روییم دنگی که له شیر هاته گوتم، ئه کهر ئیوهش وا لیتان قه ومابی، پیتان
کوم کرد بی و له پر دنگی که له شیرتان بیستی ئه زانن چهند خۆش و
مژده مهر بووه، که ییمه به ره وه روانیم دیتیکی چل په نجا مالی، وتم په نگه له م
دتییه هه والی میقائیللا ئه زانم، رووم کرده دی، هه ره ئه وه مندهم زانی زه لامی به
تفهنگیکی درێژه وه به ره مو پیرییم هات لووله ی تفهنگی ئاراسته کردم وتی:

- دهست هه لبری.

دهستم هه لبری وتم:

- چییه؟

وتی:

- به م شه وه به م قیافه ته وه چی ئه که ی له م ده وه ره؟

وتم:

- وا بهیانه، ئەمەندە تاریک نییە، تۆ ئەلفرید موللەر ئەفەندی ناناسی؟
ئەلفرید موللەر ئەفەندی لەمەر میقائیللا. ها، میقائیللا شاتۆمەکه که
تەپیری لى بوو، کابرا واقى وړ ما وتى:

- شاتۆ چییە، لێره شاتۆ هەیه بەر ئەگرێ ئەما شاتۆ نازانین تۆ بەم سەر
و سوالکەرییەتەوه چۆن ئەبییە ئەفەندی؟

- چى بکەم پیرى بتدیابە چە کورێ بووم ئەمشەو که لە ژێرزەمیندا
حەپسیان کردم و که لە پەنجەرە خۆم فری دایە خواری لە خۆلدا گەوزام و
چاکەتم درا، وام لى هات ئیستا تۆ هەرچلۆنى بى چارهى دەستى جلم بۆ
بکە ئینجا ئەمناسی.

- جارێ ئەم دێیە خەياتى تیا نییە، باوجود تۆیش پارەت نییە، ئەگەر
پارەت ببێ من دەستى جلت بۆ پەیدا ئەکەم.

- بۆ پارە پەکم ناکەوئ.

که وتم پارەم هەیه، پتشم کەوت و چووینە ناو دى، ئەمە خۆی بەکچى^{٩١}
ئەودێیەیه و منى برده مالى خویان، لە دەرگای دا، ژنەکەى دەرگای کردەوه،
بە ژنەکەى گوت:

- بچۆ جلهکانم بێنە ئەیفروشم بەم پیاوه.

ژنەکەى چوو سەبەتەتیکى هینا گونیهتیکى بەسەردا درابوو، هەلى پچرى،
پانتۆلیکی رهشى کورت، چاکەتیکى شینى ژاندرمەیی و مەنتانیکى^{٩٢}
قاوهی، ژنە وتى:

- کەس جلی وای نەبووه ئەمە دە جەژنى دیوه، بەشى دەى تریش ئەکا،
ئەگەر بە من بى میردەمکەم نەیفروشى چاکە، چونکە زۆرى لى دى و پتوهى
جوانه.

سەرتان نەئیشینم ژنە بە زبانی لووس ئەو جله کۆنانەى بە سەردا بریم،
بە دوو لیره و جله تازەکانى خۆیشمی بدمى، هەى موبارەک نەبى زاتەن

موبارمک نه بوو.

هاتم کيسه‌سی پارم دهره‌ینا پارمیان بدهمی، ژنه‌که چاوی به کيسه پارمکوت زوری تیايه، مرخی لی خوش کرد که‌وته سمت‌له‌قی هات به دهور و پشتما وتی:

- ماشائ‌له‌لا چهند کوریکي جوانی، نه‌وه تو ژن و مالت نییه؟ منیش فستانیکي جوانم هیه بیت بفروشم،
وتم:

- خیر ژنم نییه، ریم له‌بره، ژن ناهینم.

هرچند به دهورو پشتما هات وتی:

- خوشکیکم هیه به قه‌دخوم جوانه، نه‌وت نه‌دهمی.

وتم:

- که‌س شک ناهم به قه‌د تو جوان. نه‌گه‌ر راست نه‌که‌ی به قه‌د تو جوانه، نه‌وه به تهر و تازمیی بق می‌رده‌که‌ت بی، من به نالوک‌گر پهمام.

بی‌که‌نی، وتی:

- به خوا ته‌گبیری باش نه‌زانی، زاتن می‌رده‌که‌یشم لیم تیر بووه، بویه مندالمان نابی،

هرچند خه‌ریک بوو بسازی، به‌لام من داخی نه‌وه دوو لیره‌یه‌م له‌دلابوو، بوی دهرچووم. دیسان که‌وتم‌ه‌وه سر جاده، هه‌ندی رۆیم له‌دواوه نه‌راه‌بیکي پوسته به کره‌گر هات له‌که‌ل نه‌راه‌بچیدا ریک که‌وتم به ده مارق تا هه‌رشوینی ده‌چی سوارم کا، سوار بووم له‌ری نه‌راه‌بچی لیم نه‌پرسی:

- بق کوئی ده‌چی؟

وتم:

- تا ویانه نه‌چم.

قاه قاه دهستی کرد به پیکه‌نین،

وتم:

- نهوه دۆزیمه‌وه، تو میردی سارینای، هیتشتا وتم له دم دهرنه‌هاتوو تو
پئی دهکهنی.

وتی:

- نه‌زانی ویانه چهنده دووره، به حوت رۆژ نایگه‌یتی،
ئیتتر له داخا سه‌رم نایه‌وه له‌ناو ئه‌رابه‌که‌دا نووستم، سا نازانم چهند
نووستووم، له پر هه‌لی ساندم وتی:
- دابه‌زه وا گه‌شتینه دئ،

هه‌رچهند وتم:

- من بایی ده مارق سوار نه‌بووم.

- خیر (وتی) له‌مه به‌ولاه ناچم،

دای به‌زاندم.

تئی فکریم، هه‌شت نۆ کچی جوانکه‌له ده‌وریان دام وتیان:

- نه‌فه‌ندی، نه‌مشه‌و میوانی ئیمه‌ به،

من وتم:

- چاکه،

نه‌وان له‌ناو خۆیاندا کردیان به‌ شه‌ر، نه‌و نه‌یگوت نه‌مشه‌و لای من بی،
نه‌ویتتر نه‌یگوت خیر لای من بی، کردیانه مقق مقق، من وتم:

- ئیوه نۆ که‌سن، من نۆ شه‌و به‌ند نه‌بم هه‌ر شه‌وه لای به‌کیکتان،

زۆر پئی که‌نین. وتم:

- شه‌وی چهندم لی ئه‌سین؟

وتیان:

- ئىمە ھىچ بارە ناسىتىن، مسافر پەرورەين، ميوانمان لا عزیزه.

وتم:

- ئەى لىرە پىاۋ پروت ناكەنەو؟

وتيان:

- ئەوہ نىيە.

ھەروا ھاتن بە دەورو پشتما، پى ئەكەنن، ئەويان دەيگوت بۆ من، لە پرىكا پىاۋتكى ريش سىپى نورانى پەيدا بوو كچەكان ومك جنۆكە بىسمىللايان لى دەكەن چۆن بلاۋ دەبنەوہ، وا رايان كرد. پىاۋمكە پرسى:

- لە كوئوہ دىيت؟ بۆ كوئى دەجى؟

وتم:

- بۆ ويانە دەجم، وتى بەو نزيكيه.

وتم:

- بۆچ دورە؟

وتى:

- بە پىيان نايگەيتى.

وتم:

- جارى نۆ شەو لىرە دەيم ئەو نۆ كچە كە ھاتى لە لام بوون، ھەر يەكە بەلىنى شەوتكىيان لى ۋەرگرتوم.

وتى:

- پۆلە، ئەوانە ھىچيان مالىيان لىرە نىيە، ھاتوون بە پۆز شەتلە تووتنيان پى لى ئەدەن، بە شەو لە دىبەردا ئەنوون و دەستەى سوورە خەتامەكەن.

ئىنجا وتم:

- من ماندوو و مردوو و زۆرىشم برسىيە.

وتی:

- له دېدا جیټیک هیه وهک ئوتیل وایه، خواردنیسی تیا دهست نهکهوئ.

وتم:

- به خیری خۆت بئ نیشانم بده.

ئیشارهی جیگایټکی کرد، ئۆده خانووټکی وهک گهړی^{۹۲} ولاخ تهنها قاتټکی له قور دروست کراو، که چوو مه پیشه وه، دهرگایټکی بچووک، سئ تهنهکهی نهوت، تهختهټکی درټیزان به سهرا رایهل کراوه و هندی بهلمه برنج^{۹۳} پراخراوه، ئەمه قهناپهی ماروکهنی لوکس^{۹۴} بوو دانیشتم و وچانم دا، هیچ کهس دیار نهبوو، ههتا تیاما بوو چریم:

- های لۆقنتهچی، های لۆقنتهچی ئەمهندهم شیراند خۆم گوټم ئەزینگایه وه. له پاش چندی له کونیکه وه سهری زهلامئ دهرکهوت. کلاوټکی سپیی شټتهکانی بیمارخانه لهسهردا به توورهیی وتی:

- کوره چه شیر و هورټکته؟

وتم:

- مردووت مرئ برسیمه.

وتی:

- مردووی خۆت مرئ، پیاوی برسی ئەمهنده نهرمهتی نهبی؟

وتم:

- ئەی خۆ ئینشاللا نابورټمه وه.

وتی:

- سا کهواته راومسته تا دټمه وه، ئەوسا ئیشتیهاات ساف نهبی.

پۆیی و هاتنه وهی نهبوو، دانیشتم تاقهتم چوو، و منهوزم نهدا، ناچار ههلسامه سهر پئ دهستم کرد به پیاسه کردن تا لۆقنتهچی ناموبارهک

پهيدا بوو، ئهوسا به تنها كه اللهيم ديپوو به سهر و سهكوتيا وهم زاني
 ئينسانه، ئيستا كه لهشي دهركهوت هيچي له ئينسان نه دهچوو، به قهد
 باگردينيك شه لواريكى كورتى شين له پيدا، بهروانگه يتيكى جاوى نه شوړاو
 به سنگه وه، چاويكى پروپووشاويى وهك كوني سووژن، لووتيكى كورتى سهر
 پاني به ركه دار، لچيكى نه ستوور، رهنگيكي سوورفل^{۹۶} وتى:

- ئينجا فرموو چيت نه وي.

- چيم بوئ برسيمه.

- ئاخړ چي نه خوي؟

- چيتان هيه، ليسته كه تان به چه زباني نووسراوه؟

- ليسه كه مان^{۹۷} هموو زباني فيري نه زان نه كا.

- هه ناموبارهك، ليس و تيلامان نيشان نه ده ي.

- نه ي من چوزانم ليسه چييه؟

- نازاني به خوئنده واريك ناوي چيشته كانت بنووسه ليسه نه وه يه.

- كاكه تو وا نه زاني هيچ كارمان نييه ليره قوتابخانه يتيك داده نيين فيري

خوئندن بين و ليسا و ليس دهفتري چيشته بق من بكرن، نه مهنده مه رپسه،

چي نه خوي؟

- پرزولا.

- ئوف ئوف، به خوا منيش نه وهم دهست كه وي به شي كه سي لي ناد...

- كه واته مه شكه يي دو م بق بيته.

- نه فهندي من (ماستاو) فروش نيم، من هم و مهنجه لي شوړبا و سه ه

سه لك په نير، كاميان نه خوي بوئ بيم؟

هيچ چارم نه ما، وتم:

- شوړبا.

- لۆقننتەچى گوم بوو پاش قەدمرىك له بنهكولهكهى كه لا شۆرباى هيتنا،
كهفى شين و مؤر به سەرەوه، وتم:

- ئەوه چىبه؟

- ئەوه شۆرباى مىردانه.

- شۆرباى مىردان چىبه؟

- تۆ بىخۆ ئەيزانى، بەلام ئاگات له دەمت بى نەسووتى بە ئاگرى توونى
حەمام كولاوه.

- "ئۆف هيجگارى تامى تى كرد" وتم:

- ئەمه چۆن ئەخوئى؟

وتى:

- راوهسته پى نيشانت^{۹۸} بدهم چۆن ئەخوئى.

چو له زووره كه فچه يىكى^{۹۹} چىشت تىكردى هيتنا و له كولهكهى
شۆرباى هەلدا فوويكى لى كرد و كردييه دەميهوه، ملچه يىكى لى هات و
قوتى دا دەمىكى بۆ تهقاند و وتى:

- هيم هيم چه شۆربا يىكى نازك و نازداره.

كه وچكى ترى هەلگرت وتى:

- ئىنجا فىرى شۆربا خواردن بووى، با ئەم كه وچكه يشت له بهر چاو
بخۆم تهواو فىر بى.

تى فكرىم، هيجى تيا ناهىلى، ناچار وتم:

- ئەو كه وچكه بۆ من و كولهكهى شۆربا كه بۆ تۆ. كه وچكى دايه دەستم و
شۆرباى ناو كولهكهى نا به سەرەوه، هەلى قوراند و هەلى چوراند^{۱۰۰}.

پرسىم هىلكه لىره دەست ئەكهوئى، وتى كه پاره بوو مادامى منيش
دەست ئەكهوئى، ها چاك بوو هىلكهت هاتهوه بىر، ژنهكهى من مەشهوره،

هیلکه و ږوڼی چاک نه کا. با پتی بلیم هیلکه و ږوڼیکت بڼ بکا قامکی خوټی
پتوه بخوټی، وتم:

- دهخیل نهوهم لهگهال مهکه من به په نجه و به قامک که مان لئ نه دم،
نه گهر قامکی خوټم بخوټم به چی که مان بڼ خانمکه م لئ دم؟

سهرتان نه ئیشینم پاش نیو سهعات خوټی و ژنه که ی هاتن پارچه
ته نه که یټکیان چال کردووه، دوو هیلکه یان شکاندووه ته ناو ناوه وه،
نه مهنده یان کولاندووه، بووه به به ردی رهق، ته نه که دپته ژمنگاو ی بووه،
هموو ژمنگه که ی داووته وه هیلکه که ی سهوز کردووه وهک پینه که وش له ناو
ته غاراوی^{۱۰۱} پینه چیدا رهش هه لگه پراوه، هر پووش و په لاشی ناویانه، به
ناگره که وه سووته مه رووکه ی^{۱۰۲} که وتووته سه رهیلکه که. نه وه هیلکه و ږوڼ،
نافره ته که یش خوټیشی عهینه ن ورچه که ی مندول،^{۱۰۳} کوله بڼه یټکی مل له
سینگ دهراتوو، هموو دهموچاوی به سپیاو سواغ دراو، دوو چاوی وهک
کونه سووژن به قوولاچوو بر له کل، دهمیکی پانی سواله تی ته نها دوو ددانی
پتله کانی^{۱۰۴} له پووکی سه ره وه سه ری بڼ بهر لووت هه لگه پراوه وه، دهمیشی
نه ومنده چاله وهک قه لتاخ ی^{۱۰۵} زین چه ناگه بڼ لای لووت هه لکشاوه، دپته
دووکه لی پووش و په لاش چوو به چاویا کله که ی تواوته وه و به سه ر نه و
روومه ته جوانه وه ږی ږی هاتووته خوار ی، وهک پږپه شمینی^{۱۰۶} میل میل
جیټی دلټپه ی کله که ی دپاره، ږوڼینیکی وهک بیشکه ی شکاو، یاخو وهک
وابوټیکی له ناو شه پوټلی دهریادا (بالپا) نه م دیوه و دیو بکا به ترپه ترپ
هاته به ردهم، وتی:

- چوټه هیلکه و ږوڼه که ت؟ نه وه به م دهسته نازک و نازداره بوم دروست
کردوی.

هات دستیم پتی نیشان بدا وتی:

- پتی و پوویشم هر جوانه و له هیلکه و ږوڼ به له زهتره.

وا کابرای میردیشی پراوهستاوه، وتم:

- راست ئەکا ئەوهنده به لهزته؟

وتی:

- هیلکه و پۆنهکه بخۆ تۆ دهگهی.

- دیار بوو به ئاشکرا نهیدهوێرا دهردی بیتامی بهیان کا و ئهیشیزانی هیلکه و پۆنهکه ناخوڕی، ناچار له برسانا هاتم پووش و په لاشم لهسههر هیلکه لادا و ههندیکم به نانیکی رهشی چهودارهوه^{۱۰۷} خوارد مادامیش ههر مهحی هیلکه و پۆنی ئەکرد، که چهند به لهزته مهقسهدیش خۆی بوو وتی:

- با لیتره ژنیکت بۆ بینم.

ههر ئەوهنده لهدهمم تراززا وتم:

- دهسا دهی بتبینم.

- وتی کچیکی زۆر شیرین و جوان به قهد خۆم جوانه، ئەما نهختی له من کورتره، ناوی (مارغۆ)یه. حازر ئەمشه و بۆت دینم، پراوهستی ههر ئیستا بانگی کهمه ئیره.

- ههر له خۆیهوه ههلسا و وهک تهشيله^{۲۶} خل بووهوه و ئەوهندهی هیلکه و پۆنهکهی پێ نهچوو پهکیکی له خۆی کولهبنهتری هینا، من دانیشتم و ئەو به پیوه، هیشتا من که لهگهتتر بووم. کهوتینه گالته، من مهقسهدم ئەوه بوو ئەو شهوه نهختی به گالته رابوویم، زاتهن بهیانی زوو شانم پیا دهکرد، ئەوان به راستیان بوو وتیان وا برایهوه. ههر بهو شهوه ههموو ئاواپییان دهنگ دا که بهیانی بیته زیافهتی نیکاح و خهبرهیشیان دابوو به راهیب، سبهینی زوو حازر بی، منیش وتم:

- باشه، بهلام جارێ زۆر ماندووم، خهوم دێ، لیم که پێن با نهختی بنووم.

- کچه وتی:

- ھەر، من ئەمشەو لە خۆشییانا نانوم، تۆ ھەر وا زوو ئەنووی.
- بە ھزار ئاین و ئۆین ئەوانم لە خۆم دوور خستەو، منیش هیچ خۆم رووت نەکردەو، وتم نەک سبەینۆ تا من خۆم کۆ دەکەمەوہ بیتنە سەرم، ھەروا لیتی راکشام.
- سا کاری تالعی ناسازم بەیانی ومختی خەبەرم بووہو، چواردەورم بە ژن و پیاو و پاپاس گیراوە.
- شاییکەر کچەیان کردە سەرم ھەلیان سەندم،^{۱۰۸} پاپاس ھاتووہ مارە دەبرۆی، ئەومندەم پێ کرا وتم:
- راورەستن تا دەموچاوم ئەشۆم.
- وتیان:
- مەسینە و لەگەنت بۆ دینین.
- وتم:
- ئاخر ئیشی سەراوم ھەیە.
- بە ھزار حال خۆم گەیانندە دەرہوہ، دیسان سەرم ئەخورا، بانگم کرد:
- دەستگیران بە دوعا... و

پام کرد، ھەر ئەومندەم زانی ژن و پیاو، گەرہ و بچوووک شوینم کەوتن، ھەردوو کولەبنە، یەعنی ژنە ئوتیلجی و دەستگیرانیش بە خەخل بە دواما بە خوا لە پێشدا وەک تیر لە کەوان دەرچی رام کرد و تێ پەپیم، بەلام کورەلادیی لەمن بەلانتر بوون^{۱۰۹} تەنگیان پێ ھەلچنیم و لەو وەقتەیشدا جۆگە ئاوێکم ھاتە رۆ، ھاتم لیتی بپەرەمەوہ تێ فکرم زۆر قوولە و لە دوایشەوہ دوو کورپی بە کیشیان نزیک بوویوونەوہ، ناچار لەناو ئاوەکەدا خۆم کوتایە بن (پەرچ)یک، تەنھا سەرم بەدەرہوہ بوو، شەپقەکەیشم ئاو بردی، ئەو دوو کورہ ئاخری دۆزیمیانەوہ و گرتیمان وتیان ھەر دەتکوژین، یا پارەہی سالتیکی کاسییی خۆمانمان بدەرۆی، یا تەسلیمی خەلکی دیت دەکەین

سەنگەسارت^{۱۱} بکەن، وتم:

- بابە بېمپەرتننەوہ "ئەلھوکمولیللا" شەش لیرەتان ئەدەمى، "ئاخر پارە بۆیە چاکە". پەراندەمیانەوہ و پارەکەم دانى، بەریان دام، سا قەدەرى پۆيىم، ترسى شوینکەوتووئانمەما لە کەنارى پۆ لى دانىشتم، تى فکرىم رىبوارى پەيدا بوو، ھەر وەکوئەو پۆژە من چۆن لە مالى باوکم ھاتبووئە دەرى بە جەلە شەرەکانمەوہ توورەکەى کەمانەکەم کردبووہ مەلم ئەویش بەو رەنگە بەرپیدا ئەھات، لەگەل چاوم بە کەمان کەوت لە خویشيانا کەوتە سەما چووم دەستم کردە ملى ھەى بە خىر بىتى. کابرا ھەى زانى من شىتم لەوہ ئەترسا کەمانەکەى بشکىنم، وتى:

- ئامان چى دەکەى؟

- وتم:

- کەمان لى ئەدەم.

- ھەر لەوئى دانىشتم کەمانم لە توورەکە ھىنايە دەرەوہ، ماچىکم کرد و دەستم کرد بەو مەقامى ھىجرانىيە کە بۆ خانمەکەم لى دابوو، ھەر ئەوئەندەم زانى کابرا ئاوازەيىكى بەرزکردەوہ، دەنگ و سەدايەک دار و بەردى ئەھىنايە جۆش، ھىچ ئافەرىدەيەک ئەو دەنگە خوئشەى نەبوو، بىرى پۆژەکەى ناو بىشەکەم کردەوہ، کە خانمەکەم بە کەمانەکەى من گرىا، منىش بە دەنگى ئەم کوپە زۆر زۆر گرىام کە لى بووینەوہ پرسىم:

- براکە: کىتى؟ ناوت چىيە؟ بۆ کوئى دەچى.

- فرەدرىک شوللەر، ئەلمانم، بۆ سياحەت ئەگەرېم.

- ئۆخ بە خوا چاک رىک کەوتووہ، فرەدرىک شوللەر. منىش ئەلفرېد موللەر، تۆخاوەندى ئەو دەنگە، من ئوستادى ئەم کەمانە بىن، گەنجى دنيا ھى ئىمەيە.

من ھىچم پى نەبوو بىخۆم، بەلام ئەو ھەندى پاسدېرمە و نانى پى بوو،

خواردمان و پرومان کرده قاپیی خوا و کهوتینه ری. دهمی ئیواره، ریمان کهوته شاریکی گهوره، هیچمان نه ئەزانی کوئییه. برسیمان وتیان، ئەمه شاری "مونیکه"، کاری راست بی راهیبه کهمان دەرسی جوگرافیای پی کوتبووم، دەمزانی له ئەلمانیا شاری مونیک^{۱۱۱} ههیه. که هاتینه ناو شارهوه که پشتینه بەرده کاپیکی گهوره دوو خواجه نشینی^{۱۱۲} بوو، به فریدریک کوت: - تۆ لهو بهر دانیشه، من له مبهر ئاههنگی بکهین.

ئیمه دەستمان به کهمان و گۆزانی کرد، له سه رهوه هه رچی په نجه رهیان بوو هه مووی کرایه وه، ئافه رتی جوان جوان و پیره میتردیکی نوورانی سه ریان له په نجه ره هینایه ده ری، تیر گوئیان لی کرتین، که لی بووینه وه، ئەمه نده میان پاره بو فری داینه خواره وه، ته پله که ی^{۱۱۳} فریدریک پر بوو، پیره میترد ئەوهیشتی به که م زانی، ریالکی زیوی ئەلمانی، که بیست مارق ی بوو، بۆی هاویشه خوار ی، ئەمانه مان کۆ کرده وه، فریدریک وتی: - تۆ هه لی گره با پاره لای تۆ بی.

منیش کردمه دهسته سرتیکه وه، نه ختیکی تر رۆیشتین، مالتیکی گه وره تر تووشی هاتین له ویش دهستمان کرد به ئاههنگ له وه زیاتریش پاره میان داینی، تی گه یشتین که خه لکی موونیک ئەهلی زهوقن. له وه مه قته دا پیاوی هات وتی:

- وهرن بتانه مه مالتیک، له وی گۆزانی بلتین، زۆرتان ئەدهنی، پیشمان کهوت بر دینییه قوئاغیک^{۱۱۴} به قه د سه راییک بوو. هه ر وا به باغچه و دیواخاندا سه ری خستین تا گه یشتینه دائیره ی حه رم، له سالۆنیکی که وره دا دایان ناین، ورده ورده ئەهلی ماله که گردبوونه وه، پیاویکی زۆر کپیار به خیر هاتن و ماندوو نه بوونی کردین و ناوی پرسین و له پاشا وتی: - برسیتان نییه؟

من ته مام بوو بلیم برسیمان، فره دریک ئانیشکیکی تیوه ژه ندم تی

که‌یشتم، وتم:

- خیر تیرین.

- وتی: وا ئیوارمیه، ئیستا هیچ مه‌خۆن، ئیواره نیشتیها تان ببی.

به‌وه تئ که‌یشتم که ئیواره گل‌مان ئەداتە‌وه. هەر وا ومختمان رابوارد
ئیواره سالۆنه‌که پر بوو له میوان. ئافرەت هەر یه‌که چوونه ژووریکه‌وه،
خۆیان پرووت ئەکرده‌وه، جلی بالویان له‌بەر ئەکرد و ئەهاتنه "شه‌واه‌نگ"
بالو، دوا‌یی کچیکی پیا‌نیست چووه به‌ر پیا‌نۆکه، به‌ منیشیان گوت:

- هه‌لسه‌ تۆش بچۆره‌ ته‌نیشته‌ ئه‌وه‌وه تۆیش به‌ که‌مان ئاهه‌نگی له‌گه‌ڵ
بکه‌.

ئهو سالۆنه‌ ره‌وه‌نی جه‌لایان^{۱۱۰} له‌ فهرشه‌که‌ دابوو، ته‌نها بۆ ریتبازتکی
باریک سه‌ره‌مانزی^{۱۱۱} ته‌سکیان راخستبوو، قۆنده‌ره‌که‌م ئەمه‌نده‌ قو‌راوی بوو
رووم نه‌هات به‌و قۆنده‌ره‌یه‌وه به‌سه‌ر ئه‌و فهرشانه‌دا برۆم له‌ لاریکه‌ پیم له
سه‌ر ته‌خته‌ ره‌وه‌نده‌ره‌ لووسه‌که‌ دانا به‌ جارێ هه‌ل‌خلیسکام، میتزیک
له‌به‌رده‌مما بوو ئه‌نواعی پیا‌له‌ و قاپ و شووشه‌ی له‌سه‌ر بوو، قلیم کرده‌وه
هه‌موو تیک شکا و به‌کنگه‌خلیسکه‌ گه‌یمه‌ به‌ر ئه‌سکه‌مله‌ی کچه‌ پیا‌نیسته‌که،
پیم به‌ پێچکه‌ی ئه‌سکه‌مله‌که‌ی ئه‌و گرت‌وه، ئه‌سکه‌مله‌ وهرگه‌را مادمو‌ازیل
شلپ به‌ سه‌رما که‌وت، قۆلی پرووت و نه‌رمۆله، منیش به‌ گازی پشتا
راکشابووم، له‌په‌روو تیم چه‌سه‌پی، هه‌لکه‌وتیکی باش بوو، به‌لام من
ته‌ته‌له‌ی... م شکابوو، جووتکه‌م ژانی ئەکرد، حاالی ئه‌وه‌م نه‌بوو له‌زمتی لی
ببینم، هه‌ندێ پیمان پێ که‌نین، هه‌ندێ به‌زه‌پییان پیا‌مانا هات. فره‌دریک
فریام که‌وت، کچه‌ی له‌سه‌ر هه‌لساندم، منی راست کرده‌وه، به‌لام حاالم نه‌ما
بوو، غیرتم دایه‌ به‌ر خۆم، به‌وه‌ی چاک بوو ته‌رپیری خۆم سارینا له‌وئ
نه‌بوو ته‌ریقم بکاته‌وه، خاومند مال به‌ ته‌لاشه‌وه پرسی:

- هیچ کو‌یت نه‌شکاوه؟

وتم:

- کاشکی ملم بشکایه و نهومنده خهسارهم نه‌دایئ.

وتی:

- تق خوش بی قهیدی ناکا.

چارهک سه‌عاتی شهو ناهه‌نگیان په‌ک خست تا ژانی جووتکه‌م شکا و کچه بیانسته‌که چوووه سهر بیانق، منیش به، به‌لدم به‌ستم چووومه لایه‌وه و که‌مانیکی وام لی دا، تۆله‌ی خهساره‌یه‌که‌م کرده‌وه فرهدریکیش به‌رخوردار بی، نه‌هنده جوانی خۆند، خه‌می له دلی که‌سدا نه‌هیشت، ئینجا وچانیکمان گرت، ده‌ستمان کرد به شامپانیا خواردنه‌وه، هر من نه‌مخواردموه و فرهدریک لی تووره نه‌بوو، فائیده‌ی نه‌بوو، تا ده‌بنگ بووم، هۆشم به‌خۆم نه‌ما بوو، هه‌لسام نوتقیکم^{۱۱۷} دا، ورد و درشت پیکه‌نین، ئینجا که‌وتنه دانس، جووته جووته ژن و پیاو پیکه‌وه هه‌لده‌په‌رین، من که‌سم بق نه‌ما‌بووه‌وه، کچیک له‌به‌رده‌رگا وه‌ستا بوو، له پیش چاوم جوانی نواند، رام کرد چووومه به‌رده‌می (ره‌وه‌رانس) یکم بق کرد، کرنۆشم بق کیشا، وتم:

- وهره من و تۆیش دانس بکه‌ین.

کچه دایه قاقای پیکه‌نین و رای کرد، چووومه به‌رده‌می خاومند ماله‌که،
وتم:

- بۆچ من به پیاو نازانن له‌گه‌لم هه‌لناپه‌رن؟

وتی:

- نه‌وه‌ی تق چوووته لای کاره‌که‌ره، بق نه‌و ناشئ له سالتۆنی ئیمه‌دا دانس
بکا.

وتم:

- سا که‌واته خانمیکم بده‌رئ.

پئی کهنی وتی:

- ئەمانه به من نابه خشرین، ئه بئی خۆیان رهزا بن.

خانمه كان كه گوێیان له م گفتوگۆی من و ئاغا بوو دهستیان بهردا. به پێکه نینهوه لیم کۆبوونهوه، ئهویان ئه یگوت فهرموو له گه ل من، ئه ویتریان ئه یگوت بۆ من، نیهایهت له ناو خۆیاندا چوار شۆره ژنی به گوپ و زۆرداریان هه ل بژارد، چواریه لیان کرتم مه شکه ژهنییان پئی کرتم، خیرجۆشم نه دهنیشته وه تا فرهدریک قۆلی کرتم له سالۆنه که بردمیه دهروه ئۆده ییکیان نیشان داین، کچیکی خزمه تچی له گه لمان هات جیگای بۆ راخستین، به سه رخۆشییه وه دهستم کرده ملی وتی:

- چی ئه کهی؟

وتم:

- ئه ی ئاغا پئی نه وتی؟

وتی:

- هه ی ناموباره ک.

سیخورمه ییکی لی دام، ئه وهنده سه رخۆش بووم که وتم، خۆشی رای کرد، ئینجا فرهدریک لیم تووره بوو وتی:

- ئیستا خاوهند مال بزانی تو وا ئه کهی ده زمان ئه کا.

وتم:

- جا با ده زمان کا، پاره ی زۆرمان پئی هه چینه ئوتیل.

به هه ر حالئ بوو فرهدریک دای مرکاندم، خۆم رووت کرده وه بنووم، ئه مهنده شامپانیام خواردبوومه ئیشی سه راوم زۆر بوو، هاتمه ده رئ بجمه ئابده ستخانه، پێگام نه ده زانی، هاتمه ده رئ به لکو یه کئ ببینم پئی ئابده ستخانه ی لی پرسم، کهس نه بوو، میزیش تاوی دام وام زانی شاتۆکه یه

قاییی سیم ئابدەستخانە بوو، دەستم کوتا بە بەله کۆنی دوو دەرگام ژمارد سەری سیتیە دەرگا، کردمەوه پیم نایە ژووری لە یەکێ هەلئەنگوتم، راست بوووه و هاواری کرد دزه، های دزه، گەرامەوه رام کرد بۆ ژوورەکەیی خۆمان بە پەلە پەل خۆم کوتایە ژوورەوه هاتم خۆم بکەم بە ژیر لیفەوه ئافرەتییکی تیاوو راپەری هاواری کرد:

- ئەمەتە، ئەمەتە، قوربانان بێ دەری نەکەن، دزه هاتە ژوورەکەیی من.

تومەز غەلەتە، هاتووومە ژووری ئافرەتییکی، بە ژووری خۆمانم زانیووه، بە هاواری ژنە خەلک پوویمان کردە ژوورەکە، منیش هیچ چارم نەما دەرگام خپ داخست لە دەرەوه خەریک بوون دەرگا بشکێنن، ناچار پەنجەرەم هەڵدایەوه، بێ ئەمەیی بزەنم بەرزە یا نزمە لە پەنجەرەوه خۆم هەڵدایە خوارەوه، سا تا من ئەمەم کرد ئەوان دەرگایان شکاند، هاتبوونە ژوورەوه، زانییان من خۆم لە پەنجەرەوه فری داومتە خوارەوه بانگیان کردە باغچەوان (پاۆل) دزه، دەری مەکە، باغچەوان بە خۆی و تێلایەکەوه و گەمالییکی زلەوه پەلاماریان دام، رام کرد، دەرختییکی گەرەم هاتە پیش، خۆم هەڵدا سەرکەوم، سەگەکە لە داووه دەرەلنگی دەریتیکەیی کرتیم بچیری، بە هەر حالێ بوو چووومە سەر درمخت، پاۆل قۆندەرەیی داکنند، بە شوینما سەر دار کەوی، تۆ فکریم لقی دارمەک بەسەر کۆلندا شوێ بوووتەوه، چووومە سەر ئەو لقه و خۆم داھیتستە خوارێ بۆ کۆلان، خوا و راستان ئەم جارە کەوتە سەر کۆمەلە پەین، کە بۆ باغیان هینابوو، ئازارم نەگەشت، هەلسام و رام کرد، باغچەوان و سەگ بە شوینما خەریک بوون دەرگای باغچە بکەنەوه، من لە وزەیی ئەوان دەرچوووبووم، بە درێژاییی کۆلان رام کرد، لە سەری کۆلان کتووپ بەرانیگاری بەکچی هاتم، چەتەوێک^{۱۸} توند قۆلی کرتیم، وتی:

- ئۆخەیی بەرگیرم کەوتی، دوی شەویش هاتبوووتە سەر مالی (میلار)

دزی بکە.

هرچەند وتم باوكم پياوى چاك به ئەزىەتم مەدە، بە خوا دز نيم، فائىدەى نەبوو، زۆر زل و بە قوووت بوو، لەبەر ئەو مەنى بە هېچ نەدەزانی، قۆلى شل كرتبووم، فرسەتم لى زانى، قۆلم راتەكاند، مستەكۆلەيىكم دا لەسەر سنگى بە پشتا كەوت، ديسان رام كرد، بەلام هېچ هيزم تيا نەما بوو، كابرايش هەلسايەو و فيقەيىكى لى دا جوار ژاندرمەى قۆل رايان كرد، چوونە لای كابرا وتیان:

- چى بوو؟

وتى:

- دزىكم كرت، ئەهميەتم نەدایى لە دەستم راى كرد.

منیش لەو وەقتەدا دەرگايىكم هاتە پيش، دەستم پتووە نا كرايەو، چوومە ژورەووە دەرگام داخست و لە كەنارى دەرگا راوەستام، هەر ئەوئەندەم زانى ژاندارمەكان هاتنە بەردەرگا راوەستان، دوانيان وتیان ئيوە پاكەن سەرى ئەو كۆلانەكەى تر بگرن وا ئيمە ليرە دادەنيشين بزانیين لە كوێو سەر هەلئەدا؟ دە یا رەببى من چى بكەم؟ وا ئەمانە لەبەردەرگا دامەززان چار چيیه؟ لەو وەقتەيشدا تریەى پتى زەلامىك هات وتیان ئاها ئەو، رايان كرد، ئەبیین سەرخۆشيتكە بەلادا دى، كە سەرخۆش ژاندرمەى دى بانگى كرد:

- كورە ئيوە كين وا بەردەرگاتان بەمن كرتووه؟

- ژاندرمەكان ناسييان، وتیان:

- واى (رينكەر) تۆى؟

وتى:

- بەلى وا من منم، ئيوە كين؟ لەبەردەگای من هەلوەستاون.

كە رينكەر واى گوت، هيجگارى ورم بەردا، ئەيواه^{۱۱۹} ئيرە مالى رينكەرە، ئيستا دەرگا ئەكاتەو و دینه ژورەو، جا چى بكەم؟

وتیان:

- تا بەردەگای تۆمان راوناوه، رهنگە خۆی کوتابیتە مالی ئیوه.

وتی:

- سا دەخیل بەجیم مەهیلن، لەگەڵم وەرن ماله که بگەرین هیجگاری

پروحم چوو.

بەلام ژاندرمهکان وتیان:

- تۆ بجۆره ژوروهه وا ئیمه لیره ئەبین، مەترسه.

دەستی نا به دەرگاوه داخراوو، وتی:

- حای، من هیچ شەڕی دەرگام دانەخستوه، کهچی وا ئەمشه دەرگاگەم

داخراوه.

کلیلی دەرھینا دەرگا بکاتوه، من چارم نەما، چووم بەرەوژووور بە تاریکی و پەله کوتی قالدیرمەم دۆزییەوه سەرکەوتم، ئەویش دەرگای کردەوه هات لە پتیبیلکانە سەرکەوت، من دەستم کوتا دەرگاییکم دۆزییەوه چوومە ژوروهه و دەرگام داخست. تومەز ئەمە ئابدهستخانەیه، رینکەر جارێ راست پرووی کردە ئابدهستخانە بیتە سەراو، دەرگای ئەویش داخراوو. وتی:

- سوپحانە لالا ئەمشه و هەموو دەرگام لی داخراوه.

وام زانی دەرگای ئابدهستخانە که ئەشکینتی و دیتە ژوروهه، کهچی وتی:

- قەید ناکا جارێ با جیگاییکم دەست کهوێ هەندێ راکشیم، دوایی

دیمە سەراو.

وەرگەرپرایهه، زرمها کهوت، قەدەرێ بۆلاندی، که هەستایهه پرووی کردە دەرگاییکێ تر، ئەویش داخرا بوو، ئینجا هیجگاری سوخت بوو^{۱۲} دەرگای دایه بەر لەقه، دەنگی ئافرهتیک هات وتی:

- وۆحه وۆحه گاشیت، ئەو دەرگایه بۆچ ئەشکینتی؟ پارەت زۆره؟

وتی:

- (پاردۆن)^{۱۲۱} خورشیده نازداره کهم ئەمشه و سه عاتم له کهل خۆم
نهربدبوو بۆیه درمگ هاتمهوه، لهعنه تنامه م بئ، بئ سه عات ئیتر نه چمه
دهروهه.

ئهم پارایهوه و ئەو جنیوی دا، به هزار کهشمه کهش دهرگای لئ کردهوه،
منیش دلم تهمسه لای هات، دهرگای ئابدهستخانهم کردهوه هاتمه دهرئ،
لهبهر دهرگاکه قوتووی کبریت کهوتبوو هلم گرت، هاتمه بهر قاپیی دهرئ،
خۆم گرت هیشتا ژاندرمه کان له بهر دهرگا دانیشتبوون، هاتم به
حهوشه کهدا کهرام وتم به لکو باغچهیان ببئ له پشتهوه دهر بازیم، تووشی
ئۆدهی مهتبه خیان هاتم، چومه ژوورئ کبریتم لئ دا مۆمیکم دۆزییهوه دام
گیرساند، کهرام خوارده مهنی هیچ تیا نه بوو، سه به تهیتک جلی چلکنی تیا
بوو، روانیم به لکو چشتیکی وای تیا ببئ له بیری کهم، هه موو کراسی
ده قۆلتهی^{۱۲۲} دانته له داری ژنانه، که لکی منیان نه دهرگرت، له ژیرهوه چاکهت و
پانتۆلیکی کۆنی بیسی له نهوت و بۆیا هه لکیشراوی تیا بوو، زانیم ئەمه
جای بۆیاچییه، چار ناچار له بهرم کرد، مایه سه سه شهبهقه و قۆندهره.
شهبهقه بیکی کۆنی جاویشم دۆزییهوه، قۆندهره کۆنیان زۆر بوو، مه زهننه
کۆیان کردبووهوه بیفرۆشن، کهرام جووتیکیان به پیمهوه چوو، کردمه پیم،
هاتمه دهرئ چراکه م نه کوزانده بووهوه، له پشتهوه باغچهییکیان بوو، دیواری
نزم بوو، بازم دایه کۆلان، جا، چشتیکی تر زحمهت بوو، من له کۆلانی
بهروهه هاتبووم، ئیستا که وتومه کۆلانی پشتهوه، رینگای قۆناغی (پۆهان)م
نه ئەدۆزییهوه، یه عنی ئەو ماله، که شهو لهوئ رام کردبوو و فره دریکی لئ
مابوووه نه مئه ناسی. هه روا هاتم به پێدا شهویش نهومندهی نه مابوو تووشی
بیراخانه ییک بووم چرای ئەسووتا و کهسی تیا نه بوو، تنها زه لامیک له سه
قه نه په ییک راکشا بوو، بهو بهرییهوه راکشام، ئەمه نده هیلاک بووم خهوم لئ
کهوتبوو، کاتئ خه بهرم بووهوه کابرای بیراخانه چی له کهنتئ^{۱۲۳} ئاوی پیا
کردبووم شلپهم ئەهات، قه دهریکم جنیو پئ دا پئ کهنی، ناچار هه لسام

به بیان بوو، به پرسیار مالم دۆزییه وه، له سه‌ر خواجه‌نشینی به‌ردمه‌رگا که بیان دانیشتم، رووم نه‌دهات له دمه‌رگا بدهم، سه‌رمایش له هه‌موو به‌دهنی کار کردبووم، وه‌ک که‌رویشک هه‌زاره‌م ده‌کرد، که‌ییمه به‌ر په‌نجه‌ره‌ی مالتیک په‌نجه‌ره کرایه‌وه، له سه‌ردا پر قاعه‌ده‌ییک^{۱۲} پیسایێ مندالم به‌سه‌ردا کرا.

ئینجا به‌م حاله‌وه و به‌م به‌رگه‌وه چی بکه‌م؟

خۆم راوه‌شاند و ته‌کاند، که‌رامه‌وه لای ماله‌که‌ی تیا بووین، تێ فکریم له باغچه‌که‌دا فرمه‌ریک نه‌که‌ری، تومه‌ز هاتووه بزانتێ شه‌و من له کوێوه پام کردووه؟ که‌ چاوم پێ که‌وت بانگم کرد. نه‌یناسییمه‌وه، به‌ هه‌زار حال تا وتم:

- کوره نه‌لفرید.

وتی:

- خوا بنگری، ئه‌م قیافه‌ته چییه؟

وتم:

- مه‌پرسه.

ئیترا هات دمه‌رگای لێ کردمه‌وه، ئه‌وان هیشتا نووستبوون برمه‌یه ئۆده‌که‌ی خۆمان، بۆ که‌نم لێ ده‌هات، وتی:

- گورج جله‌کانت داکه‌نه.

وتم:

- ئه‌وه جلی مالی کابرای سه‌رخۆشه، بیخه‌به‌ر هانیومه، ده‌بێ بۆیان به‌رمه‌وه.

وتی:

- مردووت مری، جارێ وه‌ختی ئه‌وه نییه، زوو خۆت پووته‌وه که‌.

هه‌جیم له‌به‌ردا بوو دام که‌ن، به‌لام فانیله و کراسه‌که‌یشم ته‌ر بوو، هه‌یج نه‌بوو له‌به‌ری که‌م، دمه‌رگا کرایه‌وه که‌چه خزمه‌تچییه‌که‌، که‌ شه‌وێ ده‌ستم

کردبووه ملی به پیکه‌نینه‌وه هاته ژووری، وتی:

- ده‌ستگیران به‌خیر بیتیته‌وه چاوم لیت بوو به جلی زاواییته‌وه هاتییه
ژووری، به‌و جلانه‌وه بق نه‌هاتی ده‌ستی بک‌ه‌ته ملم؟

نه‌ختی ته‌ریق بوومه‌وه، چوو کراسیکی دانته‌له‌داری ژنانه‌ی خوی بو
هینام به‌روپشت له‌بهرم کرد و راکشام تا هه‌موویان خه‌به‌ریان بووه‌وه.
خاوه‌ند مال ناردی به شوینما، من به خه‌جاله‌تی چووم دو‌عا‌خو‌ازیم لی کرد،
وتم:

- ئە‌رۆم.

هه‌رچه‌ند له‌گه‌لم خه‌ریک بوون به‌ند بېم، به‌ند نه‌بووم، به‌خششیکی زۆریان
داینی و هاتین ملی ریمان گرت تا گه‌یشتینه‌وه ویانه.

*

موت‌ه‌رجیم ئە‌لی: کتیبه‌که زۆر بوو، ناچار لیمان کورت کرده‌وه. زۆرتی
له‌م مالی شه‌وئا‌ه‌نگه‌دا پەت پەتی زۆرتی به‌سه‌ر هاتبوو، له‌وتوه هه‌لمان
گرت به قالچهی چه‌زرتی سوله‌یمان گه‌یاندمانه (ویانه).

*

بهشی چوارهم

شاری ویانه

که گیشتینه شاری ویانه، به فرهدریکم گوت:

- برادر، وا ئیمه گیشتینه ئیره، من هر ئهمندهم بهس بوو، هرچی پارهییکمان هیه همووی بق تو و کهمانه که پشت بق خوت، من خانمه کهم ئه دۆزمه وه،

- وتی:

- برادر، ئه میش مه که به مالی کابرای مونیخی، راوهسته تو هروا به سه هلی مالی خانمه کهت نادۆزیته وه، پارهت پی نه بی سه رگه ردان ئه بی، جاری با پتکه وه بین تا جیگیر ئه بی، ئه وسای بق منیش خوا که ریمه.

ئینجا به جاده دا ئه رۆیشتن، هروا خه لک پیمان پی ئه که نین، توومه ز ئه و قیافهت و جلویه رگه ی ئیمه یه له ناو ئه واندا عیب بوو، هر ئه وهنده مان زانی به کتی بانگی کردین:

- کوره راوهستن.

- ناچار راوهستاین، هاته پیشه وه پرسی:

- ناوتان چییه؟

من وتم:

- چیت له ناوی ئیمه داوه،

شانی راته کاندم وتی:

- ئىستا تىت ئەگەيتىم كە بۆچى ناوت ئەپىرىسم؟

- تومەز ئەمە پۆلىسە.

وتىم:

- من ناوم ئەلفرىد موللەر، ھاۋرىكە پىشم فرەدرىك شوللەر.

- لە كوۆو دەين؟

- نازانم، چوزانم شاتۆى خانمەكەم لە چە شارىكە.

- كە وا بى ئىوہ خەلكى ئاوستريا^{۱۲۵} نىن.

- خىر.

- كەوا بوو پەساپۆرتتان كوا؟

- جارى تىم بگەيىنە پەساپۆرت چىيە؟ چونكو ناوى نازانم.

وتى:

- كەواتە پىشم كەون.

بردىنىيە قاپىتىكى گەرە، خۆى شەبقەى داگرت، چوۋە ژوورەوہ، ئىمەيان بانگ كرد، شەبقەمان دانەگرتبوو، شەبقەكەيان فرى داین و داواى پەساپۆرتيان كرد، نەمانبوو، ھەپسىان كردىن و پارەكەيشيان لە باخەل دەرھىتايىن، وتيان:

- دزىوتانە.

ھەردووكمانيان كرده ئۆدەيتكەوہ و كز و مات راکشابووين، خەومان لى كەوتبوو، لە پر يەكى ھاتە ژوورەوہ، پىيىكىيان پيا نايىن. كە خەبەرم بووہوہ
وتىم:

- تۆ كىي؟

وامزانى پۆلىسە، پۆقلەمەمان^{۱۲۶} ئەكا، كە تى فكرىم، سورفلتىكى چاوشىن، وتم ھەبى و نەبى ئەمە ئىنگلىزە، كەچى مېمىتىكى لىوہ ھات، وتى:

- (بیس بیس).

بیستبوم به ئینگیزی (به لئی) به . ئیتر نه مئه زانی ئه لئی چی؟ فرهدریکم ههلساند، کابرا زۆر سه رخۆش بوو، به لادا ئه هات، وتمان با نه که وئ به سه رمانا، په لان گرت دامان نا، دهستی کرده جنیو (یوو، ئار ئه ن ئه س) ئه مزانی جنیوه به لام نه مئه زانی بهر خۆم ئه که وئ یا باوک و دایکم، ئیمه هه ر پئی ئه که نین، کابرایش هه ر جنیوی ئه دا، زانی به زبان تئ ناگهین، ئینجا به دهست و ئیشاره بۆی ته رجه مه ئه کردین، هه ر دوو دهستی له راستی سه ری ئه کرد به دوو گوچکه وهک گویدریتژ و (عا، عا) ئه زه ری، به عنی ئیوه که رن. ئیمه یش به دهست ئیشاره تی ناشیرینتر و جنیومان بۆ ئه کرد تا چووین به گژ به کا، به هه ر دوو کمان ده ره قه تی نه ده هاتین، به لام سه رخۆش بوو، خستمان چارمان نه بوو، ئه ترساین، به پشتینه که ی فرهدریخ قۆلمان به ست. له پر، ده رگا کرایه وه غار دیان به فه نه ره مه هاته ژوره وه، به کیکی تری هینا هه ر له رتوه کابرا (سی سی میقاروینا) ی گرتبوه ده م، جارئ غار دیان ده سه ته یک کلیلی که وره نی به ده سه ته وه بوو، کتشیای به سه روچا ومانا، وتی:

- لیره ش بیا و پرووت ئه که ن؟

قه ده رتکی لئ داین و پۆیی، ئینجا چووم به لای ئیتالیانه که وه وتم با ئه ویش له که ل ئینگلیزه که دا به ک نه که وئ وتم:

- (بونه سرا، سنیۆر) "به عنی ئیواره به خیر".

زۆری پئی خۆش بوو وتی:

- (تاباکو).

زانیم داوای توتون ئه کا، به ره ورووی ئینگلیزه که م کرده وه، دهستی برد بۆ کیسه توتونه که ی، نهیدایئ، چوون به گژ به کا، ئیمه ئینگلیزه که مان بۆ گرت تا کیسه توتونه که ی لئ سه ند، قنده بیکی لئ پر کرد و کیسه که ی دایه وه،

نیتر دهنگی نه‌کرد، ئینجا مایه‌وه سه‌ر ئاگر، هیچمان کبریتمان پی نه‌بوو، له بن میچه‌که لامپاییکی بچکۆله ئه‌سووتا، ده‌ستمان نه‌ینه‌که‌یشتی، به هه‌موومان ئینگلیزه‌که‌مان ئیقناع کرد چوومه‌سه‌ر پشتی، بۆریه‌ی لامپام دهره‌ینا سا قه‌نده‌م داگیرساند و ئینگلیز له پر میشی هاتنی و خۆی راوه‌شاند منی خسته‌ خوارئ و لامپایش کوژایه‌وه و نه‌وته‌که‌ی به سه‌رما رژا غاریدیانه‌کان به راکردن هاتن، دیسان سه‌ر و کویلاکی ئیمه‌یان کوتایه‌وه، وتیان:

- خه‌ریکن را‌که‌ن؟ نیتر چراتان بۆ داناگیرسینین، جا به تاریکی دانیشن.

سه‌یریکی زۆر خۆشمان بوو، به تاریکی ئینگلیز ئه‌یگوت: (یوو ئه‌ر ئه‌ن ئه‌س) ئیتالیان ئه‌یگوت: (سی سی دووره‌ میره). زۆری پی نه‌چوو، یه‌کیتی تریان به تاریکی کرده‌ ژووره‌وه (وی وی ناپسنت) ئه‌ویش فرانسز بوو، کابرای فه‌رمنگ که به تاریکی هاته ژوورئ، پی نا به ئینگلیزدا، ئینگلیز لپی راست بووه‌وه، دایه به‌ر زله. تیک هه‌لچوون، که‌وتن به سه‌ر ئیتالیانییه‌دا ئه‌ویش راست بووه‌وه که‌وته شه‌ره‌ زله. منیش وتم:

- فه‌ردریک راسته‌وه به، ئیمه‌یش هه‌ر کامیکیانمان هاته ر‌هت پیاکتشین سا له‌م کیشه و گیره‌یه‌دا هاتینه راستی په‌نجه‌ره، سه‌ری ئینگلیزی پیا که‌وت، په‌نجه‌ره شکا. له شرنکه‌ی په‌نجه‌ره غاردیان هاتن، فه‌نه‌ریان پی بوو، هه‌موو خه‌تایان کرده مل ئیمه. دیسان قه‌ده‌ریکیان لی داین، نیتر زۆری نه‌مابوو رۆژ بیه‌وه، وتیان:

- چی ئه‌که‌ن بیکه‌ن؟ مه‌پرسه به چه‌ حالئ رۆژمان لی بووه‌وه، پۆلیس هاتن بریدینیانه لای قومیسەر، ئیستینتاقیان کردین، ئه‌وه‌له‌ن وتیان:

- ئیوه‌ جنگانه‌ن (دۆمن)،

وتم:

- ئەگەر دۆم بووینايە وا بە ئاسانی نەدەمکەوتینە داوی ئۆپووە.

وتیان:

- ئەم پارەيەتان لە کۆی بوو؟

وتم:

- لە مونیخ شەویک ئاھەنگمان بۆ (یۆهان برۆمەر) کردووە ئوھە پێ

بەخشیوین،

وتیان:

- ئۆف، زۆر چاکە، ئەگەر ئۆپو لە مالی ئو پیاوھ بووین بەرتان ئەدەین،

وتم:

- چۆن ئەزانن ئیمە لەوێ بووین؟

وتی:

- بە تەلغراف ئەپرسین.

وتم:

- تەلغراف کێیە و چۆن ئەگاتە مونیخ؟ ئیمە ئەزانن مونیخ چەند دورە،

خۆ ئو لە ئیمە ئازاتر نییە.

قومیسەر توورە بوو وتی:

- قەشمەریمان پێ دەمکە؟

وتم:

- نەوہ لالا.

وتی:

- ئۆپو کە بە ریتدا هاتن^{۱۲۷} ناو بەناو نەتاندی دار داچەقاوھ و تەلی

بەسەرھوھیە.

وتم:

- به لئی وه لآ دهمدی، به لام وام ده زانی ئه وه بۆ ئه زهویانیه کهس به ناویا نه روا، چونکو لای ئیمه له دهوری زهوی دار دهجه قینن تهلبهندی دهکهین.

ئینجا ئیجگاری تووره بوو، ئیمه ی کردهوه بهندیخانه.. دهمی ئیواره بانگیان کردینهوه.. ئینجا به پیکه نینهوه به ره لآی کردین و پاره کهیشی داینهوه. وتم:

- بۆم بۆمیره بزائم تهواوه.

دیشان کهر ترییه برایه تیمان، تووره بوو، وتی:

- بۆچ تۆ به ژماره داوته به ئیمه؟

وتم:

- نه خیر هیشتا خۆیشمان نه مانژماردوه..

وتی:

- لاچن له پیش چاوم.

ئیتتر هاتینه دهی. تا تیامانا بوو پامان کرد. خه لکی کهوتنه دوومان..

وتم:

- فرهدریک با دهستی جل بکیرین خه لک به پیامان بزائن.

منداللی گوئی لئی بوو. وتی:

- وهرن بتانبه مه موغازهی جل.

پیشمان کهوت بردینه موغازه یهک. وتی:

- تاقمیان دهوی.

خۆی پۆیی کابرا چوو تاقمی جل و قایشی ولاخی عه ره بانهی بۆ هیناین.

ئیمه تووره بووین. وتمان:

- خۆ ولاخ نین.

وتى:

- بۆچى ئىۋە غەربانەچى نىن؟

- وتم: نەخىر.

وتى:

- كەۋاتە بۆ خۇتان باشە.

لەۋ قسەيەك و لە ئىمە قسەيەك، چوۋىن بە گۇ يەكدا.. دىسان پۇلىس

پەيدا بوو. وتى:

- خۇ ئىۋە ئىستا لە بەندىخانە ھاتنە دەرى.

- وتمان:

- چى بگەين؟ ھاتوۋىن دەستى جىل بگىرىن، پىاۋە تاقمى و لاخمان دەداتى.

پۇلىس پى كەنى، بىرىنىيە موغازەى مۇدىل، ھاتن بە پىرمانەۋە و

جگەرەيان داينى.. وتيان:

- جلى چۇنتان دەۋى؟

وتم:

- جلى پىاۋەمکانى ئەۋ شەۋەى مالى يۆھان.

وتيان:

- باشە. ئەم جىلانەيش لە فابرىقەى يۆھان كراۋە.

دەستى جلى بالو^{۱۲۸} - يان بۆ ھىناين^{۱۲۹}

*

جلدی دووہم

پهندی به پیری

کاتی دهستم کرد به پرمانی که مانچه ژمن، دل و دهر وون گهش و پروون بوو،
هموو کهس نارمزووی قسهی خویش و پیکه نین و خویش رابواردنی نه کرد. بق
جلدی دوهم زور کهس پرووی لی نام، نهوسا دهستم نه ده پرسی، تا هات
کاغز و مهر مکهب و خوارده منیش گران بوو، نیتز وتم رابورد، نهو کتیبهم بق
تهواو نابی.

لهم چنداندها پرژتیکی خویش به هوای "هواوی دهشت" چوومه که ناری
ناوی بهنده کهی ژورر مالی خومان، لهوی نازهنینیک شوینتیکی شاعیرانهی
هه لبرژاردبوو لهناو چیمهن و گولزارهدا، کتیبیکی به دهستهوه بوو، دوو
مندالیش نه مدیوه و دیویان کرتبوو، وهک دوو بالی پیری، تیشکی پرژه که
دابوویه پروومت و گهردنی و لهویوه له سهر کاغزتیکی کتیبه که بریقی
نه دایه وه، خو من به ناو و داو پیرم، به لام به راستی له راستی نهو جوانییه،
عیشق و جوانیتیک گه رایه وه و گری دام و کوری دایه دلم. هیزی پیم نه ما،
خوم دا به سهر کالۆکه که ما و به لاره وه هه لوهستام، مهولهوی نه فرمی :
عاشق به سهد سالی بلووغ نه بی، تا نهو ده مه، دم و لیزو و سیوی وام
نه دیبوو. نه مناسی تومه ز نهو منی نه ناسی، له بهرم ههستا، ئیختیار بی
ئیختیار بوو به شاعیر، نه موست بیدوینم، پرسیم:

- له کوپوه که وتیته نه چیمه نه؟

من وهم زانی نه لی له به هه شته وه، که چی وتی:

- له سهرقه برانه وه.

نیکتی مهولهوی و نامینه خانی له زیاندا دیبوو، منیش خاومندی پرووچی

مهولهوی بووم، وتم:

- ئەی بۆچ؟ لە ئامینهخان خۆش و جوانتر؟

وتی:

- ئەوه نییه تۆم کیشایه بەردەمی خۆم.

ئامینهخان که مهولهوی وتبووی ئەی بۆچ؟ یه عنی تۆ چوویتە سەر قەبران بۆچ مردوو زیندوو نەبوونەوه؟ ئەویش وتبووی ئەهلی دلی وەک تۆیان تیا نەبوو. ئەم بە شیوهیکی بەخۆدا راپەرمووی وای گەیاندا که ئەومته تۆم زیندوو کردووتهوه، رۆخسار و گوفتار ئەمه.

منیش بۆ بیانوو ئەگەر پام که بیدوینم، وتم:

- ئەوا تۆ گەیشتم رۆحی مهولهوی بۆ تۆ باشتر ئەزی و بە شیعر ئەدویتی. که وا بوو تۆم بگەیتنه نووری مانگ له رۆژهوهیه بەلام مانگ بەشەو بە شەوقه، من مانگ له رۆژدا ئەبینم، ئەمه چیه؟

- وتی:

- قوربان شاعیر، نایێ له فهلکییات بدوێ، هەرچی شاعیریک که تەشبیهی جنسی لەتییی به مانگ کردووه، هەموو سەهون، چونکه مانگ کورە، شەوقی له رۆژهوهیه، یه عنی سۆز و عیشقی کور له کچهوهیه، بەلام ئەمه واتە کۆنه، سۆز و عیشق نەماوه، نیستا پاره و سواره باوه، منیش ئاویتنەم نییه، مەگەر تەماشای دلی تۆ بکەم، شاعیر زۆریان خەیاڵین.

زۆرتر نەدەلوا راپهوستم، هاتم برۆم، وتی:

- نەتزانێ، ئەم دوو کتیبه چین وا هیناومه لەم شوێنه شیرینه ئەیانخوینمەوه؟ یه کتیکیان مهولهوییه و ئەووتر که مانچهژەنه، مهولهویت تهواو کردووه بەلام که مانچهژەن مەراقیتکت تووش کردووین نابریتتهوه، تۆ نەگەر بۆمان تهواو نەکهی.

بەو سۆزهوه و بەو شیوه شیرینه هیچ چارم نەما بەلینم پێ دا ئەوا به

یاریده‌ی خودا دستم پی کرد، رهنگه ئەو له مەراق دەرکەم، بەلام مەراقی
چاک بو من ماوتەتووە که نەمزانێ کێتیه؟ ئیستایش هەر ئەپرسم نازانم کێ
بووە. هیچ شک و شوبههەم نەماوە که پەری بووە، ئەگینە سۆراغم ئەکرد، خۆ
من کێوی قافم دیوە، ئەو هەموو گورجییە بەریانەم چاوی کەوتوو، وینە
ئەو نەبووە، وا بەرزە یۆنای ناکەم^{۱۳}.

نیمه سه‌عاده‌تی ئه‌لفرید موللر و یاومره‌که‌ی فرهدریخ شولله‌رمان له مه‌غازهی کۆستیم، یه‌عنی تاومی چاکه‌ت و پانتلۆن به‌جۆ هیشته‌بوو، ئه‌که‌رنا ئیستا جل و جه‌والمان بۆ بکرینایه‌ جله‌کانیان ده‌میک بوو درابوو، به‌رکه‌ت دا، تازه‌ شاگردکه‌ چوو ده‌ستۆ جلی بالووی بۆ هینا. جا بئینه‌وه‌ سه‌ر ئه‌مه‌، ئه‌لفرید خۆی بیگێرتنه‌وه‌، ئه‌لێ:

– که‌ جله‌کانی هینا، مه‌غازه‌جیه‌که‌ بردینه‌ ژووریکێ تاریکه‌وه‌.

وتی:

– لێره‌ خۆتان رووته‌وه‌که‌ن، که‌س چاوی لیتان نییه‌.

تۆ فکریم له‌ودوو په‌رده‌که‌وه‌ شاگرد فیه‌قه‌فیک پۆ ده‌که‌نن، من سه‌خت بووم^{۱۳۱}، ته‌مام بوو رووت نه‌بمه‌وه‌، مه‌غازه‌جی به‌ زبانیکی خۆش وتی:

– ئه‌م رووتبوونه‌وه‌، هه‌چی تیا به‌سته‌ نییه‌، هه‌رچی بۆ بۆ جل کړی لێره‌ رووت ئه‌بیتنه‌وه‌، خۆ ئێوه‌ ژن نین هه‌چتان ده‌رکه‌وێ.

تۆ فکریم، فرهدریخ له‌ پێش منا رووت بووه‌وه‌، زاتم شکا، رووت بوومه‌وه‌، ته‌نها ده‌رپیکه‌م له‌ پێدا بوو، به‌جاری شاگرده‌کان ده‌ستیان کرد به‌ پیکه‌نین، سه‌گبایکیان وه‌ک سه‌یری تیا ترۆچی بکا به‌ پراوه‌ پراوه‌ چه‌پله‌ی بۆ لێ دام. من له‌ کابرای مه‌غازه‌جی تووره‌ بووم، که‌چی به‌ پیکه‌نینه‌وه‌ ده‌ستی برد دانته‌له‌ و فیه‌ستۆی ده‌رپیکه‌می نیشان دام، تومه‌ز ئه‌و شه‌وه‌ی له‌ مالمی یۆهان پیس بوو بوو، که‌چه‌که‌ ده‌رپیی خۆی دابوومی، به‌ ده‌رپیی ژنانه‌وه‌ هاتبووم، هه‌یچ له‌ بیرم نه‌بوو ده‌رپۆ بگۆرم، کاری راست بۆ شاگرده‌کانی دوورخسته‌وه‌، چوو ده‌رپۆ و فانیله‌ی پیاوانه‌ی بۆ هینام، ئه‌وانه‌م گۆزی، له‌

سەر ئهوه كراسىكى (قوله) داريان له بهر كردين، به لام به خهكهى زۆر رهق بوو، ملم دانه نه وييهوه، وتم:

- بابە من ئەم تەوقە لەعەتەم ناوئى.

- هەرچەند هاوارم كرد ئه هه ئه يگوت:

- ئۆف ئۆف چەند تەتەيه.

- ئينجا بالتۆلۆنى له پى كردين كه يه لهك و فيراقه كه مان^{۱۳۲} له بهر كرد، بردين يانه بهر ناوتنه، له پشت هوه ئه و منده دريژ بوو وهك كلکم لى پروابى وابوو، دهستم برد دای كه نم، مه غازمچى وتى:

- نامەرد نه كهى، پياوى زۆر گهوره ئه مانه له بهر نه كهن، تۆ خۆت بچووگ مه كه رهوه.

- ئيتر خۆم نه شكاند وتم:

- حيساب بکهن جله كانمان بايى چەنده؟

وتى:

- جارئ زۆرتان ماوه.

- نيازت وايه هه موو پروپاتال و جل و جه والى مه غازمه كه مان به سه را ساغ بکه يه وه؟

- دهباشه .. ئەى به سه رى پرووت نه گه پىزن؟

ليکم دايه وه، راست نه کا، وهك ئەم زه مانه نييه به سه رى پرووت بگه رىين، ئه وسا به هه رچى سه رى پرووت بوايه ئه يانگوت سه رى پرووت به دواى كهر.

دوو شهبقهى دريژى سيلنده ريان بۆ هينايين. حيسابى كرد، بايى نۆ ليره و نيو بوو، به خه شيميان زانيوين يهك و دوو پارهيان لى سه ندين، گوايه ئيكرام، يهكى باستوونىكيان به خۆرايى داينى، ئينجا وتمان كه واته جله كو نه كانمان لى بکرن، وتيان كو نه فرۆش نيين به لام به شاگردمه كه دا ئه ينيترم

بیفرۆشی، ئیتمە لەوێ دانیشتین، شاگردەکه جلەکانی برد قەدەرێکی پێ چوو، ھاتەوہ نیو لیڤە بۆ ھێناین، ناچار وەرمان گرت و ھاتینەوہ دەری.

تورەمەکی کەمانەکەم بەو جلانەوہ لەبن باخەلدا بوو، پیمان نایە کۆلان و خەلک دەستیان کرد بە پیکەنین، ئەو دوات بپێ تەپپیر، لە ھەموو شوێنی رووھی حازرە پیمان پێ ئەکەنن، گوتمان نەدایێ، چووینە ئوتیلێک، وتم:

– ئۆدەییکی دوو کەسیمان ئەوێ.

بردینیان لە ئۆدەیی بەردەرگا کە قەیدیان کردین و لە قاتی سەری ئۆدەییکی تریان نیشان داین چووینە ژووری، کەمانەکەم بە سنگیدا ھەلئاومسی، نەختی دانیشتین، ماندوومان ھەسایەوہ، وتم:

– فرەدریخ با نەختی بچینە دەرەوہ بگەرێن، بە زۆر و بە خواھشت ملی دا بێ، بەلام وتی:

– ئەلفرید تۆ بۆ قۆزییەتی ھاتووی یا بە شوێن یارتا بگەریت؟

ھەناسەیتکم ھەلکیشا وتم:

– بە خوا راست ئەکەوی وتی ئەو کاتبەیی ناوی ئیمەیی نووسی پیاوێکی زیرەک و نازک دیار بوو، بابچین بزانی ئەو چیمان بۆ ئەلی.

چووین سلاوێکمان کرد و لەبەرمان ھەستا وتی:

– ئەمر کەن.

وتم:

– ئیمە غەریبین ئافرەتێکمان لێ گوم بووہ، بە شوێن ئەوا ئەکەرێن، تەدبیرمان چییە؟

وتی:

– تەدبیر ئەومتە ئیعلان بەدەن بە غەزەتە.

– غەزەتە چییە؟

ئەحوالى غەزەتەى تى گەياندىن، وتم:

- كەواتە، كاغەزىك و قەلەم و دوتىتىكم بدەرى خۆم ئىعلانەكە ئەنووسم، تەبەقى كاغەزى دامى و قەلەم و دوتىتى نايە بەردەم دەستم بە نووسىن كرد: ئەلفرىد موللەر ئەفەندى لە ئىيالىتى ناویرا لە دېيىكى بچووك زۆر دەمىكە لە دايك بووه، خەبەر دايكى ئەماوه، لە باوك بووه هەژدە سال لەوئى ژياوه، دوايى باوكى دەرى كردووه، لە پى بە خزمەت خانمەكەى و تەپپىر كەببوه، لەگەل خۆيان بردوويانە، ئەو دوو ئافرەتە و عەرەبەچىبەك و چوار بارگىرى لى گوم بووه، بە شوپىن ئەوانا هاتووه (ويانە)، قەرار وابوو كە ئەوان بىنە ويانە.

ئەلفرىد موللەر ئەفەندى كەمانىك لى ئەدا، هەرچى گوپى لى بى عاشقى كەمانەكەى ئەبى، زاتەن ئەوانىش لە بەر كەمانەكەى خۆشيان ئەوئى، ئىستا هاتووتە ويانە جەلكانى ئەو شەهوى مالى يۆهان لەبەردا ئەماوه، كالتە بە دەرىكەى بكن، ئىستا بە فىراق و شەپقەى سىلندروه پياوتكى ترە، كەس ناياناسىتەوه، كەمانەكەى لە ژوور سەرى هەلئارەستىوه، لە شوپىن ئەو ئافرەتانە ئەگەرئى كە لى گوم بوون، تا نەياندۆزىتەوه، ناويان نالىت، نىهايەت ئەمەندە ئەلئى خانمەكەى كچىكى زۆر جوان و شىرىن و قسە خۆش، ئافرەتەكەى تر، تەپپىرىكى مۆن و دەنگ زل، هەمىشە پى ئەكەنى، وايش پى ئەكەنى وەك بەرد بە بەردا بەدا، ئەم دوو ئافرەتە هيجيان لە يەك ناكەن و بە تەقدىرى خوا هەمىشەيش بە يەكەون، ئەرابەچىبەكەيان زۆر توورپە، پەنگى بارگىرەكانم لەبىر چوووتەوه، بەلام ئارەبانەكە لە پشتەوه جى خزمەتچى هەيه، ئەلفرىد ئەفەندى لە ئوتىل ئەبى، هەر كەسى ئەوانەى دۆزىوتەوه مژدەى خۆى بسىنى هۆۆۆ...

كاتبەكە لە پشتەموه سەبرى نووسىنەكەى ئەكرد، جار جار بزه ئەيگرت،

وتى:

- کاکه ئەم ئیعلانه زۆر دوور و درێژه، پارەى زۆرى ئەوێ.

وتم:

- قەید ناکا.

دامى و ئەویش ناردى بۆ غەزەته.

چووینەو ئەدەكەى خۆمان، لێى راکشاین، سا زۆرى پێ نەچوو، بە
بەلەبیتكەیهكى له دەرگای دا، وتم:

- خۆ دانەخراوه بۆچى لێى ئەدەى؟

- تى فكریم غارسۆن هاته ژوورێ (روهرانس) یكى كیشا (كورنۆش)

وتى:

- سەعادەتى ئەلفرید ئەفەندى تەنەزول ئەفەرموون تەشریفتان بێنە
خوارێ بۆ سألۆنى نان خواردن، كه تابل دۆت نان ئەخۆن.

وتمان:

- باشه وا هاتین، هەلساین چووینە خوارێ، سألۆنىكى گەرە بوو، پیمان
نايه ژوورەوه، هەموو دەستیان كرد بە پێكەنین. فەردیخ وتى:

- ئەلفرید خۆ تەریپر لێره نییه، ئەمانه بۆچ پێ دەكەنن.

نیازمان بوو بگەرتینەوه، غارسۆن^{۱۳۳} بە پروویكى بەشوشەوه وتى:

- ئێوه بە شەپقەوه هاتوونە ژوورەوه و شەپقەكان بدە بە من، خۆتان
فەرموون دانیشن.

چووین له كەناریكەوه له سەر ماسەیتك^{۱۳۴} دانیشتین بەكێك هات وتى:

- چى مەیل ئەكەن؟

- چیتان هەیه؟

هەر له خۆیهوه ئەویش پێ كەنى، چوو كاغەزىكى درێژى هێنا، دايه دەست

من، وتى:

- ئەمە لیستە، فرەدریخ خۆئندەوار نەبوو، من خۆئندەمەو، ئەو گوتی
کرت، نووسرا بوو:

- بیفتک

- چییە؟

- منیش نازانم

- لای بە.

- پرووزبیف

- چییە؟

- نازانم

- فرۆی دە

- ئاوی گۆشت

- گۆشتی تیاپە؟

- با، لە غارسۆن پرسین

- نەک عەیب بۆ

- بووکی ئینگلیزی

- مائی ئینگلیزم ناوی

- سەلاسە ئیتالیا^{۱۳۵}

- ھاه ئەمە باشە

غارسۆن لە بشتمانەو وێستاوہ توند دەمی خۆی کرتووہ خەریکە ئەویش

پۆ بکەنۆ، لیتی توند بووم وتی:

- تۆیش بۆ ئەدەب پیمان پۆ دەکەنۆ؟

- وتی:

- ئەستەغفیروللا، باویشک ئەدەم.

- سا، كهواته برۆ سه لاته بيته
- قوربان به سه لاته تير ناخۆن، چشتيكي له پيشهوه بخۆن، ديسان
ليستهكهى دايهوه دهستان، خويندمهوه:
- فيلهتوو
- گۆشتى فيل چۆن نه خورئ؟ فرووج،
- هاه گۆشتى مريشك خۆشه، ئويش خۆشاوى سئو،
- نايه ئويش به سهردا نه خۆينهوه؟
- به غارسۆنمان گوت:
- دوو قاپ خۆشاوى سئو، دوو مريشكى سوورهوه كراو يشمان بق بيته.
- هه موويان به جارئ بئيم يا، يه كه يه كه؟
- هه موويان به جارئ بيته، با نه وئنده چاوه روانى نه كهين، دلتيا بين.
- غارسۆن رۆيى، لهو سه رهوه دهستيبيكي^{١٣٦} هئنا، شەش قاپى له سەر بوو
له بهردهمى دانايين. سا، ئه و نه مانه تهى دانا ته ماشام كرد، نافرمته كان
هه موو كه وچك و چه تاليان داناوه، سه يري ئيمه دهكهن، هيشتا ئيمه
هيچمان نه كردوه، ليتمان بوون به جاسووس تى فكريم غارسۆن باقهيى
كه وچك و چه تال و كترد و دوو باگردين شووشهى هئناوه كه وچك و چه تالى
له سەر دانئين، به خوا ئيمه دهستان بۆ هيچيان نه برد، قۆلمان لى
هه لمالى و به چنگ به ربووينه سه لاته كه، وتمان با جارئ له پيشهوه نه مه
بخۆين ئيشتيهامان بكرتتهوه، سه لاته كه سرکهى زۆر پيا كرا بوو، ترش
بوو، خۆشاومان به كاشيبه كه به سەرا ههلقوراند ده ممان شيرين بيى، خۆش
بوو ده ميتم بق ته قاند له پر له هه موولايتكه وه قاقاي پيكنين پهيدا بوو، ناوړم
دايهوه هه موو به ئيمه پى دهكهنن، وتم:
- فره دريخ چى بوو؟ وا ديسان بووين به مه سخه ره؟

وتی:

- نامەرد، ئابروویان بردین، وا بزاتم هی ئەویه که به کهوچک و چەتال
نەمانخواردوو، با ئیمەیش دەست بەدەینه کهوچک و چەتال،

رۆژن زەیتوون و ترشاو و سەلاتەکهەمان بە دەستەوه بوو پەچەتە^{۱۳۷}
جوانیان لەناو پیالەیی ئاوخواردندا وەک فەنەر بە چین چین قەد کردبوو،
هینامان دەستمان پێ سپری و چەتالمان لێ گرت بە دەستەوه، خۆ تەنھا
مەریشک مابوو، فرەدریخ نووکی چەتالەکهی لە مەریشک گیر کرد، بە جارێ
هەمووی هەلگرت، بە گاز تێی بەربوو، منیش وتم بە خوا ئەمە باشە، بۆچ
هەموو جارێ لێی ببچرم و دای نێمەوه، وەک ئەو چەتالەکهەم تێ چەقاند و
هەلم بێ، تومەز زەریف لێی گیر نەبوو بوو، لە چەتال بەربوو پەپییە
خواری، توولەیی مادامیک لە بن مێزەکهەدا بوو پەلاماری دایێ فراندی.
فرەدریک هات توولە بترسینێ و پێی فرێ داتەوه، بە دەنگێکی بەرز وەک
کهەمال لە توولە وەپری (حەپە حەپ)، توولەکه ترسا مەریشکهکهی فرێ دا، بە
جارێ لێیان کردینە چەپلە پێزان، ئینجا توولەیش لێمان کهوتە وەپین،
ناچار هەلساین و پامان کرد، چووینە ئۆدەکهی خۆمان.

گارسۆنەکه شەپەکانی بۆ هیناینە سەری و پارەیی خواردەمەنیشی لێ
سەندین، شەوی زۆرمان برسی بوو، سەد ئاواتم بە توورەکهکهی ئەووەل رۆژ
خواست که لە مائی باوکم قنچکه پاسدیرمە و لەتکه هەرمیم تێ کرد بوو،
سبەپنی فرەدریخ وتی:

- ئەلفرید من رووم نایێ جارێکی تر بچمە خواری.

منیش وتم:

- راست ئەکهی جارێ من زۆر ماندووم و بەیانیش زوو هەلەدەسم با
بنوون.

سا لەسەر جێ راکشاین، فرەدریخ وتی:

- کاکه شهوقی لامپاکه له راستی چاومه، فیزی چرا نهبووم، خهوم لی ناکهوی، با نهختی کزی بکهین.

لامپا له ناوهراستی سهقی ئۆدهکه به هیچمان نایگهینی، چی بکهین؟ میزیتی خریان دانا بوو، سوراچی ئاو و بارداخی لهسه بوو، شووشه و مووشه مان لابرده، میزمان کیشایه راستی لامپا. بقئهوانه خۆم خیرام خۆم ههلهدایه سه میز، دهستم نهگهیشه راستی پلیتهی لامپاکه کزی بکه، نهختی خۆم ههلهدا، دهستم گهیه راستی دوگمهی فتیلهکه، بام دا له پهله پهلیباندان ئهوهندهم بادا بوو به جارێ کوزایهوه، له تاریکیدا ماینهوه، به پهلهکوئی دهرکاکه م دۆزییهوه، چوومه دهرهوه، پارهوهکه چرای لی ئهسووتا، بانگم کرد:

- هۆ هۆ کئی لهوئیه؟

دهنگیکی نازک جوابی دایهوه، وتی:

- فرموو.

که هاته پتیشهوه روانیم ئافرهتییکی جوانه، شهرم لی هات بلیم وهره چارمان بق داگیرسینه، وتم:

- خزمهتچی ئووتیلیم ئهویست.

وتی:

- فرقی نییه منیش مووهزمفم.

عهجانیم لی هات، ئافرهت به شهو ئیشکچی ئوتیل بی وتم:

- خانم تو هیچ ئیشی ترت دهست ناکهوی؟ وا بهشهو به دیار ئه

پیاوانهوه ئهبی.

- خۆ مشتهریهکان هه موو پیاونین، ئافرهتیشیان تیاپه.

- ئهئیه ئهگه پیاوتکی بیژن و بیکهس لیرهدا بی بهزمیتان^{۱۳۸} پیا نایی؟

- ئىمە بەزە بېيمان پيا بېتەوہ بلىڭين چى؟ خو ناچينە باخە ليان، چونكو بىننامووسيمان لى بېينن، دەست بە جى جوابمان ئەدەن.

- لەبەر چرا، سنگ و گەردنى وەك ئەلماس ئەدرەوشايەوہ، قەت واش نەبووم، بەلام ئەزانم عەشقى جەكانم بوو، چى بوو، وەختە بوو بۆى شىت بىم، وتم:

- ئىنجا ئيوہ ئەگەر بە دزىيەوہ رەحم بە كەسى بكن، نيو سەعات لەگەلى رابويزن، كى پىي ئەزانى؟

- جارى كۆم نابى، دووم فير ئەبين.

لەم گەفتوگۆيەدا بووين، دەنگى زىلىك هات، وتى:

- بە دوعا، من بانگ ئەكەن.

راى كرد، رۆى، قەدەرئى لەبەر سەرما وەستام نەهاتەوہ، ناچار چووہە ژوورەوہ، بە پەلەكوتى جىگاكەم دۆزىيەوہ، بانگى فرەدرىكم كرد، لە هەزار سالان راست بووبووہوہ، منىش سەرم كرد بە ژىر جىگادا راکشام، ئەمما تا درەنگى ئەو سنگ و گەردنەم لە پىش چاو بوو، خەوم لى نەدەكەوت، ناچار ئاخىرى نووستم، دىتە درەنگ نووستبووم، بەيانى درەنگ خەبەرم بووہوہ، بە وەللا خەبەرم نەبووبووہوہ، كاتبەكە هەلى ساندەم، غەزەتەيىكى بە دەستەوہ بوو، وتى:

- وا جوابيان داويتەوہ.

لە خوڤشيانا گەشكەدار بووم، دەستم كرده مىلى كابرا، توند هەلم گوشى، هەر ئەوئەندەى پى كرا، غەزەتەى فرى دا و راى كرد، بۆى دەرچوو. ئىنجا هاتەوہ ويزەى فرەدرىك، نووستبوو، خۆم دا بەسەريا، وەختە بوو هەموو پەراسووى بشكىنم، چاوى كردهوہ، وتى:

- (وہە وەحە) بۆچ وا بەلەسە بووى؟

وتم:

- کوره راسته وه به، سهیرکه ئەم غەزەتەیه بخوینەرەوه،
له تاواندا له بیرم نەبوو که نەخویندەوارە، وتی:
- کابرا تۆ بۆچ عەقڵت شیواوه، کهی من خویندەوار بووم؟
وتم:

- وا بۆت ئەخوینمەوه، گویت لێ بێ. بۆم خویندەوه، نووسرابوو:
ئەفەندی ئەلفرید موللەر

ئەوژنەیی له دواى ئەگەرپیت، من ئەیزانم، ئەودوو ژنە، کچەکهیان ناوهکهی
حەرفی پیشهوهی یا دەنگدارە یا بیدەنگە، بالایی نە کورته، نە درێژە، پەنگی
نە سپییە نە ئەسمەر، چاوی نە گەرمیە نە بچووک، لووتی نە کورته نە درێژ،
ئیسواری وەرە (قافەوین)^{۱۳۹}، لەوێ تەفسیلاتت ئەدەمێ، که خویندەمهوه
فرەدریک سەریکی لەقاند وتی:

- هەیی هەیی بەم خەبەرە میقائیللا ئەدۆزیتەوه، جارێ پیم بلێ حرووفی
دەنگدار و بیدەنگ چیبە؟ ئەوانە چین وا ئەبارینن، دەنگ ئەدەنەوه؟
وتم:

- فرەدریک ئەم چەنە بازیبەت له چی؟ هەلسە خۆت کردەوهکه بابچین بۆ
(قافەوین).
- وتی:

- مردووت مرێ تۆ هێجگار فرت بەسەر دنیاوه نەماوه، پارچە کاغەزەکهی
که ئەآییت ئەبارینن، وتووێ ئیسواری وەرە، تۆ هێشتا هەتاو نەکه وتووێ
که وتووێتە سەما.

- ئاخر فرەدریخ نازانی چه ئاگرێکم تێ چوو. ناتوانم دانیشم، هەلسە با
بکەوینە کۆلانیان.

ئێتر خوا حەقە، فرەدریک سەریچیی نەکرد، هەلسا و شوینم کەوت

چووینه دهری فرهدریک وتی:

- ئیمه بچینه دهری بکوینه کۆلاناں گوم ئهبن، با یهکی پهیدا کهین
را بهری و شارهزاییمان بۆ بکا.

ئیمه له م گفتوگۆیهدا بووین، یهکی له دوامانهوه گوپی قوت کردبووهوه.
ناورمان دایهوه هاته پیش دهممان شهپقه کهی داگرت (په وورانس)
کهنووشیکی برد، وتی:

- وا بزانه ئهفهندییهکانم تازه ته شریفیان هیناوهته ئه م شاره و شارهزا
نین، ئهگه ئارزوو ئهفرموون له خزمهتیاندا دیم ئهگه پین را بهری دهگه م.
زۆرمان پی خوش بوو، وتمان:

- های های وهره له که لمانا بزانه لیره کوئی خوشه بچین وهقت را بو پین.
وتی:

- باخچهی حیواناتی ومحشییه، یه عنی درنده خوشه.

که وای کوت، من داچله کیم، وتم:

- برادهر درنده پیاو ئهخۆن.

وتی:

- خیر زۆر توند بهستراونهوه، ناتوانن جم بدن، سه پریان خوشه.

وتمان:

- که وایه با بچین بۆ ئهوی.

سا، ئیمه ئه ممان وت و نهوت، کابرا رای کرد کورج نه را به چییکی بانگ
کرد، سوار بووین و کابرایش هات له بهرده ممانا قوت بووهوه، فرهدریک لپی
پرسی:

- بی قهیدی بی، ناوت چییه؟

وتی:

- (مؤرئس)ی خزمه تڪارت.

نیو سهعات پڙیشتین گه یشتینه بهر دهر گانه یٿکی^{۱۴۰} زور گه وره، له وئی
دابه زین، پاره ی ئه رابه چیمان دا، مؤرئس وتی:

- پاره بدن بلیتی دوخوولیبه وهرگرم.

وتمان:

- دوخوولیبه چییه؟

وتی:

- ئهی هه موو مه سرف و بینا و پاسه وان و خوراکی ئه مه حیوانانه
خوراییه؟

- پارهمان دایی بلیتی وهرگرت.

که چووینه ژوره وه هه تا چاو کار بکا باخچه بوو، له پیشدا وهم زانی
هیچ نه بی به قهه باخچه ی شاتوکه یه، که چی ده ئه وهنده زل بوو، جارئ له
سه ر پئ ئه مبه ر و ئه و به ر نزیک به په نجا دار چه قیبوو و لووته وان هی بؤ
کرا بوو، له سه ر هه ر دار تک ته یر تک هه لئیشتبوو. ته ماشای خه لکیان نه کرد،
پرسیم،

- ئه مانه چین؟

مؤرئس وتی:

- ئه مانه تووتی یا پاپاغانیان^{۱۴۱} پئ ده لئین، قسه ئه که ن.

وتم:

- نا.. ئینشائهللا ته یریشمان لی دینیه زبان.

کابرا وتی:

- خو ئه مه چشتیکی گران نییه، هه ر ئیستا من ئه یاندوینم.

چوو به لای په کتکیانه وه، رووی تی کرد وتی:

- به یانیت به خیر.

تهیرمهکش دوندووکی داچه قاند راست و رهوان وتی:

- به یانیت به خیر.

من لهمه عه جائییم لی هات، مؤریس پیم پی کهنی، منیش قینم هه لسا

وتم:

- وا نه زانی من نه مانهم نه دیوه؟ من لهمه عه جایبترم دیوه، باوکم
تووتییکی بوو هه موو جارئ که کاغزه زی بۆ شوئینیک بنووسیایه،
سفارشی^{۱۴۲} تووتییه که ی نه کرد. نهو بۆی نه نووسی.

مؤریس هیچ نه شله ژا، وتی:

- راست نه که ی، لیره هیش تووتییی وا هه یه نهو کاغزه ی تووتییه که ی
باوکت نووسیویه، نهو نه یخوئینیته وه.

فرهدریک پرسى:

- تووتییه که به چی نه نووسی؟

من وتم:

- قه له می نه گرت به دهندووکه وه.

مؤریس وتی:

- هی نه م تووتییه ئاسانتره، بۆی را نه گرن، نه یخوئینیته وه.

کابرا له بهر نه مه پاره ی زۆرمان لی بیچرئ منی به درۆ نه نه خسته وه.
فرهدریک پئی باوه ر نه ده کرد.

ئینجا مؤریس وتی:

- بابچین سهیری ورچ بکهین.

- وتم:

- من ورچ به بی هونه ر نه زانم، نامه وی بیانینم، باوکم ورچیکی کوشتوو

ئەمانە (نەك) ^{۱۴۳} تۆلەي ئەو ورچەم لى بىستىن.

مۆرىس وتى:

- ئەمانە لە تەلبەندى ئاسنان زەرەر بە كەس ناگەيتن.

راستى لە پىشەوہ ترسام، كە وتى ئەمانە لە قەفسى ئاسنان جەسارەتم پەيدا كەرد چووین. سەیرمان كەرد، سى ورچى بۆر و چواری سىپى وان لە قەفسى ئاسنا، ئىنجا لەوئۆہ بردىنيیە سەيرى فيل، فيليكى گەورە تەختىكى لەسەر پشت لە مەيدانا بوو، نەيشبەسترا بوو، دەخلى كەسى نەدەكەرد، دواي ئەو سەيرى پلنگ و رۆيى و چەقەل و گورگمان كەرد.

برىدينيە مەيدانى بالەندە و مورغى عەجائيب عەجائيب. ماندوو بووین، لامان دايە غازىنۆيىك ^{۱۴۴} دانىشتىن، غارسۆن هات وتى:

- چى ئەمر ئەكەن؟

مۆرىس بە فرسەتى زانى، پىي گوت (بیرە)، ھەر بىرەي ھيتنا و ئەو ناي بەسەريەوہ تا بىست و يەك بارداغى خوار دەوہ. رۆزىش لە ئاوابوونا بوو، پىنج مارقەيىك نايە مستى وتم:

- بىرۆ خوات لەگەل، كابرا بە خۆشى خۆشيبەوہ ھەلسا رۆيى، ئىمەيش ھاتىنە دەرى. لەبەر باغچەكەدا عەرەبە زۆر ھەستا بوون، يەككىمان بانگ كەرد، سوار بووین، پىمان گوت بمانبە بۆ قافەوين، نيو سەعات رۆيىن لەبەر بىراخانەيىكدا ھەستا، دابەزىن، غازىنۆچى كە ئىمە بە فەراق و شەپقەي درىزەوہ لەناو ئەرابەدا دى، ھات بە لامانەوہ و برىدينيە جىيىكى تەنھا و ماسەي ^{۱۴۵} بۆ دانان، وتى:

- چى ئەمر ئەفەرموون؟

من وتم ئەلبەتە چشتىك ئەخۆينەوہ، بەلام يەككىك ئىمەي بۆ ئىرە دەعوەت كەردوہ، ئايا خۆي ھاتووہ يان نا؟

كابرا وتى:

- کټیبه؟ وا ئیوهی بۆ ئیره بانگ کردووه.
- کابرا بۆچ تۆ ناوی منت نه بیستوو؟ ئه لفرید موالهه ئه فهندی.
- پئی خو شحال بووم وا ناوی شه ریفتم زانی.
- ته نه سوف نه کهم ناوی منت درهنگ بیست.
- چی بکه؟ تا ئیستا ته شه ریفتان نه هاتوو ته ئیره تا به خزمه تان بکه م.
- کوره ئه وی نه شهیدیوم ناوم نه زانی، هه تا قومیسیره که ی ویا نه ییش ناوم نه زانی له بهری کردووه، با بۆت تیکرار بکه مه وه، ئه لفرید ئه فهندی، ته نه ها ئه لفریدیش نا، مواله ره ییشی پتوهیه، له شوین ژنیک نه که پریم.
- قوربان دیاره به خیر ژن دینی، تۆ خۆت دۆزیوته ته وه یا من بۆت بدۆزمه وه؟ سه هله، تۆ جارێ سه ری خۆت قورس بکه، شا کرده که ت له خزمه تا نه نیرم، عمووخانه¹⁴⁶ نزیکه.
- کوره کابرا تۆ چی ئه فلتینی؟ من به غه زمه ئه یعلانم کردووه.
- ها ها وا ئینجا زانیم، هه تا که ئه یعلانه که یان له غه زمه تا خوینده وه، هه موو مشتهریه کهان به پتکه نه نینه وه ده ست به ده ست ئه یانگیرا.
- عوزرت له قه باحت خراپتره.
- ته مام بوو لیتی دم فرهدریک که وته به یینه وه و وتی:
- بابا جارێ سه ر و بیره مان بۆ بیته، هه ر که سه یکیش هه والی ئیمه ی پرسی بیه نه ره لامان.
- ئینجا وتی:
- به سه ر چاو، کاری تۆ راست بی شووشه و مووشه مان نه شکا.
- که ئه و رۆی من به فرهدریکم وت:
- ئه ی فرهدریک وا من میقائیللام دۆزییه وه، ئینجا تۆ بۆ خۆت چی ئه که ی؟

- خوا ئەکا بە سههلی و بهی شەر تۆ ئەو بدۆزییهوه، من له پیشدا چۆنم
گوزهران ئەکرد، هەر وا رهمهتتر رانهیوێرم.

- خێر، فرهدریک میقائیللام دۆزییهوه جیتی تۆیش ئەکه مهوه، له پیشدا
منیان کردبوو به گومرکچی، ئیستایش من تۆ لهسەر ئەو ئیشه دادهنیم.

ئیمه لهم گفتوگۆیهدا بووین، غازینۆچی هات وتی:

- پیاویک به شوێن ئیوه ئەکه ریت.

- ئەی بۆچ نهتهینا؟

- چوزانم سهفیلیکی پرووت و قووت، وتم به لکو زاتیکی گهرهه وهک تۆ
ئهو لهم شوێنه قبوول نهکا.

- ئەمان زوو بیهینه.

نهختی رانهبورد روانیم سهرسهریکی پرووت له قیافهتی¹⁴⁷ ئهوهه جارێ
من خراپتر هاته پیشهوه و دانیشته وتی:

- ئەفهندی من ما برم، دانیشته و دانه نیشته ههروا له خۆیهوه بانگی کرد،
کوره غارسۆن بیره، ئەمما (سپانن) غهشی تیا نهی (دویل)¹⁴⁸ به بهرداغی
دوو مهنی.

بیرایان بۆ هینا، نای به سهریهوه، قولته پیک له قورگییهوه هات به جارێ
ئهو بارداغه دووبهرداغییه چوو خوارهوه. بۆکرووز له ناو جهرگیهوه ئەهات،
ديسان بانگی کرد، خزمهتچیکی تر ئهوشیان هینا، خواردییهوه، ئینجا
پیم گوت:

- تۆ جارێ مهتلهبی ئیمه بده به دهستهوه له پاشا نهتوانی و تا ورگت
ئهگرێ بخۆرهوه، ئیستا هۆشت به خۆته، پیم بلێ له کوێیه؟

- کی؟ له کوێیه؟

- کوره خوا بتگرێ میقائیللا.

- کوره خوا تو بگری میقائیللا کتیه؟
- ئەی ئەم مەکره چیه تو نەتوووسیوه ئەیناسم؟
- بەلێ من نووسیومه ئەیناسم، لەسەر قسەى خۆم.
- ئەى بۆچ وا ئەلێی؟
- ئەى ھەروا بە خۆرایى، باوھ من پیاویکی^{۱۴۹} فەقیرم، تەماشای سەر و پۆتەلاکم کە و ئینجا بلێ خەبەرم بەدەرئ.
- وا تێ گەیشتم پارەت ئەوئ، چەند قرووشت بەمئ؟
- ئۆف خوا موبارەکی نەکا بە قرووش ئەدوئ.
- ئەى بەچی بدوئیم؟
- بە لیرە.
- ئەى با بە لیرە بئ، چەند لیرەت بەمئ؟
- خۆ لەگەڵ زاتیکى وەک تو گەرە نەخوازە لا عاشقیش بى باسى کەم و عەشەرات^{۱۵۰} بکری، ئەبئ بە مینات^{۱۵۱} بدوئین.
- فرەدریخ نەیهیشتە بەر من وتی:
- تو جارئ من تئ بگەیتنە، عەشەرات و مینات چین؟ و لە کوپوھ ھاتوون؟
- وتی وا دیارە تو لە خوئندنا پیادەى پئ پانى، بچۆ بخوئنە ئینجا وەرە لای من بدوو، ئەفەندى وا دیارە خوئندەوارە. ئەو ئیعلانە جوانە خۆى نووسیویە، چونکو ویانەبى ناتوانن ئەو جۆرە بنووسن. ئینجا ناچار خۆم ھاتمە مەیدان وتم:
- بە راست و رەوان بلێ چەندت ئەوئ؟
- وتی:
- ھىچ نەبئ نیو مینات.
- لیکم دایەوھە من لەم مژدەبەدا ھەتا زیاتر ببەخشم لای میقائیللا قەدرم

زیاتر نهی، به لآم رووی نه بوونی رهش بی، خو بهم جلانهوه و له م شوینه
قهله بالغه دا بیشلیم نیمه، عه یبه، چی بکه م چی نه که م؟ مات بووم، لیکم
نه دایه وه ما بر وتی:

- ناغا بۆچ وا زوو کر بوویت؟ پیاو که دهوله مند بوو درمنگ پاره ی له
دهست نه بیته وه، مه کهر وهک جه نابتان هه وایتکی عشقی له که لله دا بی
دهرگی دل و دهرگی کیسه پاره ی بۆ ناگیرته وه.

- زۆر سوخت بووم^{۱۵۲}، وتم:

- به عقلی ناته وای تو گوايه من ملیۆتیر و عاشقم؟ ئافهرین چاکت
هه لهینا، وا برۆی نهیدۆرینی. که وام گوت نهختی شلی کرد وتی:
- هه رچهند من زۆر فه قیرم، ناچار که می ته نزیلاتان بۆ ده که م.
- چه ند؟

- تا پینج لیره ی به به روه یه، با چل و پینج بی.

- کیسه که ت پان و درتۆ بۆ هه لدروه؟ نهختی ته سکی که روه.

ئه وان به و سات و سه وداوه نه پتسن، به لآم ئیمه کورتی نه که ینه وه. به
کابرایان گوت به چوار لیره رازی نه بی، هیچیشته نادهینی و پاره ی
بیره کانی که خوار دووته وه غارسۆن به تی هه لدان لیت نه سینتی، ناچار ملی
داهینا، وتی:

- ده بدن چوار لیره که.

- وتمان:

- جارئی له پیشه وه جی و شوین و نومره ی مه سکه نی ئافهرته که مان پی
بلی، پاره ت حازره.

له و مه قته دا حیسابم کرد چوار لیره بدهم نیو لیره م پی ده مینتی، جارئی
ئه وه م لیکن نه دایه وه. وتم:

- ده بلتی.

وتی:

- ناوی ئافرمتکه میقائیللا قورتسایه.

ئۆخە و ناویم بیست، له خۆشییانا تەمام بوو هەلسم ئەو دەمه پیسه ماچ کەم، فرەدریک گرتمی:

- جا، میقائیللا ئیستە له کوێیە؟

- وا له ئیتالیا و له شاری ناپولی.

- ناپولی دووره یا نزیک؟

- رۆیین ئەیزانئ.

- ئەگەر بە شەمەندوفەر برۆن نزیکە.

- شەمەندوفەر ئەرابهی پۆسته نییه؟

- خێر، ئەگەر بە ئەرابهی پۆسته برۆن دوو مانگ رێیه.

- شەمەندوفەر له کوێ دەست ئەکەوئ؟ لەبەر ئەم غازینۆیه ناوەستئ؟

- خێر، ئەبئ بچیتە رۆزاوای (ویانە)، شەمەندوفەر لهوئ رانەووستئ.

- بۆچ پیاوه راوەستئ؟

- خێر، ئاسنە و بە ئاگر ئەرۆا، که لیت نەخوری خۆی رانەووستئ.

- باشە، ئەوا گەیشتینه ناپولی، لهوئ مالی میقائیللا له کوێ ئەدۆزینەوه؟

- ئەچیتە دائیرهی پۆلیس، ئەپرسی خەبەرت ئەدەنئ.

- خۆ دائیرهی پۆلیسی ئەوئ وەک پۆلیسی ویانە من نانس، ئەبئ لهوه و

پیش دوو شهو بمانخەنە بەندیخانەوه، تا دەبین بە دۆست.

- بۆچی ئەتخەنە بەندیخانە، تۆ ساحیبی ئەم قۆستومە بی، کەس

شوبهەمی منت لئ ناکا، با خوسووس که تۆ هەوآلی عائیلە قورستا

بپرسی، هەموو کەس بە حورمەتەوه تەماشات ئەکات، چونکو عائیلەییکی

زۆر شەریف و ناودارن.

که وای گوت به جارئ له پیشهوه ناهومیدی و ماتمیک گرتمی، چونکو کچیکئی وا ناودار و خانهدان چۆن ئەبئ شوو به من بکا؟

دوای ئەوه، که نهزاکهت و ویجدان و شەفهقتی میقائیللام لیک دایهوه و هینامه پیش چاو، هاتمه سهه نهوه ئەم کچه منی له هه موو کهس زیاتر خۆش بوئ، چونکو من عه بیم ته نهها فه قیرییه، ئەویش ئیحتیاجی به پاره نییه، بیهه بازار خۆشهویستی، که له بازار هامسه ریدا مهحه بیهت له هه موو چشتی پیشتره، ههه من ئەزانم ئەوم خۆش بوئ، به هه موو مهعنا ییکه وه ئەپهه رستم. له هه موو وهقتیکدا بئ فوئوور^{۱۵۲} سهه و رووچی خۆمی له پێدا ئەبهخشم، بهمه هومیدم هاته وه دل، کابرام ئیزن دا و پاره ی بیرهم دا، که لیکم دایه وه، پینچ مارقم پئ ماوه، جا چی بکهین؟ وتم:

- فرهدریک حال ئەمه یه.

وتی:

- خوا که ریمه.

به پیتیان ملی ریمان گرت، هاتینه وه ئوتیل، چووینه ژوو ره وه، بۆی هات وتی:

- چیتان ئەوئ؟

وتمان:

- جارئ هیچ، به کاتب بلئ حیسابی مه سه ره فی ئوتیلمان بۆ بینئ،

ئهو پۆی، کاتب هات، کاغه زیکئی دوور و دریز به مارقه ی ئوتیله وه، هینای و خۆی به بند نه بوو پۆی. که ته ماشام کرد، بئ ئیختیار ئاییکم کرد، فرهدریک وتی:

- ئەوه بۆچ هاوارت کرد؟

وتم:

- چۆن هاوار نهكهم، بيست و پينج مارقه:

مارق

۱۶ پارەى نوپىن و نووستن.

۶ خواردن.

۳ بهخشش

۲۵ مەجموع

فرەدرىك وتى:

- ئەمانە بياو ئەرووتىننەو.

- ئىستا وا ھەرچى قەوماو قەوماو، چارەيتىك لىك بدەينەو.

- چى لىك بدەينەو؟

- ئەوا سەعات نۆ و نيوى شەوى لى دا تا سەعات دە ھىچمان قسە

نەكەين، لە زەنى خۆمانا لىكى بدەينەو، بەلكو چارى بدۆزىنەو.

دواى نيو سەعات فرەدرىخ سەرى ھەلبىرى وتى:

- ئەلفرىد، ئەوا شەو بوو بە نيوەشەو، ھەموو كەس نووستوو، ئىمە

سووكى بۆى دەرچىن، خۆمان دەرپاز كەين.

- ھەى قورم دا بە دەمستا، بە نيو سەعات لىكدانەو ئەمەت دۆزىيەو،

نازانى ئۆتيل بى پاسەوان و نۆبەچى نابى، شەو قاپىيەوانى ھەيە، دە

فەرزەن لىرە دەرپاز بووين، كۆلان قۆلى دەورىيەى ھەيە، نالين بۆچ بەم

نيوئەشەو كەوتوونە كۆلان؟

- جا يەككىمان نۆبەچىيەكە بە قسە ئەگرىن، يەككىمان دەرچىن تا دىت

به شوين يه كيكمانا، ئەمىترىشمان پاكهين. ئەمە چارهى ئىره، چارى
كۆلانىش تۆ بىدۆزەرەوه.

- ئەمە ناكۆچ، ھەروا باشە، بەيانى ئەچىنە دەرى، ئەلەين ئىستا دىنەوه
و نايىنەوه.

- جا، دوايى بماندەنە دەست پۆليس، بلىن ئەمانە دۆلاندريجى^{۱۰۴} و
ناينوئۆيون كەرن.

- كە وا بى بوستە، چشتىكى ترم ھات بە خەيال، بەيانى كە چوونە
دەرەوه، راست ئەچىنە ئەو مەغازىيە جەكانمان لى كرىون، جە
تازەكانيان ئەدەينى و كۆنەكانى خۆمان لەبەر ئەكەين.

- ئىنجا مەغازىچى چۆنى ئەويتەوه؟

- ھىشتا تەواو قەدى نەشكاو، كە وتمان بە كەم لىمان بکرنەوه
دەستىشمان ماچ ئەكەن.

- باشە وا جە تازەكانمان دايەوه، بەسەر خىويا ئەى كۆنەكان لەو
مەغازىيە نىيە.

- ديسان شاگردەكە ئەنيرين بۆمان بکرتەوه.

- بەلكو فرۆشتىتى.

- ئەيھوو تۆ زۆر قوولى ئەخوينىتەوه، وا من خەوم دى، چارى با بنووين.

نووستين. بەيانى من زوو خەبەرم بوو، فرەدرىكم ھەلساند تەنبەل بوو،
ھەلدەستايە سەر قنگ و خۆى نەدەگرت، چووم ھەندى ئاوى ساردم ھىنا،
دام بە دەموچاوايا، كەشكە كرتى، لال بوو، چاوى ئەبلەق بوو. ئىنجا من
پەشىمان بوومەوه، قەدەرىكم لە خۆم دا، ئەو ھىجگارى تۆقى، ھەموو بەدەنى
كەوتە فرتەفرت، ناچار سواری شانى بووم دام مرکاند، ھەندىكم كوتا،
نەختى ئارەقەى كرد، پاش قەدەرىچى چاوى ھەلبىرى وتى:

- ئەلفرىد من چىم لى بەسەرھات؟ لە خەوما ئەفرىم.

وتم:

- له خەودا فرین باشە.

ئینجا ھاتین فانیلە و کراسە قۆلدارمکانمان لەبەر نەکرد، خستمانە بن
باخەل و جلەکانمان بۆ کراس و فانیلە لەبەر کرد، لە قاپی کاتبەکە کە
ئیمەى وا دى، پیکەنى وتى:

- بەم توالیتەوہ ئۇغور بن؟

فرەدریک وتى:

- خۆمان ئەچینە ھەمام و ئەمانەیش ئەبەین بۆمان بشۆن،

کاتب وتى:

- خۆ ئوتیل ھەمامى ھەيە، بۆ پارە خۆتان بشۆن و جلشۆریش ھەيە بە

ھەرزان ئەیشۆن،

فرەدریک وتى:

- وا ئەمجارە وامان کرد، جارێكى تر وەك تۆ ئەلێتى واى ئەكەين.

سا، ئەمەمان وت و فریکەمان کرد. کۆلان کەسى لى نەبوو بە پاکردن
چووینە بەر مەغازەى جلەکان چووینە ژوورەوہ، کابرا مشتەرییە کىبارەکانى
ناسیپەوہ ھەلسا:

- ئۆۆ، فەرموون، باقل زۆر مەمنوون بوون، وا ھاتوون جلی تر بکړن، ئا

کورە شاگرد، یەك دوو دەست جلی پیاسە و راو و سواری و بالوو بیتە،

شاگردەکان کەوتنە خۆ، فران فران و پەیتا پەیتا جلیان ھینا، لەبەر

دەمانا کۆمەلیان کرد، بە راستى من توورە بووم وتم:

- ئەم ھەرزە چەنەبییە چییە ئەیکەن؟ ئیمە ئەرۆین تۆ جلمان بۆ دینى.

- ھا ھا عفو ئەفەرمووی راست ئەکەى زۆرم قسە کرد، سەرم ئیشاندی،

چى بکەين؟ وەزىفە و مەسلەك واى ئەوئ. ئا کورە دەستى جلی سیاحەتیان

بۆ بېتته.

ئىنجا فرھدريک توورپه بوو، به نيوه شپهوه وتى:

- كابرا، تۆ راوسته ئيمه دوو كهليمه بلىين، تى بگه ئىنجا ئه وئنده چهنه

بده.

- باشه ئيوه وئتان ئه رۆين، منيش وتم جلى سياحه تتان بۆ بېين.

- جلى چى؟ راوسته بزانه بۆچى هاتووين.

- ئهوا راوستام، ئه ما دياره ئهوى بېتته ئه م مه غازه يه بۆ جل دى.

- خىر بۆ جل نه هاتووين.

- كه وا بى بۆ جانتهى سياحه ت هاتوون.

- خىر ئه مانه هيچيان نيبه، جارئ ئهوا سوئند ئه خۆم تا من له قسه ي

خۆم ئه بمه وه، تۆ نقه بگه ي دهمت ئه شكىنم.

- خۆ دهمم نابه ستى، كه تۆ دهمم بشكىنى له م مه غازه يه دهرم ئه كهن، كه

وا بى منيش له پيشه وه حقه ي خۆم ت لى ئه سينم،

فيقه يىكى كرد، هه رچى شاگرد و هه مال و ئيشكدار له مه غازه كه دا بوون

كۆبوونه وه، ئىنجا ناچار چوومه پيشه وه وتم:

- باوكم لىي مه گرن ئه مشه و فيي لى هاتووه، ئه ما من ئهوى ساردم

به سهر يا نه كردووه. لىي مه كهن به ئىقرار، هه ر خۆي واى لى هاتووه.

كابرا وتى:

- به سهرى تۆ هه ر ئىستا ته سلیمی پۆليست ئه كه م، من شاهيدم تۆ

برا يىكى خۆت شيت كردووه. به خىرى خۆم جارئ براكت چاك ئه كه مه وه،

ئهوى فيي لى بى ددانى هه لئه كيشن چاك ئه بى، ئا (فرديناند) بچۆ وه ستاى

ددان ساز بانگ كه.

تى فكريم، تا ديت لكى لى ئه بېتته وه، وتم:

- برا خوا هه‌لناگرئ، ئيمه غه‌ريبين، ئه‌مه‌مان پي ره‌وا مه‌بين.

- هاه، وا ومه‌ سه‌ر پي، جا بزانه‌ چيت ئه‌وي؟

- به كورتي و راستي، ئيمه ئه‌رزين بۆ سه‌فه‌ر، ئه‌م جلانه‌ت پي
ئه‌فه‌رۆشينه‌وه.

جاري پيا هات وتي "چه‌ورتان كردووه و لکه و پچي كرتووه، ئيمه جلي
كون ناکرين"، به هه‌زار حال گوايه بۆ خوي له‌به‌ري نه‌کا، به پينچ ليره و
نيو لتي كرين و شاگرده‌كه‌شي نارد جله كۆنه‌كانيان به دوو قيمه‌ت بۆ
هينايينه‌وه، له‌به‌رمان كرد. هاتين بۆ ئوتيل پاره بده‌ين، ته‌مامان بوو بچين له
ئۆده‌كه كه‌مانه‌كه‌م بينين، به به‌رده‌مي ئۆده‌ي كاتبه‌كه‌دا رابوردين، بانگي
كرد:

- سه‌روسوال كه‌رينه ئوتيل جتي سوال نيه‌.

وتمان:

- براكه ئيمه خو‌مان له ئوتيل بووين پاره‌ي ئوتيلمان به سه‌ره‌ويه
ئه‌يده‌ين.

وتي:

- ئه‌تانه‌وي حه‌ياي ئوتيله‌كه‌مان به‌رن باقل ئيوه به كرتي گيراون، له پيش
چاوي خه‌لك بلين ئيمه له‌و ئوتيله بووين، بۆ ئه‌مه‌ي دوشمن پيمان بلي
ئوتيله‌كه‌يان جتي دو‌م و قه‌ره‌ج و سه‌رسه‌ري و گيرفان بره‌.

له قينانا ته‌مام بوو برۆم و پارمه‌كي نه‌ده‌مي، فرمه‌ريخ وتي:

- توخوا ئه‌لفريد با حه‌قي كه‌س نه‌خوين، پيمان له‌به‌ره، تووشي ته‌گه‌ره
نه‌بين،

ئينجا چوومه پيشه‌وه، ده‌ستيكم نا به پيلووي خوارووي چاوما، چاوم لي
زه‌ق كرده‌وه، وتم:

- كوره من ئەلفرید موللەر ئەفەندىم كە ئىعلانەكەم نووسى،
ئىنجا بە دىنگما ناسىمىيە، قەدەرى پى كەنى، وتى:
- خۆ (كارنەوال) ^{۱۰۰} نىيە، بۆچ وا خۆتان كىردووه بە مەسخەرە
(لاتەرنە) ^{۱۰۶} لى ئەدەن.
وتم:
- لە باتى لاتەرنە كەمان لى ئەدەم، بلى كەمانەكەم بۆ بىننە خوارى،
ئەويشە پارەكەت.
پارەكەم داىيى، وتى:
- باوهرتان بىيى مادام ئىوھ ئەوئەندە دلساف و سەرپاستن، ھەمىشە خوا
چاكتان بۆ ئەكا، برون خوا حافىزتان بىي.

به‌شی هه‌شتم

ئەوا ئەمانەوی شەمەندوفەر بدۆزینەوه و له ویانه دەرچین، له پیاوێتکمان
پرسی:

- برادەر ئیستاسیۆنی شەمەندوفەر له کۆیۆهیه؟

جاری کابرا ورد ورد تیمان فکری، وتی:

- شەمەندوفەر چی لی ئەکن؟

وتمان:

- سواری شەمەندوفەر ئەبین.

- بۆ کۆی دمجن؟

- به سەر پێوه تا ناپولی.

- جا خۆ شەمەندوفەر تا ناپولی ناچی.

- ئەی تا کۆی دەچیت؟

- تا نیوهی ری، له‌وێوه سواری ئاقتارمه^{١٥٧} ئەبن.

- ئای.. ئەقتارمه چیه؟

- ئەقتارمه ئەومیه، ئەم شەمەندوفەرە تا خودوودی ئەوستریا ئەچی، له‌وێ

دائەبەزن، ئەچنە خودوودی ئیتالیا، له‌وێ سواری شەمەندوفەریکی تر ئەبن.

- سا قوربان کهواته به خیری خۆت ریگا کهمان نیشان ده، جاده‌ییک به‌و

به‌رمانه‌وه بوو وتی:

- ئەو جاده بگرن، ملی ری به‌رمەدن.

حەقیقەت ئەو ریپه‌مان به‌رنه‌دا که‌یشتینه بیناییکی که‌وره، وتیان ئەمه

ئىستاسىيۆنە، سالىۆنىكى زۆر گەرەي بوو، فرەدرىخ وتى:

- ئەلفرىد، ئەبى شەمەندوفەر مەكە بىتە ئەم سالىۆنە، لىرەوۋە بىرۋا.

وتم:

- راست ئەكەي با دانىشىن تا دىت.

تەماشامان كورد و زۆر كەس وەك ئىمە دانىشتوۋە، خەتا لادىيىش
ھاتبىون سواری شەمەندوفەر بن، ئىمە ھەر دانىشتىن شەمەندوفەر مەكە
نەھاتە سالىۆنەكە، وەك قەيامەت ھەلسابى، ئەم ھەموو خەلكە بەبەردەممانا
لەم قاپىيەوۋە ئەھاتنە ژوورى، كوئىك لە دىوار مەكەدا بوو سەريان ئەنايە ئەو
كونە پارچەيىك نانى تىرىيان وەرئەگرت و لە قاپىيەكەوۋە ئەپۆيىن، ژنىك بە
پەلەپەل بە لامانا رابورد تەماشای ئىمەي كورد پى كەنى و دەسپىكى لى
كەوت ھەلم گرت و بىردەم دامە دەستى، تەشەكورى كورد، لىم پىرسى:

- خانم ئىمە ھاتوۋىن سواری شەمەندوفەر بىن ھىشتا شەمەندوفەر
نەھات.

وتى:

- شەمەندوفەر بىتە كوئى؟

- ئەي نايىتە ئەم سالىۆنە؟

- چۆن دىتە ئىرە، ئىوھىش لەو قاپىيە ئەو بەرەوۋە بەو قالدېر مەرمەپەدا
بىچنە خوارى شەمەندوفەر لەوئى رانەوھستى.

ھاتمەوۋە وتم:

- نامەرد فرەدرىخ ھەلسە با راکەين، شەمەندوفەر لە دەرەوۋەپە.

ھەلسا بە راکردن لە قالدېر مەكان چوۋىنە خوارى، تى فەكرىن، بىست سى
ئۆدەي ئاسن و تەختە پىكەوۋە بەستراوۋە و لەسەر رەپورەوۋەي ئاسن حازر و
نامادە وھستاون، خەلك سوار ئەبن، ئۆدەيىكى جوانمان ھەلبىژارد، چوۋىن

سوار بین قاپیمان کردهوه، ده کهسی تیا بوو، یه کیکیان لیتمان تووره بوو،
وتی:

- له شهمندوفه ریشدا هر نارمه تمان نه کهن؟ ها نهوه مار قیک برۆن
دەرگا که داخه نهوه.

- نه فندی ئیمه سوال کهر نین، نه فندی به کین ومک تو، ئیمه ش سوار
شهمندوفه ر نه بین.

- نه مه جیی ئیوه نییه، بگه رین جیی خۆتان بدۆزنه وه.

له قینا توند دەرگام پیوه دا، شه قه م لی هه لساند، هاتین نۆدمی تکی
جوانترمان دۆزیه وه، دۆشکی سه ر کورسییه کانی هه موو قه دیفه بوو،
خۆمان هه لدا بجینه ژورۆ، یه کیک چاکه تیکی ره شی له به ردا، دوگمه زهرد،
نه بریسکایه وه، لیتمان تووره بوو، وتی:

- کابرایینه، نه وه چی ده کهن؟ ومه رنه نه ملاوه،

من وتم:

- سوار ی شهمندوفه ر نه بین.

وتی:

- بلیتتان کوا؟

تم:

- بلیت چییه؟

- نه ی بادی هه و^{۱۰۸} سوار نه بین؟

- من سوار ی نه رابه ی پۆسته بووم، که دابه زیم پارهم دا، ئیستایش که
دابه زین پاره ت نه دهمی، مه ترسه پاره ی جله کانم نیوهیم پی ماوه.

پی که نی، وتی:

- تا زوهه بچن بلیت ومه رگرن نه کینه فریا ناکه ون، شهمندوفه ر نه روا.

- شوئینی بلیتی نیشان داین، رامان کرد، کونئی بوو، له په له په لیدا لیکم نه دایه وه ته و او سه ری پیا ده چی یا نا سه رم خوار کرده وه به هزار حال سه رم برده ژوورئی، که چی کابرایکی مؤن هات زله ییکی لی دام، هاتم سه رم بکیشمه دواوه، پشتی ملم له شووشه که کهوت بریندار بوو، سه ریشم نه هاته دهرئی، بانگی فرهدریخم کرد، هات به هزار حال سه رم خه لاس بوو، دهستم کرد به جنیو به کابرا، که زانی خوین له سه رم هاتووه، دهنکی نه کرد، وتی:

- تو چیت ئوئی؟

- وتم:

- بلیت، سواری شه مندوفر ئیم.

- بۆ کوئی ئه چی؟

- بۆ ئیتالیا.

- پاره بده زوو که.

لیره ییکم دایه وتم:

- دوو که سین، دوو بلیتمان بده رئی، بۆ ئیتالیا.

- کابرا پی که نی وتی:

- بۆ ناپولی دوو که س ۱۹۲ مارقه.

- وتم:

- ئه فهندی زوره، نه ختی ئیکرام^{۱۵۹} و ته نزیل^{۱۶۰}.

تی فکریم، دهرکی کونه که سی داخست و رقیی، وتی:

- تو چاوه رپی ته نزیلات به، تا دوو سه عاتی تر.

دوو سه عات به سه را رابورد، ئیمه هه روا له دالانه دانیشتبووین، پروانیمان له م لا و له ولاره خه لک هاتنه بهر کونه که، وتم موحه ققه ق ومختی بلیت هاتووه، فرهدریخیشم له که ل خۆم برد چووینه بهر کونه که، ئه مجاره

نه موټرا سه رم بگم به کونا، دهم نا به کونه که وه، تا خوا هیزى دابوومى بانگم کرد.

- هژ کابرای زله وهشین له کوټى؟

بلیتچى ته ماشای کردین، وتى:

- دیسان شوانه قه حبه بابه کانن، چیتان نه وئى؟

وتم:

- موسیو رجا نه گم، نیمه نه ومنده پارهمان نییه، نه ختیگمان بؤ که م بکروهه.

- برا نه م مالى باوگم نییه بیبه خشم، به حساب بیلیتیان داومى و پارهم لى وهر نه گرنه وه.

ئینجا فرهدریخ پارایه وه، تى فکرم له زور وه دهنگیکی گر و قه به بانگى کرد:

- نه وانه کین؟ مؤریس تو نه منده بؤچ قسه نه که ی؟ له بهر چنه بازى ناتپه رژتته سهر وه زیفه، نه وانه کین؟ وا گه ماروویان داوین، دهریان که.

سا، له پیشه وه نه م نه زاکهت و ئیکرامه، له دوا وه یه کیک په خه ی چاکه ته که ی گرتم، رای کیشامه دوا وه، وام تى نه وى به پشتا که وتم، که هه لسامه وه بهرى چاوم تاریک بوو، له داخانا لى وهرگه پامه وه زله ییکم پیا کیشا، نه ویش زله ییکى له من دا، فرهدریخ له دوا وه به ربووه ویزه ی شل شل کوتای، کابرا هاواری پولیسی کرد، نیمه پامان کرد، دیار بوو نه و په له په لى بوو، بلیتی وهرگرت و به راکردن چوو بؤ سهر قاندرمه کان و خوی گه یانده شه مندوفر، به لام تا نه م گیزه و کیشه یه یان به سهر ا هات، بهرى کیشه که چؤل بوو، چوو مه وه لای بلیت فروش، بؤم کرد به چل مارق، فائیده ی نه بوو، وهک مارهیى دایکى له سه دو نوؤد برابى پولیکى که م نه کرد، توورپش بوو، وتى:

- فيثا ته که ی ١٦١ له سه‌ری نووسراوه،

وتم:

- جا به دست خۆته، چندی لى بنووسی ئه‌بى.

وتى:

- ته‌بع کراوه.

وتم:

- ماکینه‌که وا له‌به‌ر ده‌متا، دوو ته‌قه‌ی لى مه‌ینه، با ته‌قه‌ییک بى و پارمه‌ی که م بى.

وتى:

- لا حه‌وله وه‌لا.. تووشى چى هاتم.

ئینجا ئاخر سه‌ودا وتم:

- بابه ئه‌وه په‌نجا مارقه‌که‌م به‌م پاره تا کوتمان ئه‌به‌ی بیلیتی تا ئه‌وتمان بدهرى.

کابرا وتى:

- خۆ ئینشا ئه‌للا سواری کۆلى من نابى، شه‌مه‌ندوفر ئه‌تانبا، که‌وابى تا قلاکفۆرد ئه‌رۆن، له‌وچ دادمه‌زن، له‌وه‌ولا چى ده‌که‌ن،

وتم:

- له‌وه‌ولا به‌پى ئه‌رۆین، ئه‌که‌ر ریمان بزانیایه ئه‌م هه‌موو چه‌ناکه‌ی خۆمانه له‌ دل‌ره‌قیکی وه‌ک تۆدا سه‌رف نه‌ده‌کرد.

ده‌ستی برد و مقه‌واى چوارگۆشه‌ی ده‌ره‌یتنا و دایه به‌ر ماکینه، ته‌قه‌ی لى هیتنا، چالى کرد و دایه ده‌ستمان. ئینجا لیم پرسى:

- ئه‌و شوینه که لى دادمه‌زین تا ناپولى زۆرى ئه‌مینی یا که‌م،

- وتى:

- له پياده پوهيندا چوڼن، کابین یا سووکه پي نه پوڼ
- مه پرسه، من چاک راده کم، هتتا له دتيک که څنکيان به زور لئ
ماره کردم و له تاوا رام کرد، هه موو گه نجه کان توږزی پييان نه شکاندم.

به م زهد و خورده بليتمان و هرگرت، شوپنی شه مندوفيرمان نه زانی،
چوینه خوارئ، ته ماشامان کرد شه مندوفير و هستاوه، به لام وهک
شه مندوفيره کمي به يانی نييه، فرمدریخ وتی:

- نه لفرید، کاشکا به يانی نه ومنده کير و گرفتت نه کردايه، نه وسا به
سواری نه و شه مندوفيره جوانانه نه بووین، ئیستا نه مانه دهرگایان نييه و
سهریان والایه، نه گهر باران بیارئ نه بیینه جله سهگ.

راستی نه کرد، به هر حال چووین دهرگای په کیکمان کیشایه وه چوینه
ژوره وه، روانیمان چوار دیوارتیکی پان و دريژی ناسن وهک جوین وایه، سا
نیمه سوار بووین و له ئیستاسیون نه وه دوو زه لام به راکردن هاتن بانگیان
کرد:

- کوره نه وه چی ده کن له وئ؟ نیمه سواری شه مندوفير بووین، پاره مان
پیشه کی داوه، نیشان به و نیشان په کی مقه واییکي چوارگوشه مان پییه،
کابرا ته قه ی لئ هه لساندوه، وای به سهرا تریوه هه دوو سهری چال
کردوه، په کیکيان پي کهنی، نه ویتریان وتی:

- نه سل نه مه جیي ئیوه نييه، به لام راست بق ئیوه دانراوه، نه مه جیي
کاگه له، خق ئیوه یش دياره گان.

هات به دلما نایا کاجووت به هه رزانتړ سوار نه کن، یا زه لام. پاشا لیکم
دایه وه نه وان قورسترن، رنگه له وان زیاتر پاره بستین، نه م هراقم له دلئ
خوما نه هیشته پرسیم:

- هق کابرای پیشه کی تووره، تو خوا پیم بلئ ئو جرمتی کاجووت چهنده؟
کابرا پي کهنی وتی:

- هر گای ده مارق.

- ئینجا من پی که نیم:

- ئافهرین بق عقلتان، کاجووتیک به قه سى زه لامه، به ده مارق. ئیمه بیست مارق، باری ^{۱۶۲} هیچ نه بی وهک له پیتشدا ئیمه تان به کاجووت دانا، پارمیشمان به قه دهر کاجووت لی بستین.

- باشه، ئەما ئیوه له واغۆنی سه رکیراو و قه ناپه ی قوماشی پیا دا درواوا دادهنیشن، ئەو زووتر ئەروا.

له م گفتوگۆیه دا بووین، له ئستاسیۆنه که وه کابرایتیکی که ته ی ئەستوور هات به شه مەندوفیرچییه که ی وت:

- موسیۆ و لاخه کان حازرن،

من له پیتش شه مەندوفیرچییه کاندایم:

- و لاخی چی؟

کابرا وتی:

- ئەوانه ی وهک ئیوه.

- تا کو تیان ئەبن؟

کابرا به سه ر که هەندی له که ل شه مەندوفیرچییه که دوا و پرووی کرده ئیمه، وتی:

- چه ندتان داوه؟

وتم:

- په نجا مارق.

- ئەتانه وی پارمه تان بستینه وه و خویشتان سوار بن؟

- به لی

- وا من لیرمه دوو واغۆن کاجووت ئەنیرم، پارمه کیشتان ئەدمه وه، ئیوه

لهكه لئانا سوار بن.

ئيمه سهركه وتين، رهوميي كاجووتيان هيتا يه كه يه كه سهريان خستن، ده
كاجووتيان خسته تايي كه وه، به منيان وت:

- تو لاي نه مانه به، رهفيقه كه پشت له و تاي ترا لاي نه واني تر بي.

من وتم:

- خير، ئيمه ليك جوئي نابينه وه، هر دهبي به يه كه وه بين،

كابرا وتي:

- با به يه كه وه بن به لام جار جار بچي سهريان لي بدا و بيان دوشي و
شيرمكانيان بگين به پهنير.

وتم:

- خو گوانيان هه يه،

وتي:

- نيره بيدوشه.

له پر تي فكريم، فيكه ييكي توند و تيز و خرته خرت له ژيرمانه وه پيدا
بوو، تومز شه مه ندوفير كه وتووته حهركه ت. فرهدريخ وتي:

- نه لفرتيد، نه و دوو ولاخانه ي نه م نه رابه يه نه بن به رپوه له كوئين؟

وتم:

- له ژيره وهن، نه مانه به سه ر پشتي نه وانه وهن.

سا له م گفتوگو يه دا بووين، دنيا به جاري تاريك بوو، وتم:

- فرهدريك بوج وا تاريكه؟

وتي:

- له ئيستاسيون دور كه وتووينه وه، چرا له ريدا نيبه و نه م واغونه ش
كاجووتي تيايه، چرا بق كا ناسووتين.

وتم:

- بۆچ ئېمە ئېنسان نېين؟

- جارئ تۆ خۆت به كاجووت دايه قەلەم و به بېلىتى كاجووت له واغۆنى
كاجووتاي، ئىتر چراي چى؟
هر وا به تاريكى چاوم ريشكه^{۱۶۳} و پيشكهى ئەكرد. واهيمەم لئ نىشت،
وتم:

ئىستا ئەم كاجووتانه به قۆچ دېنه ويزەم چاوم كوئر ئەكەن.

من لەو ترسەدا نۆقرەم لئ هەلگيرا بوو، فرەدرىك دېته شوانىي كەرد بوو،
نەدەترسا، گۆرانىيكي شوانىي دەست پئ كەرد بوو كە يفى ئەكرد، لئى توورە
بووم، وتم:

- من ئەمە حالمة تۆيش گۆرانى ئەلئى.

- خۆ ئىنشائەللا ناكريم، به بئ پارە سوار بووين، ئەم بۆلداشانه، كە له
پيش تۆدا ناسيوه، يەك كە وتووينه وه، من گۆرانىيان بۆ دەلئم، تۆيش لە بەر
خاترى من كەمانيان بۆ لئ دە.

هيجگارى پىستى سەرم ئاوسا، وتم:

- خوا بتگرئ بۆنم پئوه دەكەن، هاكا سوارم بوون.

فرەدرىك پئ كەنى، وتى:

- به خوا ئەمانه له پياوى سېلە باشتەرن، بئ زەرەرن،

وتم:

- ئەم فەلسەفەيەت هەلگره بۆ شوئىيكي تر، ئىستا^{۱۶۴} چارەمان چييه؟

وتى:

- من چاره نازانم.

وتم:

- بالتره خۆمان فری دهمینه خواری، با به پتیاں برۆین.

وتی:

- ملمان ئەشکتی.

وتم:

- له جییتیکی نزم بازدمین.

وتی:

- جیئی نزم کوا.

خواریستان له ودمه دا شه مەندوفیر له بهر موژی بییک که و ته له ننگه،
هتواش ئەرۆیین، زۆرم له فرمدریخ کرد خۆمان فری دایه خواری، ئەوهاواری
کرد:

- باوکه پرۆ پشتم شکا،

منیش بانگم کرد:

- سێبه ندهم^{١٦٥} وەرگه را.

قه دهری به گازی پشتا که وتین، که هه لساين دنیا تاریک و نووتهک،

- جا چی بکهین؟

- چوزانم.

- راوهستین تا شه مەندوفه ری پیاو دیت سوار ئەبین.

- ئەوا گریمان شه مەندوفه هات، چون لیتره رائه وهستی؟

- باشه تۆ په نجا مارقت داوه، ئیتر هه موو شه مەندوفه ری دنیا له ژیر

ئهمری تۆ دایه؟ جارێ با ئاوه دانیییک بدۆزینه وه، په نچکی^{١٦٦} نانمان دهست
کهوی، ئینجا سواری شه مەندوفه ری بین.

- ئیمه که به شوین ئاوا پیدا بگه ریین جاریکی تر ئەم خه ته نادۆزینه وه.

- ئەئی چی بکهین، هه ر لیتمیش دانیشین له برسا ئەمرین.

- من تەدبیریکی ترم دۆزیووتهوه، ئەو دیتیە پیا دەروین نیشانەى بکەین.
- چۆنى نیشان بکەین، بەرد بچنینهوه هەر له سى هەنگاوا بەردى
دابئین، که گەراينهوه لیمان گوم نابى.

هاتین گیرفان و شەپقەمان پر کرد له بەرد، هەر له سى هەنگاوا^{١٦٧}
بەردیکمان دانا. سەعاتى بەرتدا روین بەرد برايهوه و^{١٦٨} گەیشتووینه
جادهیک بەردمان دەست نەکهوت جا چى بکەین، فرەدریخ وتى:

- با روو بکەینه خوا، نەختى بپارئینهوه و رووهو قودوس دانیشین.
فرەدریک له مقامى موناجاتى کلئسا بە دەنگیکى سۆزناکەوه دەستى پى
کرد. هاتمه جۆشیک کولى گریانم نەدەنیشتهوه. له ناکاوه، دەنگى
سەگوهرێک پەیدا بوو، هەردووگمان راپەرین، روومان کردە سەمتى^{١٦٩}
سەگوهرەکه، زۆر نەرۆیین له ملهیک سەر کەوتین رووناکایى دیتییک
دەرکەوت، هەر ئەوەندەمان خۆشبوو تا گەیینە دى سەگەل گەمارووی داین،
فرەدریک هاواری کرد:

- ئای ئەفرید بمرێ من زۆر له سەگ ئەترسم.

وتم:

- گورت بى لەو گاجووته زلانه نەدەترسای لەم سەگە وردانه دەترسى؟

وتى:

- من بە مندالى سەگ گەستوومى، زۆرى لى دەترسم،

هاوارمان کردە دى، خۆمان کوتابوو دەرگای خانووێکەوه، دیتە سەگەل
له پێشەوه پەلامارى ئەداین، ئیمە له ترسا خۆمان له قاپیبه که توند کرد، له
پر قاپى ترازاً هەردووگمان بەپشتا کەوتینه ئەوديو دەرگا کهوه، پیاویک به
هەلەداوان هات تى خورپن، وتى:

- کوره کین؟

وتم:

- براكه غهريبين پيمان كهوته ئەم ديبه، سهگهله گه مارووی داین له تاوا
خۆمان کوتاوهته ئیره.

- قهدهرئ ته ماشای کردین وتی:

- من ئیوه به پیاوخراب نازانم فەرموون،

دهرگای کۆلانی داخست و پيشمان كهوت بردينیه قاتی سهروه، قاتی
سهروه زینهار وا مهزانن قاتی دووهمی شاتۆکهی میقائیللا بوو، دوو سهه
قالدیرمه سهرکهوتین، دالانیکي تهسک بوو، له دالان تی پهرین له دهرگایکی
دا، بانگی کرد:

- لیزا، لیزا ههلسه میوانمان هات.

- ئیمه ی برده ئۆدهیکی تر قهناپهییکی حسیر و دۆلابیکی تهخته،
باقه ییک کتیبی له سهه هه لچنرابوو، گۆزهییکی کۆنی قوڵپ شکاو و
کلینه ییک^{١٧٠}، چرایکی نهوت له بهر چراکه ته ماشای سهه و کوتلاکیکی
خاومند ماله کم کرد، نه کورت نه درتژیکی په ره مل ئهستوو، وهک دهروتش
پرچی بهرداوهتهوه قهله ندهرئکی دهم به پیکه نین، پانتۆلیکی رهش له پیدا،
جبه ییکی درتژ له بهردا هه لده سوورئ و خزمهت ئهکا، ئیمه ی له سهه
قهنه فهکه دانا وتی:

- دیاره زۆر برسیتانه، هه ر ئیستا یاه^{١٧١} نانتان بق دینئ،

ئیمه ییش پیتشهکی سوپاسمان کرد، به لام من جارئ له پیتشهوه لیم بوو به
مهراق، ئایا ئەم پیاوه کهوا ئه په وئ میوانداری بکا کتیه؟ وتم:

- بئ قهیدی نه بئ جهنابتان کین؟

- من راهیبی ئەم ديبه م.

- منیش وا تی گه ییوم.

- به چيا زانيبووت؟
- پرچت دريژه و زکت زله.
- برادر که وای له زیرمکیدا بهشی کهست نه هیشتووتهوه.
- تویش زیرهکی که زانیت له عاقلیدا بهشی ره فیه کهم نه داوه.
- زوری پی نه چوو، دهرگا کرایه وه نافرمتیکی که له گه تی چل چل و پینجی،
مانتویکی^{۱۷۲} دریزی له بهردایه، هیشتا چاری نه کلونی هاته ژوره وه، وتی:
- هه.. نه مانه کین؟

پراهیب وتی:

- پیتوارن، نه شو پیتیان که وتووته نه دتیه، سه گه ل گه مارووی
- دابوون، خویان کوتاوته ئیره، زوریان برسویه، زوو پارووی نانیان بق عیلاج
- که،

- شیخزن نازانه پژی، ئینجا پراهیب رووی کرده ئیمه، برسوی:

- ئیوه بق کوئی نه چن؟

- بق ناپولی.

- ناپولی کوئی؟

- له ئیتالیا.

- ناپولی له کوئی و ئیره له کوئی؟ زور لیک دوورن.

هر چیمان به سهر هاتبوو بوم گپرانه وه، وتم:

- له شه مندوفر خومان فری دایه خواره وه،

پراهیب چهپه سا، وتی:

- ئیوه له شه مندوفر خوتان فری داوته خواره وه، چن ماون

نه مردوون؟

وتم:

- وا ئه بىنى ماوين، پروحمان نه چووه به بهر كه سا، وا هاتووينه مالى
ئيوه، ئيوه ماله كه تان زور ويرانه، ئيمه راهيبكمان بوو مالىكى خوش و
پاك و ته ميم، تق دياره زنه كه ت ته مه له و ماله كه ت پيس و پوخله.

راهيب وتى:

- جارى تا نانتان نه داتى پيريژنمان لى تووره مه كن.

له م قسانه دا بووين زنه هاته زوروه، سينيكي به دهسته وه، داينا، وتى:

- فرموون.

وتم:

- خولقى ^{۱۷۳} پى ناوى.

فرهدريك په لامارى نانى دا، نانتكى هه لگرت تى به ربوو، نه پيه رزايه سر
ئه مه پروانئ سينييه كه چى تى له سره، جارى هه چاوى نانه كه دى،
كه چى به نير و باسديرمه و هه شت نۆ هيلكه ي كولاوشى له سر بوو، ئيمه
شيتانه نانمان نه خوارد و نافرته كه هيج پيمان پى نه كنى، لى بووينه وه،
هه لسايه پى. راهيب وتى:

- نۆغور بن؟

وتم:

- ريبوار كه رتى له بهر بوو چارى روينه.

وتى:

- به م نيوشه وه چۆن بيلم برۆن

- مالتان ناواپى، نارمه تمان كردن، ئيتر به سه.

- خير ئيمه نارمه ت نابين.

له و سرده مه دا زنه راهيبه كه هاته زوروه وتى:

- نه وه ميوانه كانمان خه ريكى چين؟

پراھیب وتی:

- خەریکن بپۆن.

- بۆچی تۆ یێلی بەم نیوہشەوہ بپۆن، ھەر سەگ ئەیانخوا.

- من زۆرم پێ وتن.

- تۆ نازانی خولکی میوان بکە، ئەگەر ئەتەوی نەپۆن، سێ بە سێ تەلاق

بخۆ بلی نابی بپۆن.

کە وامان زانی، ناچار ماینەوہ، حەزیشمان ئەکرد. پراھیبژن چوو دوو

دەست نوێنی بۆ ھیناین جی بۆ داخستین، وتی:

- ئینجا تیر بنوون، خەوی خیرتان پێ.

- ئەوان پۆیین، بە فرەدریخم وت: برادەر ئاگات لێیە، ئەم مالا چەند

چاکن، با کە پۆیین بەخششیکیان بدەینێ، وتی:

- ھای ھای زۆر چاکە.

بە ھەردووکمان حیسابمان کرد، دوو مارق و دە فنیک بوو، بە خواردن و

نووستن و ھەموو چشتیکەوہ، جۆیم کردەوہ نامە ژێر سەرم کە بەیانی لە

بیرم نەچێ بەیانی ھەستاین، ھاتم نوێنەکان ھەلگرم لێفە و دۆشەکم

ھەلگرت، مێزێکی شەری کۆن، کە پراھیب کتیبی خستبووہ سەر، نامە سەر

مێز، نوێن و مێز بەلادا ھاتن، کتیب پەرش و بلۆ بووہوہ، مێز کەوت بەسەر

کۆزەدا، کۆزە شکا، ئاو پزا، ژوور بوو بە مەرەزە، بە گرمەیی نوێن

پروخانەوہ ھاتن، ھیچ دەنگیان نەکرد. ئینجا لە خەجالەتیدا ھەولێ ئەوہم

بوو زوو دەرباز بین، بەبەدەنگی پارەکم کردە دەستی پراھیبەوہ وتم:

- بە دوعا مال ئاوا.

پراھیب توند دەستی کرتەم، وتی:

- ئەوہ چیبە؟

- وتم:

- خۆ سیتبهری بن ئەشکهوت نییه، ئەوه حەقی خواردن و نووستن، هێشتا حەقی گۆزه و تەری ماوه، وتی:

پۆله عەقڵت بێ قەد راهیب پاره وەرئەگرێ؟

وتم:

- حەو، راهیبەکی ئێمە لە مردوویشی ئەسەند چە جای زیندوو، بۆیە وا دەولەمەند بوو،

وتی:

- پۆله ئەوه راهیب نییه.

ئینجا بە پەل پەل هاتینه دەرێ، لەوێ دەرچووین، رۆژ بوو سەگمان پێ دەوهری وتم:

- فرەدریخ وا ئەم راهیبە پارە ی لێ وەرئەگرێ، کە میقائیللام هێنا و دەولەمەند بووم، وا چاکە پارە ی بۆ بنێرم.

وتی:

- زۆر باشە.

- وتم:

- کە تۆ بە مەسڵەحتی ئەزانی، با بگەرێتینەوه خەبەری بدمێ کە دەولەمەند بووم، پارە ی بۆ ئێنێرم.

فرەدریخ وتی:

- چۆن رووت دێ بچیتەوه، تۆ ئەو کەتەنت گێرا، با برۆین.. ئەوه لە هەمووی خراپتر لێمان نەپرسی شەمەندوفر لە کوێوهیه، ئیستا روو بکەینه کوێ؟ کە روانیمان دوو کەس باغ ئەکێلن، بانگم لێ کردن:

- براگەل ئیستاسیۆنی شەمەندوفر لە کوێوهیه،

وتیان:

- به دهسته راستا برۆن شهقامه، به شهقاما برۆن دیتیکتان دیته پیش
نیستاسیۆنی شهمندوفه ری لئییه.

- زۆر مهمنوون بووم، گیرفانی بهرۆکم گه پام، بیلیتی شهمندوفه ره که ی
تیا بوو له خۆشیانا به هه لپه رکۆی رۆیین، بیست دهقیقه ی نه خایاند
گه یشتینه دۆ، نیستاسیۆنکی خنجیله، چووین له دالانه که یا شهمندوفه
چیپیکمان چاوی کوهت، لیمان پرسى:

- شهمندوفه ره که ی دیت؟

- بۆ کوئی دهچن؟

- بۆ ئیتالیا

- ئەبێ له ریگا ئاقتارمه بن.

- ئۆخ دیسان ئاقتارمه.

- ها، وا، شهمندوفه ره هات.

خۆی رۆی و شهمندوفه ره هات، راوستاین تا خه لک دابه زین، ئیمه ییش
هه لمان کوتایه پێشه وه، قاپییکمان هاته پیش، ته مامان بوو سوار بین، له
زوروه وه ده رگا که یان لێ پێوه داین چووینه کۆمپارتمانکی^{۱۷۴} تر
سه رکه وتین، کابراییک لیمان راست بووه وه، زله ییکى له فرهدریک دا، ئه ویش
زله ییکى له ودا منیش راست بوومه وه، به هه ر دووکمان زۆر چاک لیمان دا
شریتیک به زور سه ره وه بوو رای وه شانده دهنگی زیل^{۱۷۵} په ییدا بوو،
شهمندوفه رچی هات جارێ پرسى:

- ئێوه کێن؟ و بۆ کوئی دهچن؟

من وتم:

- بۆ ئیتالیا دهچین.

داواى بیلیتی کرد، وتم:

- بیلیمان هه به سواری نرابه ی گابووین، جیگه مان ناخۆش بوو، خۆمان فری دایه خواری،
- بیلیمه که مان دایه ته ماشای پشته که ی کرد، وتی:
- ئەمه موددهتی تی په ریوه،
- وتم:
- موددهت مه عنای چی؟ بۆج ئەمه میومیه وهقتی به سه رجووی،
- وتی:
- چهنه بازی پی ناوی یاللا خواری ترهن هه ره که ته کا.
- به زۆر کردینییه خواری. ئیمه دهستان کرد به پرت و بۆل. مه ئمووریک له ولاره هات، وتی:
- نه وه بۆله بۆلی چینه؟
- تم:
- بیلیم پییه و له شه مه ندوفه ریان دابه زاندم.
- وتی:
- ئا بزانه بیلیمه که ت.
- پیشانم دا وتی:
- به سه ر چوه، ئیوه به که ده فعه به م بیلیمه سوار بوون و دابه زیون.
- تم:
- خۆ ئیمه له محته دانه به زیون.
- ئەمی له کوئی؟
- له ری دابه زین، خوینمان له سه ر شه مه ندوفه ره، وهقت بوو هه ردوو کمان
- ئه ستۆمان وردبی بازمان دایه خواره وه.
- شه مه ندوفه ره به ریوه بوو؟

- ئەرى وەللا ئەرقىيى، بەلام تووشى بەرە و ژوورتىك هاتىوو زۆر مائىدوو
بوو، خەرىك بوو وچان بىدا، ئىمەيش خۆمان خىستە خوارى.

سا من وام گوت توند يەقىمى گرتىم، بىردىمىە ئۆدەيتىك سى چوار كەسى لى
بوو، لەوى وتى:

- ئەمانە لە شەمەندوفەر بازىيان داووتە خوارى.

پىاوئىكى پىشداريان تىا بوو وتى:

- جەزايان لى بسىين.

وتى:

- ئىو ئەبى جەزا بە ئىمە بىدەن، ئەوى شەمەندوفەرى ئىو بە ئىمەى كىرد
كەس بە كەسى ناكا..

كە تى فكىرىن، بە خواھىش پارە نادەين، پۆلىسىيان بانگ كىرد بە زۆر بىست
مارقىيان لى سەندىن. فرەدىرخ توورە بوو خراب. وتم:

- بۆچ توورە بووى؟

وتى:

- لە تۆ توورە بووم، تۆ چىت بەسەر ئەومندە قسە كىردنەوہ ھەيە لە ھەموو
شوتنىك ئەلتى بازمان دا، ۋەكوو قەلاى دىمدىت گرتى، ئەگەر تۆ نەتوتايە،
كى ئەيزانى؟

- چۆن؟ كى ئەيزانى؟ خۆمان خەبەرمان نەدايى جەزاي زۆرتىر بوو، ئەوسا
خاومند كاجووتەكان شكاتىيان ئەكىرد، ئەيانگوت كاجووتەكانىيان بەجى
ھىشتوون.

- بەم عەقلەوہ ئەبى بە مىتردى مىقائىللا. ئەگەر تۆ خۆت ئاشكرا نەكەي،
كى تۆ ئەناسى.

- قسەى قۆر جەنابى ئەلفرىد موللەر ئەفەندى، كى نائىناسى.

- ھاي ئەلفرىد، چالم^{۱۷۶} بەسەر منىشا؟

که تئ فکریم، حهقیهتی ئاشتم کردهوه، هاتین له گۆشهییکهوه دانیشترین، ماندوو مردوو، بییری حالی خۆم کردهوه، ئیتر پارمیشم نه مابوو، چاوم لیک نا، له سهردا به حالی سهرگوزهشتهی خۆما هاتم، مندالکی لادیتی، بی غهه له دیتیکی دههکه نار^{۱۷۷}، ههواپیکی ساف، زهوییه کانهمان نزیك ئاواپی، ئهركیکی وام به سهروه نه بوو، به خۆرای پی باوکم دههی کردم، من نه بی کئ باوک دههی کردوو. هاتم له خزمهت میقائیلادا چهه خۆشم رابوارد، زهمانه وایه، هیشتا له زههه له میقائیللا نه دیبوو ئه وه سهفه ره مان هاته پیش، ئه وه کهوتنه خواروه، ئه وه ترسه، دوا ی ئه وه ئه وه هه مو فه لاکه ته ئیستایش ئه م بی پارهییه، خه م لئ نیشت، که مانه خه مره وینه که م ده ره ئینا، فره در یخ نووستبوو، من دهستم کرد به که مان لیدان، ئه ویش خه به ری بووه وه، به سه ته ییکی هۆغۆ (بیکه سی) من لیره دا ئه ویش له سه ره که مانه که وتی، هه مو خه لکی ئیستاسیۆنه که مان لئ کۆبوونه وه، هه روا پارهیان بق فرئ ئه دان، شه پقه که م گرتبووه وه، پریان کرد له پاره، کابرای شه مه ندو فرچی که جهزای لئ سه نه دبووین، هات و وتی:

- حه یفه جهزیمان له ئیوه سه ندوو،

به قه د جهزاکه پاره ی کرده شه پقه که مه وه. دوا پی برده به رده می وتم:

- بۆم بزمیره، بزانه به م پاره یه دوو که س ئه گه یینئته ناپولی.

ژماردی وتی:

- به می بلیتی دوو که س زیاتره، جگه له پاره ی بلیت، بیست و پینج مارقه تان زیاده.

وتم:

- ئه ویش بق جهزای شه مه ندو فرچی جیتیکی تر، هه مووتان پیمان فیرن جهزیمان لئ بستین،

دهستیان کرد به پیکه نین، موساعه ده یان کرد، بلیتیا ن دا ئینئ وتم:

- ئامان ئىستا مەيپرە تا شەمەندوفەر دىت، وادەى بەسەر ئەچى،

وتى:

- نا نا نايەلەن بەسەرچى.

- دانىشتىن تا شەمەندوفەر ھات، شەف ترەن^{۱۷۸} خۆى ھات، بانگى

کردىن، بردىنيە واغۇنیکەو، زۆرمان پى خۆش بو، وتم:

- فرەدرىخ، وا ئەمجارە بە راست لە شەمەندوفەرداين، ئەچىن بۆ ناپولى،
من ھىشتا خۆشى خۆشىم تەواو تەبو، قاپى كرايو ۋن و پياوتك ھاتنە
زوررەو، تەماشای ئىمەيان كرد، ۋنەكە سەرى نايە بناگوۋى پياوھەكە و پى
كەنى، منىش وتم:

- فرەدرىخ، سەيرى ئەم مەسخەرەيەكەن.

ئەمۆستم بۆ راھىشت و پى كەنيم، پياوھەكە توورە بو وتى:

- ئيوە بى تەربىيەن، پىمان پى دەكەنن.

- بىعارى چاك ئيوەن، كە لە پىشدا ۋنەكەت پى كەنى.

كابرا كە زانىى لە پىش چاوى ۋنەكەى لى ئەدرى، خوستى^{۱۷۹} لە خۆى

برى، ئىتر دەنگى نەكرد. فرەدرىخىش وتى:

ئەلفرېد تۆيش بەسەريا مەچق، وازمان لە يەك ھىنا، ئەوان لە پەرىكەو

دانىشتن، ئىمەيش لە پەرىكى ترەو، ئافرەتەكە بە مىردەكەى وت:

- تۆ لە دەرەو ھىندەت پەلەپەل لى كردم نەتھىشت ھىچ بخۆم، وا ئىستا

برسىم.

مىردەكە لە رەفەى شەمەندوفەرەكە سەبەتەيىكى داگرت پرى بو لە پەنير

و پاسدىرمە و سجووق و خواردەمەنى. ئافرەتەكە ملچەملچ دەستى كرد بە

خواردن، ئەوسايە بىرمان^{۱۸۰} كەوتەو كە ئىمە لە دوتنى ئىوارەو ھىچمان

نەخواردو. سەرم نايە بناگوۋى فرەدرىك، وتم:

- با داواى نانپان لى بکەم.

وتی:

- هیچ هه‌ئناگرێ، ئیمه له پیتشهوه شه‌پتکی وامان دامه‌زران ئیتر پروومان
نه‌یی له‌گه‌ڵ یه‌کتیری بدوین.

- ئینجا چیه، پارهیان نه‌دینێ.

- باشه خۆ ئه‌وان له شه‌مه‌ندوفه‌ردا دووکانی نانه‌وایان دانه‌ناوه.

- ئه‌ی ئه‌گه‌ر به پاره نه‌یان دا، به زۆر لێیان نه‌ستین؟

- ئاها سه‌ری بێکه‌سه

- ئه‌رێ وه‌للا برسیه‌تی ره‌گی هاریی پتیه‌یه، ناوه‌ستم، ئیتر هیچ
نه‌وه‌ستام چوووه به‌رده‌میان،

- پیاوه‌که به مۆنیکه‌وه لیم مۆر بووه‌وه، وتم:

- راوه‌سته تووره‌ مه‌به، دوو قسه‌ت پێ ده‌لیم، ئه‌گه‌ر به دالت نه‌بوو،
ئه‌توانی تووره‌ بی. با وجود^{١٨١} له تووره‌بوونیشدا زهره‌ر ئه‌که‌ی.

- ده‌ستم کرد به گیرفانما هه‌ندێ پارهم ده‌هینا:

- ئیمه له مالی خۆمانه‌وه نه‌هاتووین، له بیریشمان چوو له ده‌ره‌وه نان
بکڕین، وه‌رن پیاوی چاک به بایی ئهم پارانه نانمان بده‌رێ،

- ژنه‌که پێ که‌نی وتی:

- دياره ئه‌مانه سافیلکه‌ن، نانیا بده‌رێ،

دوو نانی حۆقه‌یه‌یی^{١٨٢} به بتوونی^{١٨٣} دامی و پاره‌یشی لێ وه‌رنه‌گرتم،
هیتشتا پاروه‌که‌مان له ده‌ما بوو، کابرایتکی درێژی شه‌به‌قه چوارگوێ دوگمه
سپی هاته ژووره‌وه، گازتکی کونکه‌ره‌ی به ده‌سته‌وه بوو، داوای بلیتی کرد،
له پیتشدا ژن و مێرده‌که‌ی که نانیا دابووینی له پیتشه‌وه بوون بلیته‌کانی
وه‌رگرت دایه به‌رده‌می گازه‌که، کرته‌ییکه هینا کونی کرد، داوای بلیتی
ئیمه‌ی کرد، وتم:

- جارێ راوه‌سته ده‌مم گیراوه،

خەریک بوو دەست بکا بە دەمما وتم:

- ئەو چی دەکە؟

وتی:

- وام زانی بلیتەکت لە دەمتایە وا ئەلتی دەمم گیراوه.

وتم:

- وام زانی تیکەکم لە دەم ئەفرێنی، کە ئەلین سوالکەری کرانی تیکە لە دەم ئەفرێنی. باوجود کە نانهکەیش هی خۆمان نەبوو، ئەو ئافرەتە بە خێری خۆی دابووینی،

وتی:

- دەک خێری نەنووسی، زووکی بلیت با زیاتر پریشکی ئیسوم پیا هەلنەپەری.

بیلیتم دای ئەویشی کون کرد، خەریک بووم یەخەیی بگرم بۆچی کونی کرد؟ زوو قاپیی کردەوه بازی دایە خوارەوه پوانیم نەچوو بووه خوارەوه، منیش دەرگام کردەوه بزانی لە کوێوه پۆیی، میدردی ژنەکه وتی:

- شەمەندوفەر لە پۆیندایە قاپی بکەیتەوه جەزات لێ ئەستین،

وتم:

- ئەی بۆچ لەوی ناستین.

وتی:

- ئەو شەمەندوفەر چیبە.

لەگەڵ کابرا کە وتینە گفتوگۆ لێی پرسیم:

- تۆ بۆچ ئەچی بۆ ناپولی؟

لە پێش منا فرەدریخ وتی:

- لە شوێن دەزگیرانەکەیی ئەگەر ئێ لێی گوم بووه.

له ولاره ژنه ديسان پي كهنى وتى:

- چوڼ دهستگيران كوم نه بى؟

من تووره بووم، ميرهكهى وتى:

- لتي مهگره منداله.

- وتم:

- ئوف... به خوا مندالى چاكه به خوا چله و تهوقى مله ئينجا ژنه ناگرى

تى به ربوو، كهفى چهند نهينه زانى چوڼ جنيو بدا وتى:

- نهوه ميرهكهى لتي پرسه هيشتا حوت مانگه شووم كرووه

منداليشمان نه بووه.

- وتم:

- چنده مين شووته؟

- تف له تو خق كچ بووم، نيهايهت^{۱۸۴} به مندالى بنم پزابوو، روسووريم

نه مابوو.

- ها، نهگه كچ بوويتايه روسووريت نه بوو، با كچيش بووبى، له دتي

ئيمه كچي هر وا مابووه به چل سال شووى كرد له تويش جوانتر بوو.

ئيترا نافرمت دهستى كرد به گريان، نهگوت:

- نه مەم بق بكوژه.

- وتم:

- خوئنى مالى باوكت زوره.

وتى:

- له پارهى داراييى خوم^{۱۸۵} خوئنى نه دم،

ئيمه له م شهره دهندووكه دا بووين ترهن" گهييه ئيستاسيون^{۱۸۶}، پرسيم:

- نه مە ناپولييه؟

وتیان:

- بق ناپولی شو و رۆژیکتان ماوه.

لهو ئاندا تۆ فکریم کابراییکی تەنگە ئەستور هاته ژووری له قەسابەکەى ئەکرد که له ویانه گاجووتهکانى هینابوو شەمەندوفەر، وتم:

- یاخوا بەخیر بێی، گاجووتهکان بە سەلامەت گەیشتنە بەرەوه؟ کابرا واقى وەرما وتی:

- گاجووتى چى؟

- ها، گاجووتهکانى که له ویانه سواری شەمەندوفەرت کردن.

- تۆ من بە کۆ ئەزانى؟

- بە قەسابەکەى ناشنای خۆمان.

- بە چىیا ئەزانى من قەسابم؟

- بە سەر و گوێلاکتا

- تۆ منت نەناسى، بەلام من ئیوهم ناسى

- ئیمە کێین؟

- دیاره که دۆمن

سا ئەو ئەم قەسەیهى له دەم تراز، ژنەکه لهو لاوه دایه قاقای پیکەنین و

پروى کرده کابرای قەساب وتی:

- ئای بە قوربانى دەمت بم، ئەوا هیچم له دلانەما، من ئیستا نەمەوێرا

بیلیم، وا شوکۆر تۆ وت.

جاری وازم له قەساب هینا، پیم کوت:

- ئاغای قەساب تۆ چەوتە و شیلەى^{۱۸۷} ئەم ئافرەتە بگره، بە دەم و شیلە

حەیان ئەناسى، بزانه له چل سال بەرەووژوورتر نییه،

لهولاوه میدردى ئافرەتەکه راست بووهوه، له قینا ئەلهرزى، وتی:

- ئۆيۈ گەيشتەنە رادىيەتكە كالتە بە خانىمى من بىكەن، سا راوھستەن بزانن ئىستا پى نىشانقان ئەدەم^{۱۸۸}. فرەدرىخ سەرى ناپە بناگويم وتى:

- ئەلفرىد، ئەم كابرانى قەسابە ناتوانى لە شوپىنى خۆى بىجولتى، ئافرەتەش ھىچى لە دەست نايى، با ھەستەم تىر و پىرى بىكوتەم،

وتەم:

- فرەدرىخ، نان و نەمەكەمان كىردوون، لىيان گەرى.

بە كابرەم گوت:

- ئىمە ناننى ئىتوھمان خوارە، ئەگىنە ئەمزانى چۆن داتئەنئىمەو، تۆ بە ژنت بلى بىدەنگە دانىشى، ئىمەش ھىچ نالىين.

مىردى ژنە دانىشتەو، ئىنجا نۆرە ھاتە سەر قەساب، وتەم:

- توخوا بە راست گاجووتەكان ھى تۆ نەبوون؟

- تۆ جارى پىم بلى ئەسەلت كۆندەرىت.

- ئەلمانى.

- ئەلمانىا لە چە شوپىنىكى؟

- باویراچە دىتىكە؟

- دەمىكە ھاتووم، وا سالى بە سەرا تى وەرئەگەرىتەو، ناوى دىكەى

خۆمانم لە بىر چووتەو، ئەى تۆ بە راست كىتى؟

- ئەوقاتم.

- ئەوا ناوتىكم بىست^{۱۸۹} كە تا ئىستا نەمىبىستوو.

- ئەوقاتم بەرى چە دارىكە.

- بەرى خۆندەن و عىلمى حوقوقە.

- خۆ منىش بە قەد تۆم خۆندوو، بىچ نازانم ئەوقاتم چىيە.

لەم گەفتوگۆى ئىمەدا دىسان ژنەكە ھەلى داىى وتى:

- تو چه تاقه تیکت هیه ئەمەندە لەگەڵ ئەمانە ئەودیت؟

تەمام بوو جوابی بدەمەوه، کۆنە قەسابی تازه ئەوقات بە دزییەوه وتی:

- تو خوا دەنگ مەکه ئافرەته.

- منیش بە قسەم کرد، بەم بەزم و رەزمە نزیک ئیستاسیۆن کەوتبووینەوه. روانیم ئافرەت زولفی خۆی بە شانە ئەکا و خۆی ریک ئەخا و پیاوکه پیش جانتا حازر ئەکا، گەیشتینە ئیستاسیۆن، دابەزین، دوخاوازییان نەکرد، منیش نەمکرده نامەردی، دوو مارقم دەرھینا و ھاویشتم دام بە سەر و سوورەتی ئافرەته که دا، بانگم کرد:

- ئەوه پارەى نانه که یه که لیره پیتان فرۆشتووین، با لای خەلک نەلین موللەر ئەفەندی پارەى نانه که ی نەدا.

هەرچی خەلکی له ئیستاسیۆنەکه راومستا بوون دایانە قاقای پتکەنین، کابرا ھار بوو، گەرایە دواوه تا خوا ھیزی دابوو، گۆچانیکی ئاراستەى کردم، من خۆم کیشایە دواوه، گۆچانم بەر نەکهوت. خۆی بەدەمەوه کهوت، شەمەندوفەرچیپەکان قاچیان گرت رایان کیشایە دواوه، شەمەندوفەریش کەوتە حەرەکت، ھەلسابوووه، بە گۆچانەکیەوه بە شوۆن شەمەندوفەرەکه دا رای ئەکرد و خەلک پتی پتی دەکەنی. ئەوقاتیش قەدەرئ پتی کەنی، ئیتر نەختی بیدەنگ رامان بوارد، ئەوقاتیش له ئیستاسیۆنیکی تر دابەزی، ماینەوه خۆمان، وتم:

- فرەدریخ، تو خوا با بۆ خۆمان بەزمی بگرین.

دەستم دایە کەمان، ئاقۆردم کرد^{۱۱۰} من لیم دا فرەدریخ وتی. لەم دیو و لەو دیووه زۆر ئافەرینیان کردین، کەچی لە پشتمانەوه، کابراییکی منگن بانگی کرد:

- بەم شەوه چه رمزالتیکه^{۱۱۱}، خەرتان له ژنەکه م ھەراسان کرد...

له پشتمانەوه دەستەیی کورگەل بە وۆخە وۆخە بە کابرایان گوت:

- ژن نهگه ژن بڼې چوڼ حهز له م ناههنگه ناکا؟ به لام وا دياره تو دلته
 پيسه، نه لتي نهک ژنه کم عاشقی نه م کورانه بيټي منگن.
 - نه م بيشهرم و^{۱۹۲} حه يايانه کين؟ من نافرتم له لايه نه وان ته حقيرم
 نهگه ن.

نيتر له ولاره (له دوو لاره) بوو به شه پره جوين، نيمه يش ناچار شاهنگمان
 برپيه وه و لتي راکشايين. هيشتا چاومان نه چوو بووه خو زمه يک له
 شه مندوفه روه هات شه مندوفه ر وهک له شاخي که وتبي که رايه دواوه، به
 لادا هات، من سهرم له تخته که وتن سهرم شکا، جاري هولي ره فیکه کم
 بوو بانگم کرد:
 - فره ريخ فره ريخ.

هيچ جواب نه بوو. که وتمه مه راقه وه، چرايش کوز ابووه وه، ديسان بانگم
 کرد، به ناستم نووزه يک هات، به په له کوتي چووم دوژيمه وه، وتي:
 - نه لفرید ته واوم، پارچه ي واغونه که که وتوه به سهر پيما، لاقم شکاوه.
 ناخو نه م موسي به ته چی بوو به سرمانا هات، هر نه مه مان ما بوو.
 کويتقولاغ^{۱۹۴} بووم له دهر وه دنکی خه لک نه هات له شوين بريندار نه گه ران،
 تومنه شه مندوفه ر له ئيستاسيونه که له گه ل شه مندوفه ريکی تر ليک
 که وتبوون، وه رکه رابوو، شکابوو.. هاوارم کرد هاتن دهسته به رهيان پي بوو،
 فره ريخيان هه لگرت. منيش له تاوا بريني سهرم له بير چووه وه، شويني
 که وتم، گه يشتینه خهسته خانه، له وي قاجي نه ويان گرتوه و سهری منيان
 دهرمان کرد، وتيان:

- مه ترسن هيچی واتان نييه.
 نه رابه يتيکیان هينا نيمه يان سوار کرد بردين يانه قوناغيکی^{۱۹۵} گه وه، به
 نارابانه وه برديانه ژوروي، ژن و پياومان لي کو بووه وه، ئيکراميکی^{۱۹۶} زور
 چا قواوه و شير، پياويکی که له گه تي نووراني هات، هه والي^{۱۹۷} پرسين و

دلخوشیی داینه‌وه. زانیم ئەمه پیاویکی گه‌وره‌یه، که مه‌نمووره‌که‌ی
خه‌سته‌خانه شه‌په‌قی بۆ داگرت و کرنووشی بۆ کیشا، منیش ته‌عزیم^{۱۹۸} بۆ
کرد، وتم: ئیمه به فه‌لاکه‌تی^{۱۹۹} خۆمان موته‌ئه‌سسیف نیین، به‌م نیوه شه‌وه
ئیوه‌مان له خه‌و راپه‌راند و نارمه‌تمان کردن.

وتی:

- خیر، ئیمه به‌وه مه‌منوون ئەبین و به دل ئیستیراحه‌ت ئەکه‌ین که فریای
فه‌لاکه‌ت زه‌ده‌یه‌یک بکه‌وین، ئەوه‌ی پیاو بی، و بجدانی بی ئەزانئێ که خوا
ده‌ولتی دایه، بۆ ئەوه‌ی داومتی خیدمه‌تی لی قه‌وماوانی هه‌ژاری پی بکا و
خوینده‌وار پی بگه‌یئنی، که به خویندن خیدمه‌تی مه‌مله‌که‌ته‌که‌یان بکه‌ن،
ئیستا چه‌ند پۆژی لیره به‌هسینه‌وه، دواپی خوا که‌ریه.

به زۆر یه‌کدوو پۆژیان به‌ند کردین، سه‌ر و پیمان چاک بوو، خیدمه‌تچی
ئۆده‌که‌مان کچیکی جوان بوو، به فرهدریکم وت:

- کاکه ئەم کچه له به‌رتای ده‌ستگیرانی تۆ ده‌کات.

کچه‌که پرسى:

- به‌رتا له کوێیه؟

وتم:

- له ناپولییه.

پرسى:

- زۆر جوانه؟

وتم:

- به‌لئێ زۆر جوانه، ئەگه‌ر له ئەندازه به‌ده‌ر جوان نه‌بوايه، چۆنم ئەگوت له
تۆ ده‌کا.

کچه‌که پی که‌نى،

وتی:

ئەي تۆ خۆت دەستگيرانت نىيە؟

فرەدرىك وتى:

- بەئى ئەو مىقائىللا دەستگيرانىيەتى كە بەرتا كارەكەرى ئەو.

وتى:

- كە واپى ئەو بۆ كچى ئاغام، تۆ بۆ من.

وتم:

- ئاغاكەت كىيە؟

وتى:

- ئەو بوو كە ھات خۆشى و چلۆنى و بەخىرھانتى كىردن، يەكە پىياوى ئەم شارھىيە، زۆر دەولەمەندە، ناوى موسىيو (قولار)ە.

ئىستىر نووستىن، بەيانى بەرچايى و پەنىر و چامان خواردەوہ و دوخاۋازىمان كىرد، ھاتىن بۆ دەرەوہ لە دالانەكە كە كچەكە ھات بە دزىيەوہ كىسەيىكى ئاورىشىمى سىپى دامى. كە ھاتىنە دەرئى ژماردم سى لىرەى ئالتونى تىا بوو، ئىتر لە خۆشيانا ھاتىن بەرپوہ، قەرارمان دا بۆ جارىكى تر سوارى شەمەندوفەر نەبىن، بە پىيان بەرپى شەمەندوفەرا بېرۆين، مى رىمان كىرت، ھەروا بە ناوہ پراستى ھەردو لای ئاسنەكەدا ئەرپۆين، شەو كەيىشتىنە سەر پردىك، لەسەرەوہ سەيرى پردەكەمان ئەكرد، تى فەكرىم لە پىشمانەوہ دوو چاوى تىژ وەك چاوى ئەژدىھا پووبەروومان ھات، پىرشكى ئاگرى لى ئەبىتەوہ، وتم:

- فرەدرىخ، نامەرد فەوتايىن پىسگارمان نابى.

وتى:

- با خۆمان فرى دەينە ئاوەكەوہ.

وتم:

- مەلە نازانم ئەخنىكىم، با خۆمان بە كەنارى پردەكەدا ھەلاۋاستىن تا

شەمەندوفەر ئەپوا دوایی خۆمان ئەخەینەوه سەری.

من له دیویکەوه، فرەدریخ له دیویکەوه خۆمان بە کەناری پردا
هەلاواستی، من نەمزانیوو سەرم لادەم، کە شەمەندوفەر مە هات لرفەلرف
ئاوی له کولی کرد بە سەر و چاوما، دەموچاوم سووتا، دەستم برد
دەموچاوم بسپرم، فلەها کە وتمە ئاوەکەوه.

*

ئێستا وا ئەلفرید ئەفەندیمان له ئاوا بەجێ هێشت، پەنگە ئەوانەیی گۆی
لەم سەرگوروشتەیه ئەگرن زۆر بەزەییان بە ئەلفرید بیت. کورێکی ئەوانە
سافدەر و دڵپاک و پەموشت چاک و بە وەفا و سەودا، له عیشقی
جانانەدا^{٢٠٠} یار بیتەبەر، ئەو له ریتیدا بخنکی زۆر ناخۆشە.

لەبەر ئەوه (پیرەمێرد) خەبەرتان ئەداتێ ئەلفرید هەرچەند بەخنکاو
ئەژمێردرێ، بەلام نەمردوو، ئێستا وا له قۆخلی^{٢٠١} لادیییکدا رایان
کیشاوه، ئاویان له زگ دەرهیناوه، ئەیشیلن خۆینی بچوولیتەوه و بیتەوه
هۆش خۆی.

جاری با ئەو لەوێ بێ. فرەدریخ بۆمان بگێریتەوه چییان بەسەر هاتوو.

فرەدریخ ئەلێ:

کە شەمەندوفەر رووی تێ کردین لەسەر پرد بووین نەمانتوانی خۆمان له
رێ لادەین، چارمان نەما ئەمدیو ئەودیو خۆمان بە لیواری پردەکەدا
هەلاوەستی، شەمەندوفەر بە تەوژم هات، ئاوی گەرمی پڕژاند بە سەر و
کوێلاکماندا. من سەرم لەبەر شالایی ئاوه له کۆلەکەدا، لادا، زۆری نەمابوو
دەستم بەرێی، بە هەر رەنگی بوو خۆم کێر کرد، شەمەندوفەر تێ پەری،
هاتەوه سەر پرد، روانیم ئەلفرید دیار نییه، بانگم کرد جواب نەبوو، بەلام
کاتێ کە ئاوه گەرمەکەم بە روودا هەلپژا، شەپەیتکم له گۆی هات، وەک
دەنگی ئەلفرید وا بوو هاوار بکا. نیتەر کویم له هیچی تر نەبوو، بە هەموو

لايتکدا هاوار و بانگم کرد، له هيچ لايه که وه دهنگ نه بوو، نه گريام، نامان نه لفرید له کوئی؟ هيچ.

ئيتر بۆم مه علووم بوو که دهستی به ريووه و که وتووته ئاوه که وه، له تاوا خۆم فری دايه ئاوه که وه، نه مزانی ئاوه که له راسته نه و منده قووله و خوړه، ده ربهستی خنکان نه بووم، هر به شهرتی نه لفرید نه خنکابئی و چاوی به ميقاتيلا بکه و پته وه، من سه د جار شوکور بووم که له باتی نه و بخنکيم و زۆر مامه وه له ئاوا، که من نه لفریدم له دهست چو قیری سیا، با منیش بخنکيم، چی بکه؟ که نه جمل نه هات به زۆر نييه، شه پۆل فری دابوومه که ناری ئاوه که و بئی روح که وتبووم. به یانی لادیتی هاتبوون بۆ نیش منیان به بیهوشی دیبوو، دابوومیان به کۆلیانا، بردبوومیانه مالی خۆیان، ناگریان بۆ کردمه وه، هینا بوومیانه هۆش خۆم، له پاش نه وه که هاتبوومه وه هۆش دیسان گریابووم، نه لفریدم بانگ کردبوو، جوابی نه دابوومه وه، ئینجا شیت بوو بووم، هه لسا بووم رام کردبوو و تبووم نه چم شه مه ندوفر نه کوژم، پرد نه روو خینم، سه ره و ژیری نه که م که ره فیه که می له ناو بردووه، به زۆر کرتبوومیان، به ستبوومیان، تا سه پۆژ، ئینجا عه قلم هاتبوومه که لاهم، خواه نا خواه^{٢٠٢} مالتاوا ییم له و ماله به رحم و ئینسانیه خواست هاتمه لای پرده که، گریام گریام به مه قامی شیوهن گۆزانیم نه گوت، هر چی له و ریه وه نه پۆی گلی نه خوارده وه، هه ندی له که لیشم نه گریان، تا ئیواره گریام، قه رارم دا را وه ستمه شه و، که شه مه ندوفر هات خۆم بخرمه به ر شه مه ندوفره که، منیش له پاش نه لفرید نه میتم. له غه یبه وه یا له خه یاله وه دهنگیکم هاته کوئی، له دهنگی نه لفرید نه چوو، نه یگوت:

- خۆت مه کوژه، بچۆ خه بهر بکه یینه به یار که به عیشقی تو مرد، شه هیده.

به م دهنگه هات به عه قلم که بچم ده ستگیرانه که ی بدۆزمه وه خه بهری بدهمی که نه لفرید له پئی نه وا چوو، هر راست بوومه وه، نه و شوینه

مه‌شئوومه به جئ هئشت تاهئزئ ٲئم بوو رام كرد، تا له چاوم كوم بوو، ئئنجا له خؤمهوه توشئ مه‌قامئك هاتبووم له راكردنا، له وه‌ستانا له دانئشتنا هر بانگم نه‌كرد ئه‌لفرئد هئشتا ئه‌و شئعرانه‌م له بئر ماوه كه بؤ ئه‌لفرئدم هه‌لبه‌ستبوو، به شئئئنه‌وه ملئ ٲئم گرت، ئه‌وه‌نده كه له‌كه‌ل ئه‌لفرئد به يه‌كه‌وه سه‌رگوروشته‌مان به‌سه‌رهات، زئاتر له ٲئ و بان دئم.

دوايئ واپؤٲئك^{٢٠٢} بؤ ناپولئ ئه‌چوو، به دزئيه‌وه و به تناف و قه‌لاٲئا هه‌لگه‌رام له‌ناو ٲاٲؤرمه‌كه‌دا خؤم شارده‌وه تا كه‌ئيشته ناپولئ، له‌وئ له واپوور هاتمه دهره‌وه، سه‌ر رئختم^{٢٠٤} قه‌له‌بالغ بوو، تئكه‌ل به عه‌شاناته‌كه بووم، نه‌مئزاني چئ بكه‌م، ئه‌رابه‌ئئكم دئ چوومه خؤمه‌وه دهرگاكه‌ئم كرده‌وه، چووم دانئشتم، ئه‌رابه‌چئ هات ٲه‌لئ راكئشام به‌مه‌ئئته دهرئ، زه‌ئئكم لئ دا، چووين به كؤ يه‌كا، خه‌لك هات وئئان:

- چئئ ئه‌وئ؟

وتم:

- قه‌سرى مئقائئللا.

وئئان:

- له كوئئيه، ئادره‌س چئئيه؟

وتم

- مئقائئللا، ده‌ستگيرانه‌كه‌ئئ ئه‌لفرئد، نئشان به‌و نئشان ته‌ٲئبئرشئان له كه‌له.

هر ئه‌وه‌ندمئان نه‌گوت:

- نون قاپئشوؤ

دايان به‌زاندم هه‌رچئ توشئ ئه‌هاتم، ئه‌مٲرسئ مئقائئللا:

- نون قاپئشوؤ.

سه‌د نون قاپئشوئئان ٲئ و تم، سه‌ شه‌و سه‌ ٲؤؤ، به‌م نون قاپئشوئئيه‌م

رابوارد، تا پرژتیکیان له دووکانی فوتوغرافچیییک رسمی نه لفرتدیم له و دیو شووشه‌ی دووکانه‌وه هه‌لاوه‌سرابوو، په‌لامارم دایئ. شووشه‌م شکاند، رهمه‌که‌م گرت‌ه‌وه باومش، بیه‌ه‌ش که‌وتم، که هاتمه‌وه ه‌ش له نه‌جزاخانه‌یییک ده‌ستیان دهرمان کردبووم که شووشه‌که‌م شکاندبوو ده‌ستم بریندار بوو، بیه‌ه‌ش بووم رهمه‌که‌م له باوه‌شدا بوو، به بیه‌ه‌شیش به‌رم نه‌دابوو. لیتیان پرسیم:

- نه‌مه کتیه؟

وتم:

- برامه و له ناوا خنکاوه،

وتیان:

- کوره نه‌مه زیندووه، سه پرژه نه‌م رسمی گرتووه، به‌لکو په‌کیکی تریئ له براکه‌ی تو بکا.

وتم:

- خیر هر نه‌وه خنکاوه.

- پیاویک وتی:

- راه‌سته بتنیرمه مالی نه‌و پیاوه ماقووله.

نه‌راه‌چی بانیگ کرد، سوار بووم، له خو‌شیانان له‌ناو نه‌راه‌دا نه‌وه‌ستان، خو‌م کوتایه لای نه‌راه‌چییه‌که، ولاخه‌کان گورج لی خو‌رم، دانه‌ویمه‌وه زله له ولاخ بده‌م، شلپ که‌وتمه خواری، ده‌ست بریندار سه‌ر شکاو، نه‌راه‌چی دابه‌زی به هه‌زار حال سواری کردمه‌وه، که‌یشینه به‌رده‌رگاییکی گه‌وره، به نی‌شاره‌ت وتی: نه‌وته، خو‌م فری دایه خواری، پام کرد بجمه ژووری، نه‌راه‌چی له پشته‌وه چاکی راکیشام، من نه‌وم راکیشا، تومز داوای پاره نه‌کا، من له خو‌شیانان نه‌مه‌پرژابوو پاره‌ی بده‌می، له مشت و مری نی‌مه قه‌له‌بالغ کۆبوونه‌وه، خه‌لکی نه‌و قو‌ناغه‌مان به سه‌را ر‌ژا، پیاویکی گه‌وره

هاته دهري، له ئهرا به چي تووره بوو، به ئيتاليایي پرسی:

- چیت ئهوي؟

وتی:

- پارهي نه داوه.

ليره يكي بۆ فری دا وتی:

- برۆ.

که روانيم ئه مه ئه لفریده، بهو دهسته برينداره وه و به و خوينی سه ره وه په لامارم دايه، خۆم به مليا هه لا وهستی، تير ماچم کرد، بر دميانه ژووری^{٢٠٥} دوکتوری خویان، هينا سه ری شو شتم، ده رمانی لی نا، ئیستا وا له که ل ئه لفرید له سالۆنی قۆناغه که دانیش تووین.

هانام بهو وهخت و سه عاته، که ئه م دوو برادره وه فادارانه به يه که يشتنه وه، هاوړیکانی ميللهت و نیش تيمانه که يشمان ده رباره ي يه ک و ابن و له پتی خیدمه تی نیش تيماندا وا به وهفا و ئیقدام^{٢٠٦} و خیدمهت و خۆشه ويستی يه ک بن ئینجا هانام بهو دهمه ی که ئه لفرید به وهسلی میقائیللا شاد بوو.^{٢٠٧}

"لیره به ولاره له چاپه که ی کاکه ی فه لاح-ه وه وه رگیراوه"

منیش نه و کچه جوانه ی که له ديباچه ی ئه مجلدی دوايييه دا نووسیومه نه مناسیوه، ئه م به هاره تووشم بیته وه به عه شقی ئه و روومه ته جوانه که بریقه ی دابوه سه ر جلدی يه که می ئه م کتیبه، منی شهيدا کرد ئه مه م بۆ ته واو کرد به لگو ئاره زووی ئه سه ریکی وه ک ئه و جوان بینمه مه يدان.

به لام دريخ و ئه فسووسی نه ئه و ناسراوه و نه من ئه و گوهره م ماوه، په نگه خۆتنده وارمکان بپرسن ئه لفرید چۆن که یومه ئه وي؟ چۆن خانمه که ی دست که وتبوو، يه که مجار فره دریک لتي پرسی: ئه لفرید چۆن ئه م مه حبووبه ی^{٢٠٨}

جیهانه و ئەم پرمەنسی ئیتالیایە بە تۆ برا و بە تۆ درا؟ وەلامی دایەوه،
فرەدریک سەرگوزەشتەیی ئیمە سی شتی تیایە، لە سی شت چاکترە.

یەكەم: دەروون و نیستی پاک و چاک لە ئاین و ئۆینی سیاسەت و
دیپلۆماسی و هەولی باشترە.

دووەم: وەفاکاری لە جوانی باشترە.

سییەم: ئەخلاق لە پاره پەسەندترە.

من دەروونیتکی پاکم بوو، لادیتییکە بۆ فروفیتل بووم، کە تووشی میقائیللا
هاتم سەفەرەکەم کاری تۆ کرد، تا ئەهات لە لای پەسەند ئەبووم.

دووەم، لە وەفادا لە وێردە کۆنەکەیی بۆی بە وەفاتر و فیداکارتر بووم و
وەفای من پیش زۆر داواکاریی تر کەوت.

سییەم، ئەخلاق من و عەشقی راستی، قەناعەتی بەو پەیدا کرد کە لە
هاوسەریدا عەشق و ئەخلاق لە سەر سەرتی و گەرەیی ساختە و قوماری و
سەر خۆشی بۆ ئافرەت چاکترە، من بە خنکان و حەپس و تۆ هەلدان
عەشقی ئەوم فەرامۆش نەکرد، دەستم لە وەفا بەر نەدا، تا دەستم لە ملی
یاد نالاً. تۆش کە یاری وەفاداری من بووی، هیندەیی من و بە لکۆ لە من زیاتر
بە کیش بووی و گەیشتینە مەرام، و بە من و میقائیللا (بەرتا) مان
پیشکەش کردی.

کەوا یەکی سورمەییە "بەرتا"

ئەم جالانەت داکەنە و ئەو بکە بە بەرتا.

تەواو بوو

فهرهنگۆك

- (١) چيقدى، چيقدى، چالغيجى: "توركييه" واته: دەرچوو دەرچوو ژهنيار كه مانچه ژهن "
- (٢) عهلى دايبى: خالڤ عهلى.
- (٣) پۆل دهقووق: زانياريم له بارميه وه دهست نه كهوت.
- (٤) حوسين رحمى:
- (٥) ئاسار: شوينه وار، مهبست بهرهمى كتيب و نووسيني دانراوه.
- (٦) له پهرده بهدر، قسهى له رهوشت بهدر.
- (٧) تۆفيق بهكى كركووكى "ميرالاي": زانياريمان له بارميه وه دهست نه كهوت.
- (٨) تهرج: له وانهى ژماردندا، لى دهر كردن، لى كه مكردن.
- (٩) پرنس: مير.
- (١٠) شهوكت: هيز. دهسه لات.
- (١١) لاندوو: جۆره عه ره بانه يه كه له دوو لاره دهرگهى بق سوار بوونى ههيه، سهيوانىكى چهرمى ههيه هه لدهكرتت و داده دريته وه.
- (١٢) موتهقا: هه بى و نه بى. به ههر شيوه يه ك.
- (١٣) گور: تهويله.
- (١٤) لهم دهسته واژه يه نه كه يه شتم.
- (١٥) سه: سه (ژماره ٣) سه، شيوه فارسى يه كه به تى، پيره ميرد خۆى به و شيوه يه نووسيوه، نه ميانم بق نمونه هيشته وه، له شوينه كانى ديكه دا كردمن به سى.
- (١٦) ومچه توتون: لقه كچكهى توتون كه له لقى ديكه ده بخته وه.
- توتون: توتون.
- (١٧) خوست: دهنگ، جووله.
- (١٨) ههنگل ههنگل ئاسان: له پهستى و توور هه بيان بنهنگل بهرزبوونه وه.

- (۱۹) شہتارمت: شہن و شوخی.
- (۲۰) لہقہب: نازناو، ناوی بنہمالہ و عہشیرت و ہی دیکہ.
- (۲۱) ناخواہ: زورمکی، بہیئ ویستی خوی..
- (۲۲) ہلکاآن: بہ ئیرہمی باس یان تہماشا کردن.
- (۲۳) نیگرام: ریزگرتن، بہ گہورہ دانان.
- (۲۴) نہزاکت: ناسکی، بایہخ..
- (۲۵) چورووک: چرووک، تیکچوو، شتیک کہ چاک یان بتہو نہبی.
- (۲۶) بیندار: خیال، سہرسورمان.
- (۲۷) عیفت و نہزاکت مہتاب: ئہی پہناگہی بہ نابروو و ناسک.
- (۲۸) ئہلقاب: کوئی "لہقہب"ہ، واتہ: نازناو.
- (۲۹) فہساحت: زمانپارای.
- (۳۰) خودگیری: حق راگرتن.
- (۳۱) فت کردن: دوی جگہرہکیشان کہ تہنبا فونچکہجگہرہکہ بہ دارجگہرہ و دہمینی، فوویہک بہ دارجگہرہوہ دمکری فونچکہ جگہرہکھی لی دہردہپہری، یانیش سبیل لہ پاشماوہی تووتن و خوئلہمیش بہتال کردن و دہنگیکی و مک "فت" دہردہکا، دہلین: جگہرہکھی فت کرد.. دواتر "فت کردن" بق واتای دیکہش بہکار ہاتوہ.
- (۳۲) کنگہخو: بہ دانیشتنوہ نووستن.
- (۳۳) رہورہوہ: تايہ، چہرخ.
- (۳۴) فہنار: یان فہنہر: چرا و رووناکي، لیرہدا چرای عہرمبانہ.
- (۳۵) تہریدہ: جہردہ و ریتگر.
- (۳۶) لوّقہ: رویشتنیکی دہوانی نیوان بہ گور رویشتن و غاردان.
- (۳۷) قہید ناکا: قہیناکا.
- (۳۸) شاتق: (ناویتی لاتینی و فرہنسییہ)، شوینی دانیشتنی دہرہبہگہکانی ئہوروپای سہدہکانی ناوہراست کہ خانووی زور گہورہی شوہردار و دیوار بہرزی قولہدار و بہ کہندہک دہورہدراو بوہ.
- (۳۹) ئورمان: دارستان.
- (۴۰) جہنگہلستان: دارستان، لیرہوار.

- (۴۱) میترغوزار: میترگوزار.
- (۴۲) قهقهه‌هه: قاقای بیکه‌نین.
- (۴۳) حوزن: خەم، پەژارە.
- (۴۴) لوتف: چاکە، یارمەتی.
- (۴۵) واویلا: خەم، هەناسە ساردی، مخابن..
- (۴۶) بیشە: جینگە ی پر لە دار و دەوین، لیری دەستنیژ.
- (۴۷) نیمنیگاہ: نیونیکا، بە لاچاوتکەوہ پروانین.
- (۴۸) چوختی: چەقاوہسوو، لە کاردا پوختە بوو.
- (۴۹) زابیتە: پۆلیسی ناوختی نیمچە فرمی.
- (۵۰) بەیدەست: دەستگیر.
- (۵۱) بەچەشیر: بیچووہ شیر، بەچکە شیر.
- (۵۲) وەلوہلە: گریان و هات و هاوار.
- (۵۳) پەتیارە: پەتەری، شینتۆکە.
- (۵۴) زەھرەترەک: زارەترەک، زۆر ترساو، تۆقیو.
- (۵۵) دیکانی: خەلکی لادئ، گوندی.
- (۵۶) ئەسلان: ئەسلان "بە زۆری تورک بە کاری دەهینن"، هەرگیز.
- (۵۷) بەر لە وشە دیسان وشە (توست) دانرابوو بە زیادەم زانی و لامبرد.
- (۵۸) لە دەقەکەدا نووسراوہ (محافظت) دیارە هەلە ی چاپە، کردمانە (حافیزە) واتە هیزی لەبەر کردن.
- (۵۹) راھیب: قەشە.
- (۶۰) ئیستیحکام: توند و پارێزراو.
- (۶۱) ئۆتە: ئۆدە، زوور.
- (۶۲) تەلاش: پەلە پەل.
- (۶۳) ریتال: جلی شێ و شیتال.
- (۶۴) لە ئەسلەکەدا بەمجۆرە، لە بوونی ئەم (- زوج الکبیر -) هی ئیرە تی نەگەیشتم.
- (۶۵) یازیخانە: نووسگە.
- (۶۶) سەیفندە بە پلازی: لەم زاراومیە تی نەگەیشتم.

- (۶۷) هیلکانه‌وه: به حیلکه پیکه‌نین.
- (۶۸) داماد: زاوا.
- (۶۹) فهتارات: فهتارعت. به‌لا.
- (۷۰) ئاشچی: شیوپه‌ز، شیولینەر.
- (۷۱) هه‌رزه‌چهنه: چهنه‌باز، هه‌رزهبیژ، هه‌رزه‌گۆ. چهنه‌بازی بی سوود.
- (۷۲) شادمه‌رگ: شامه‌رگ. له خوشییان مردن.
- (۷۳) زه‌ریف: دلگر، دلپه‌سند.
- (۷۴) مه‌رام: مویه‌ست.
- (۷۵) په‌لووله: خوارده‌مه‌نییه‌کی شله، له ئارد و رۆن دروست ده‌کری.
- (۷۶) وۆحه: وشه‌یه‌که به تاییه‌تی بۆ ده‌کردن و دوورخستنه‌وه‌ی مانگا به‌کار ده‌بری.
- (۷۷) ئنتەر: ری پیدان (زاراوه‌یه‌کی ئینگلیزییه).
- (۷۸) نوقیزه: دارده‌ستیکه بزمارتیکه به سه‌روه ده‌کری بۆ تیوه ژهنندی و‌لاخ.
- (۷۹) هورته‌ویه‌ره: داب و نه‌ریت.
- (۸۰) ئاقۆرد: ده‌وزهن، ریکخستنی ئامیری ژیداری مؤسیقای.
- (۸۱) لۆقه: نیوه‌غار.
- (۸۲) کورگه: نیوه‌غار.
- (۸۳) کۆلی سوار: ئه‌وه‌ی سواری چاک نه‌بی.
- (۸۴) غراوات: بۆینباغ.
- (۸۵) داگردن: کردنه ژووره‌وه، به زۆری بۆ ئاژه‌ل به‌کار ده‌هینری.
- (۸۶) گوستاخ: بیتعار، به‌دره‌هوش.
- (۸۷) قوتوله: قوتیله، چرای قتیله.
- (۸۸) رتوویه‌ت: شی.
- (۸۹) له ده‌قه‌که‌دا (دایو)، که وشه‌یه‌کی تورکی واته: خالق. ئیمه کوردیه‌که‌یمان دانا.
- (۹۰) کولک: زۆر به‌ژان.
- (۹۱) به‌کچی: پاسه‌وان.
- (۹۲) مانتان: چۆره کراسیکه نه‌خشداره.

- (۹۳) گهور: تهويله.
- (۹۴) بهلمهبرنج: کا و کهپهکی برنج.
- (۹۵) ماروکهنی لوکس: لوکس واته چاک، ناياب. بهلام (ماروکهنی)م بق ساغ نهيووهوه.
- (۹۶) سوورفل: مرؤفی سوور و سپیی موو زهره.
- (۹۷) لیس: تیلآ و داری دریژ. لهوه دهچئ پیرمیرد نه‌مه‌ی له خوئیوهه بق زیاد کردووه و گه‌مه‌یه‌کی زمانه‌وانیی بق خوئشی له نزیکیی دوو وشه‌ی لیس و لیسته دروست کردووه.
- (۹۸) نهو رسته‌یه هر بهو جوړه بوو، بهش بهحالی خویم به راستی نازانم، ده‌بوا بلئ: راوهسته پیت نیشان بدهم، یان، راوهسته نیشانتی بدهم. له‌که‌ل نه‌وه‌شدا هر وهک خویم به‌جئ هیشت.
- (۹۹) که‌فچه: که‌فگیر.
- (۱۰۰) هه‌لچوران‌دن: خوار‌دنه‌وه، بان رشتنی هه‌مووی تا دوا چور.
- (۱۰۱) ته‌غارو: ناوی به‌ردمستی پینه‌دور له کاتی کارکردندا.
- (۱۰۲) سووته‌مروو: داری تیکه‌ل به‌ئاگر هه‌لپرووزاو.
- (۱۰۳) بؤم ساغ نه‌بووهوه مه‌به‌ست له "ورچه‌که‌ی مندول" چیه؟
- (۱۰۴) بیله‌کانی: داریکی دادراوه، یان داریکه ناسنیکي هم پانی تیژی پیوهیه کژ و گیای پئ هه‌لده‌که‌نرئ.
- (۱۰۵) قه‌لتاغی زین: پارچه چهرمیکي خوشرکراوه، ده‌کریتته ژیر زینی ولاخه‌وه.
- (۱۰۶) پۆبه‌شمین: پیخه‌فیکي شاشی هاوینییه، له خویری رتسراوی باریک دروست ده‌کرئ.
- (۱۰۷) چه‌ودار: گیایه‌کی وهک گهنم وایه له‌ناو گهنمدا ده‌روئ.
- (۱۰۸) پاپاس: قه‌شه.
- (۱۰۹) به‌لان: پیایوی ته‌ژه‌ی زه‌به‌لاح.
- (۱۱۰) سه‌نگه‌سار: به‌ردباران.
- (۱۱۱) له ده‌قه‌که‌دا نووسراوه (موبیخ)، دیاره هه‌له‌ی چاپه.
- (۱۱۲) خواجه‌نشینی: خواجانه، دوو سه‌کزی دوو لای دهر‌وازه بق دانیشتن.
- (۱۱۳) ته‌پله: کلأوی لباد. جوړئ کلأوی ژنانه.

- (۱۱۴) قوناغ: مالی گوره.
- (۱۱۵) رهوغنی جهلا: روونی بریقه بیدان.
- (۱۱۶) سهرمانز: رایخی لاکیشهی باریک.
- (۱۱۷) نوتق: وتاری خوینراوه، یان سهرزارهکی.
- (۱۱۸) چهتهول: پاسهوانی شو.
- (۱۱۹) نهیواه: مخابن.
- (۱۲۰) سوخت بوون: پهست بوون، تووره بوون.
- (۱۲۱) پاردون: ببوره. وشهیهکی فرهنسییه.
- (۱۲۲) دهقولته: نهزانی چ جوره جلیکه.
- (۱۲۳) لهگن: قاپی مسی گوره که ملی هه لگه رابیته وه. دهفری مسی دم و آله.
- (۱۲۴) قاعده: قاعده، قهعه، شتیکی ومک کورسییهکی بچوکی مندالانهیه، بۆ دانیشتن و پیسایی تیدا کردنی مندالی بچووک.
- (۱۲۵) ناوستریا: نه مسا.
- (۱۲۶) یوقله مه: پشکنین وشهیهکی تورکییه .
- (۱۲۷) لهو دانهیهی له بهر دهستاندا بوو، لیره وه تا سهرمتای (جلدی دووم) ی نه مابوو، له لاپه ره (۹۲ - ۹۳) ی چاپی "کاکهی فلاح مان وهرگرت.
- (۱۲۸) بالو: نهو یانه و کۆمه له یهیه سه مایان تیدا دهکری. له چاپه که ی کاکهی فلاحدا کراوه به بالی.
- (۱۲۹) له پهراویزی ئیره دا "پیره میرد" نه م تیبینییهی نووسیوه: "ناره زومان وابوو هه موو کتیبه که به جاریک له بهرگیکدا چاپ بکهین، به لام زۆر نهستوو و ناشیرین دهبوو، کردمان به دوو بهرگ، وا لیره دا بهرگی یه که ممان جوئ کرده وه، دوا ی نه مه بهرگی دووم دهست پی دهکری - پیره میرد."
- (۱۳۰) یۆنای ناکه م: پیم نه سهوور ناکری. کاکهی فلاح کردوو یه تیبیه: وینه ی باکهم.
- (۱۳۱) سوخت بوون: تووره بوون، پهست بوون. له دهقه که دا "سهخت".
- (۱۳۲) فیراقه "فیراقه ته": تهوقهی پرچ و شتی دیکه.
- (۱۳۳) غارسون: غارسون، وشهیهکی فرهنسییه "اته: شاگرد. له باشووری کوردستاندا بۆی که ئینگلیزیه که یه تی باوه.

- (۱۲۴) ماسه: میز، تپلهک. له دهقه چاپکراومکه دا نووسرابوو "ماحهیهک".
- (۱۲۵) سه لاسه: سه لاسه: شلهیهکی وهک سووپ.
- (۱۲۶) دهستی: دهفرتیکی کۆزهیه بۆ ئاو و شله مهنی تیکردن. لهوانهیه راستهکهی "تهپسی" بێ که به تورکی به سینیی گچکه دهگوترئ..
- (۱۲۷) پهچته: دهسته سرتیکه، بهتایبهتی له کاتی نان خواردندا به کار دهبرئ.
- (۱۲۸) بهزه بیتان: وشکه لهناو دهقدا لیره و لهجیی دیکهشدا نووسراوه "به زهویتان"، دیاره دهبی هه له بێ.
- (۱۲۹) قهفاوین: قاهمخانه.
- (۱۳۰) دهرگانه: مه بهست (لیره) دهرگی گه وه. وشکه له بنه رمندا: پارمیه که له بهردهگا بۆ چوونه ژووره وه وهردهگیرئ.
- (۱۴۱) پاپاغان: تووتی.
- (۱۴۲) سفارش: سپاردن.
- (۱۴۳) وشه "نهک"ی ناو که وانکه من بۆم زیاد کردووه بۆ پرتکخسنی واتاکه ی.
- (۱۴۴) غازینق: گازینق.
- (۱۴۵) ماسه: میز.
- (۱۴۶) عموموخانه: کۆمه لگهی ئه و سۆزانیانی به فه رمی له ژیر چاودیری حکومه تدا کار دهکن.
- (۱۴۷) قیافهت: شتیه ی جلویه رگ.
- (۱۴۸) دوپل: دهبل، دوو ئه وهنده.
- (۱۴۹) من پیاوێکی فه قیرم: له دهقه که دا: من پیاکیکی فه قیرم.
- (۱۵۰) عه شهرات: دهیان.
- (۱۵۱) میئات: سه تان.
- (۱۵۲) سوخت بووم: تووره بووم. په ست بووم. له دهقه که دا: سه خت بووم.
- (۱۵۳) فوتوور: له کار سارد بوونه وه. ته مبه لانه.
- (۱۵۴) دۆلاندیریجی: ساخته چی. که سی به فروفیل.
- (۱۵۵) کارنه وال: که رنه فال، ناهنگی به ده مامک.
- (۱۵۶) لاتهرنه: ئه م وشه یه م بۆ ساغ نه بووه وه.
- (۱۵۷) ئاقتارمه: پشکنین.

- (۱۵۸) بادی هوا: هر به خۆرایی.
- (۱۵۹) ئیکرام: ریز لیگرتن و بهخشندهیی له گه‌لدا کردن.
- (۱۶۰) ته‌نزیل: داگرتنی به‌ها.
- (۱۶۱) فیئات: به‌ها (بایی).
- (۱۶۲) باری: به‌تورکی واته: هر هیچ نه‌بی.
- (۱۶۳) له ده‌قه‌که‌دا (ره‌شکه)یه.
- (۱۶۴) له ده‌قه‌که‌دا (ایسیا)یه.
- (۱۶۵) سینه‌نده: نیوان جوچکعی سمت و که‌مبه‌ر.
- (۱۶۶) په‌نچک: پارچه. له‌ته نان.
- (۱۶۷) له سۆ هه‌نگاوا: له سۆ هه‌نگاودا.
- (۱۶۸) براییه‌وه: کۆتایی هات.
- (۱۶۹) سه‌مت: وشه‌یه‌که تورک به واته‌ی: که‌رک، ناوچه. به‌کاری ده‌هیتن.
- (۱۷۰) کلینه: سوآله‌تی له گل دروستکراو
- (۱۷۱) یایه: خانم، وشه‌یه‌کی کۆنی کوردییه به‌رامبه‌ر (السید)ه‌ی عه‌رمه‌بی به‌کار دئ.
- (۱۷۲) مانتۆ: که‌له‌لی به‌رین و بی قۆله.
- (۱۷۳) خۆلق: بانگکردن.
- (۱۷۴) کۆمپارتمان: به‌ش.
- (۱۷۵) زیل: زه‌نگ.
- (۱۷۶) چالم: (لیره) که‌ش و فش.
- (۱۷۷) دهرکه‌نار: دوورده‌ست.
- (۱۷۸) شه‌ف تره‌ن: نۆیه‌تجیی شه‌مه‌ندوفیر.
- (۱۷۹) خوست: دهنگ، نقه. ورته.
- (۱۸۰) بیرمان: له ده‌قه‌که‌دا (بترمان).
- (۱۸۱) باوچوود: له‌که‌ل ئه‌وه‌شدا.
- (۱۸۲) نانی حۆقه‌یی: نانی سه‌نگینی چاک.
- (۱۸۳) به‌بتوونی: به‌ته‌واوی. لئ نه‌شکاو.
- (۱۸۴) نه‌هایه‌ت: له کۆتایییدا.

- (۱۸۵) له پاره‌ی دارایی خۆم: له دهقه‌که‌دا: "له پاره‌ی دارا خومه‌م".
- (۱۸۶) نیستاسیون: ویتسگه.
- (۱۸۷) چه‌وته و شيله: چه‌وته و چيله: وردبوونه‌وه له جوانی و ناشیرینی شتی‌ک.
- (۱۸۸) پێ‌نیشان‌تان نه‌دم: دویوايه: "پیتان نیشان نه‌دم" بووايه.
- (۱۸۹) له‌پیش "ئه‌وا ناویکم بیست" هه‌وشی "نوست" هه‌بوو به زیاده‌م زانی و لام برد.
- (۱۹۰) که‌مانجه‌که‌م ئاقۆردم کرد: که‌مانجه‌که‌م ده‌وزه‌ن کرد. ژێیه‌کانم ریتک خست و ناماده‌م کرد
- (۱۹۱) ره‌زالت: خراپه. شه‌رموشق.
- (۱۹۲) نه‌م بیسه‌رم و: له دهقه‌که‌دا: نه‌ب بیسه‌رب و..
- (۱۹۳) له‌ولاوه: له‌ناو دهقه‌که‌دا (له داو لاوه) چاپ کراوه، دیاره هه‌له‌ی چاپه.
- (۱۹۴) کویقولاغ بووم: هه‌ستم دایم.
- (۱۹۵) قۆناغ: مایکی که‌وره.
- (۱۹۶) ئیکرام: ریز لیکرتن. میه‌رمبانی له‌که‌دا کردن.
- (۱۹۷) هه‌والی: له دهقه‌که‌دا: هه‌م والی.
- (۱۹۸) ته‌عزیم: ریز لیکرتن. به‌که‌ره دانان.
- (۱۹۹) فه‌لاکه‌ت زه‌ده: کاره‌سات لیداو.
- (۲۰۰) جانانه: خۆشه‌ویستی گیانی به‌گیانی..
- (۲۰۱) قۆخل: خانووی بچکۆلانه.
- (۲۰۲) خواه و ناخواه: به‌ئاره‌زوو و به‌بێ ئاره‌زوو.
- (۲۰۳) واپۆر: که‌شتی.
- (۲۰۴) ریختم: شوسته‌ی که‌نار ده‌ریا.
- (۲۰۵) ژووری: له دهقه‌که‌دا "ژۆژی".
- (۲۰۶) ئیقدا‌م: ئازایه‌تی و چوونه‌پیش.
- (۲۰۷) له‌و دانه‌ی کتێبه‌که‌ی له‌به‌ر ده‌ستماندا بوو، تا ئیره‌ی تیدا بوو، لیره‌وه له چاپه‌که‌ی کاکه‌ی فه‌لاحمان گواستووته‌وه.
- (۲۰۸) مه‌حبوویه: خۆشه‌ویست.

تیبینی:

- له جلدی یه که مدا، ناومکه‌ی له هه‌موو شوینیکدا به (فره‌دریخ) و له جلدی دووه‌مدا به (فره‌دریک)، یه‌که‌میان شیوه‌ی نه‌لمانیی ناوه‌که‌یه.
- نازناوی میکائیللا له هه‌موو شوینه‌کاندا وهک یه‌ک نین: له هه‌ندیک شویندا (قورس‌س‌س) و له هه‌ندیک شوینی دیکه‌دا (قورستا) یه. نه‌مانزانی کامیان راسته.
- ژماره‌بندیی به‌شه‌کانمان وهک کتیبه‌که (چاپی بیره‌میرد) هیشته‌وه.

پیرست

5 جلدی په‌کام
7 سه‌رمتای وهرگیبری کوردی
9 که‌مانچه‌ژهن
29 به‌شی دووهم
39 به‌شی سیتیهم
82 به‌شی چواره‌م
89 جلدی دووهم
91 رهن‌دی به‌پیری
121 به‌شی هه‌شته‌م
158 فره‌ه‌نگ‌زک

هیشتا له ئەستەموول بووم پۆژئی ئەو مندالانەى پۆژنامە ئەفرۆشن بە ھەموو کۆلاناندا رایان ئەکرد و ئەیانقیژاند: "چیقدى چیقدى چالغیچی"، فۆرمە بەک کە ھەشت لاپەرەیه لە رۆمانی سەرگوزەشتەى چالغیچی، کە ئیمە تارژەنى پێ ئەلێین دەرچوو ئەیفرۆشن. یەکیکم کپری، شەو خویندمەوہ زۆر خۆش بوو، ئینجا دانیشتین بە کۆمەل خویندمانەوہ ئەمەندە خۆش بوو لە دلمانا بوو بە گری، ناخۆ سبەینى فۆرمەى تری دەر دەچی؟ بەیانى فۆرمەى کى تری دەرچوو کپیمان، شەو ھەموو کۆ ئەبووینەوہ یەکیک ئەیخویندەوہ ئەمەندە پێی پێ کەنن مەپرسە. ئەمە ھونەرماندیکى ئەلمان نووسیویە، توفیق بەگى میرالا، کە مەشھورە بە "توفیق بەگى کەرکوکى" و ئەویش کوردە، وەرى گپراوہ تە سەر تورکى، بەلام تورکییە کەى ئەم، لە شێوہى ئەلمانییە کەى شیرینترە. چەندیکە ئەمویست منیش بیکەم بە کوردی، زاتەن ئەو توفیقەى کە کردوویە بە تورکى دیسان کوردە، تا ئەمسال بۆم نەدە کرا، ھەتا چەندیک مستەفای خوشکەزام خەریکی بوو، بە خەریتەزانى، ھەندیکیشى تەرجمە کردوہ، بەلام ئەشکالى ئەشغال مەیدانى نەدا، ناچار وا خۆم دەستم پێ کرد، ئیمە دوو توفیق.. توفیقیش لە خوا.

پیردمێرد

Violinist

Translation from German to Turkish:

Tofiq Kirkuki Miralaye

Translation from Turkish:

Tofiqi Piramerd

Book Preparation:

Ahmed Taqana

رێنووسی بەنگرتوو

مەنتەسێ ئیقرأ الثقافی

للکتب (کوردی - عربی - فارسی)

www.iqra.ahlamontada.com

ISBN 978-9933-487-33-1

بایی ۲۵۰۰ دینارە